

TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN TOIMINNAN JA TALOUDEN KATSAUS

8/2021

TAMPERE

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 08/2021

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talousjastrategia

Kannen suunnittelu: Tampereen kaupunki, Veli-Matti Lahdenniemi
Kannen kuva: Laura Vanzo

Julkaisu on saatavissa sähköisesti osoitteessa: www.tampere.fi/talousjastrategia

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 08/2021

SISÄLLYS

	KONSERNIJOHTAJAN KATSAUS.....	1
	KAUPUNGIN TOIMINTA JA TALOUS.....	4
	Kaupungin tuloslaskelma.....	4
	Verotulot.....	7
	Valtionosuudet.....	9
	Henkilöstö.....	10
	Hankinnat.....	13
	Tuottavuuden tila.....	15
	Rahoituslaskelma.....	17
	Investoinnit.....	19
	Tase.....	21
	KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	23
	Konsernivälitilinpäätös.....	23
	Kaupunkikonsernin tulosenneuste.....	25
	Konsernituloslaskelma.....	25
	Konsernin rahoituslaskelma.....	27
	Konsernitase.....	29
	Konsernikatsaus.....	31
	TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU.....	42
	Olellaiset poikkeamat talousarvioon.....	43
	Talousarvion toiminnan tavoitteiden toteutuminen.....	47
	Sivistyspalvelujen palvelualue.....	51
	Sivistys- ja kulttuurilautakunta.....	51
	Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue.....	55
	Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta.....	55
	Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue.....	60
	Elinvoima- ja osaamislautakunta.....	60
	Asunto- ja kiinteistölauteakunta.....	65
	Kaupunkiympäristön palvelualue.....	71
	Yhdyskuntalautakunta.....	71
	Joukkoliikennelauteakunta.....	76
	Kehitysohjelmat.....	79
	Hiedanranta.....	79
	Viiden tähden keskusta.....	82
	Smart Tampere.....	85
	Raitiotie-kehitysohjelma.....	88
	Vetovoimainen elämyskaupunki.....	89
	Tampere Junior.....	90
	Konsernihallinto.....	91
	Konsernihallinto.....	91
	Yhteiset erät.....	93
	Taseyksiköt.....	94
	Pirkanmaan pelastuslaitos.....	94
	Liikelaitokset.....	96
	Tampereen Vesi.....	97
	Tampereen Kaupunkiliikenne.....	99
	LIITE 1 Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy.....	101

Tilikauden tuloksesta tulossa ylijäämäinen

TILIKAUDEN TULOS

13,2 milj. €

(TP Enn 2021)

NETTOMENOT

5,4 %

(TP Enn 21 / TP 20)

VERORAHOITUS

2,1 %

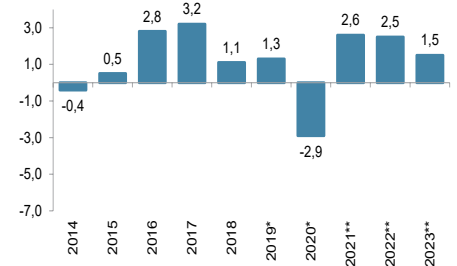
(TP Enn 21 / TP 20)

Kuluvan vuoden talousarviossa tilikauden tulos päättyi 16,9 milj. euroa alijäämäväliseen tulokseen. Elokuun talousennusteessa tilikauden tuloksen ennustetaan kääntyvän 13,2 milj. euroa ylijäämäiseksi. Toimintakate on ylittymässä 23,4 milj. eurola vuosisuunnitelmasta ja verotuloja on kertymässä 42,3 milj. vuosisuunnitelmaa enemmän. Erilaisia omaisuuden myyntivoittoja on kertymässä 53,8 milj. euron edestä. Kaupungin toimintakate on kasvamassa 5,4 prosenttia vuodesta 2020.

Sosiaali- ja terveydenlautakunnan toimintakate on ylittymässä 30,9 milj. eurolla, Joukkoliikennelautakunnan 8,0 milj. eurolla ja Sivistys- ja kulttuurilautakunnan 5,7 milj. eurolla. Koronapandemiolla on ollut merkittävä vaikutus toimintakatteen ylityksiin. Asunto- ja kiinteistölautakunnan talous on toteutumassa 19 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana.

Nettoinvestointeja on toteutumassa 256,7 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuun-

BRUTTOKANSANTUOTTEEN VOLYYMIN MUUTOS

Lähde: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö
*) 2018-2020 Tilastokeskuksen ennakkotieto,
**) 2021-2023 Valtiovarainministeriön ennuste

nitelman 35 milj. eurolla. Pitkäaikaista lainaa tarvitaan 15 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Asukaskohtainen lainamäärä on vuoden lopussa 3940 euroa.

Yhteisöverotilitysten kehitys on ollut erittäin positiivista. Yhteisöveroja on kertymässä 33,6 prosenttia vuotta 2020 enemmän. Myös kunnallisveroja on kertymässä aiempaa arviota enemmän ja

TUNNUSLUKUTAULUKKO

	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021
Toimintakate, milj. €	-880,2	-1 285,9	-1 324,2	-1 331,8	-1 355,2
Nettomenojen kasvu, %	6,2	2,7	3,0	3,6	5,4
Vuosikate, milj. €	125,1	169,4	97,8	96,7	122,4
Vuosikate / poistot, %	178,1	160,1	85,3	84,3	112,1
Tulos, milj. €	54,8	63,8	-16,9	-18,0	13,2
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta (milj. €)	-297,8	-424,5	-424,4	-446,9	-376,8
Investoinnit (netto), milj. €	-129,7	-222,6	-271,0	-291,8	-256,7
Investointien tulorahoitus, %	96,4	76,1	36,1	33,1	47,7
Lainat, milj. €	899,1	914,7	1 050,0	990,0	966,1
Lainat, € / asukas	3 708	3 795	4 295	4 049	3 959
Verorahoituksen kasvu, %	8,1	5,9	-1,7	-1,2	2,1
Asukasmäärä	242 457	241 009	244 500	244 500	244 000

VUOSIKATE

122,4 milj. €

(TP Enn 2021)

LAINAMÄÄRÄ / ASUKAS

3 959 €

(TP Enn 2021)

NETTOINVESTOINNIT

-256,7 milj. €

(TP Enn 2021)

Tampereen ansiotulojen kasvu oli vuoden 2020 ennakkotietojen mukaan suurten kaupunkien neljänneksi suurinta.

Lähivuosien talouden suunnitteluun sisältyy poikkeuksellisen paljon epävarmuuksia, sillä sote-uudistuksen vaikutuksista ei vielä ole riittävästi saatavilla tietoa. Lopullisesti sote-uudistuksen vaikutukset tiedetään 2023 syksyllä. Vuodesta 2021 on tulossa talousarviota selvästi parempi erityisesti suurten myyntivoittojen vuoksi.

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja maankäytösopimuskorvaukset ovat vähenemässä voimakkaasti vuodesta 2022 alkaen. Vuosien 2022 – 2025 talousarvi-

oiden valmistelussa on kyettävä hidastamaan palvelutuotannon kustannusten kasvua. Valmistelussa tulee pidättäytyä muista uusista menoja lisäävistä esityksistä kuin, mitä uudet lakisääteiset velvoitteet aiheuttavat.

Kuntatalous on heikentymässä merkittävästi

Suomen Kuntaliitto arvioi, että hallituksen tuoreiden budjettiriihipäätösten seurauksena kuntatalous heikkenee ensi vuonna selvästi. Kuntaliton mukaan koronan aiheuttamat terveysturvallisuuden kustannukset, hoito- ja palveluvelka sekä uudet ja laajenevat tehtävät uhkaavat nyt jäädä kompensoimatta.

Näyttää selvältä, että kuntien rahoitus ei seuraa tehtävien laajentumista ja kustannuskehitystä. Lisäpainetta kuntien talouteen tuovat koronatestaukset ja jäljittäminen sekä sote-uudistukseen valmistautuminen.

Vaikka valtio on puskurinut koronasta aiheutuvia kertaluontoisia kustannuksia, eivät kuntatalouden rakenteelliset ongelmat ole korjaantuneet. Kustannustenjaon tarkistuksesta luopuminen ja työajan pidentymiseen perustuneen kiky-leikkauksen palauttaminen pysyvästi kuntien valtionosuuksiin tekevät ison loven kuntien perusrahoitukseen.

Kuntien talouden kannalta on ongelmallista, että kuntien perusrahoitusta leikataan ja samaan aikaan kunnille tulee uusia menoja lisääviä velvoitteita. Hallituksen budjettiriihen linjaukset tarhoittavat, että kunnat maksavat itse ensi vuonna tulevien uusien ja laajenevien

tehtävien kustannukset.

Työttömyys vähentyi vauhdikkaasti elokuussa

Kesän aikana Tampereen heikentynyt työllisyystilanne kääntyi elokuussa paremmaksi ja työttömyysaste (8/2021: 12,3 %) lähentyi koronaa edeltänyttä tilannetta (8/2019: 11,3 %). Työttömänä työnhakijana oli elokuussa 14 691 tamperelaista. Määrä on noin 3 860 henkilöä vähemmän kuin edellisvuoden elokuussa.

Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (08/2021: 2 000 hlöä) on kohentunut koko alkuvuoden ajan. Myös kokonaisloma-autettujen määrä (8/2021: 930 hlöä) vähentyi elokuussa niin edeltäviin kuukausiin kuin vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna. Pitkään noussut pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi viimein laskuun. Elokuussa pitkäaikaistyöttömiä oli 5 209 henkilöä, kun heinäkuussa määrä oli 5 413. Avoimien työpaikkojen määrä (8 345) on edelleen korkealla tasolla.

Loppukiri lähestyy – valtuustokauden tavoitteiden edistämistä jatketaan määrätietoisesti

Kuluva syksy on ollut merkittävien muutosten aikaa. Kaupungille valittiin kuntavaaleissa 13.6.2021 uusi valtuusto, joka aloitti toimikautensa elokuussa. Elokuussa valmistui myös Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelman, joka on toiminut Tampereen uuden strategian valmistelun pohjana. Uutta strategiaa valmistellaan siten, että se on valtuuston hyväksyttävänä 15.11.2021. Tampereen nykyistä strategiaa

VÄKILUKU

243 538

(elokuu 2021)

VÄESTÖNMUUTOS 2020

+2 529

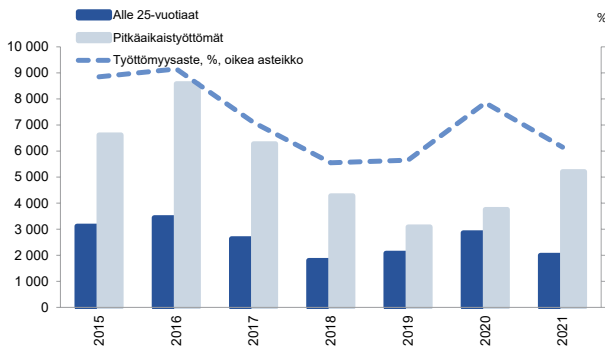
(tammi-elokuu)

TYÖTTÖMYYSASTE

12,3 %

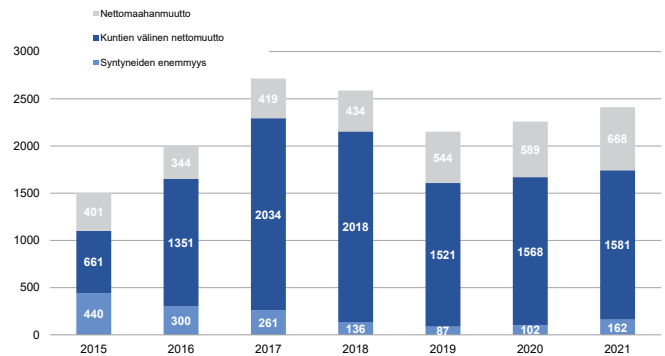
(elokuu 2021)

TYÖTTÖMYYSASTE SEKÄ NUORTEN JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA, ELOKUU

Lähde: Pirkanmaan ELY-keskus

VÄESTÖNMUUTOKSET, TAMMI-ELOKUU

Kuvion lähde: Tilastokeskus väestönmuidosten ennakkotiedot

Tampere - Sinulle paras toteutetaan ja seurataan vielä vuoden 2021 loppuun.

Syksyn koronatilanne ei ole vaikuttanut negatiivisesti kuntalaisten hyvinvointia edistävien tavoitteiden toteutumiseen. Onnistumisia on saatu aikaan muun muassa kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien osalta, joista kaikki ovat elokuun lopun tilanteessa vähentyneet 12,4 % (-5 746 vrk.) vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lasten ja nuorten tilannetta osaltaan kuvaava lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0–17-vuotiaat) on elokuun tilanteessa 5,3 %, mikä alittaa tavoitteelle asetetun kipurajan (5,7 %). Tamperelaisten moninaiisiin tarpeisiin on onnistuttu vastaamaan asuntorakentamisen keinoin käynnistämällä 726 kohtuuhintaisen asunnon rakentaminen, mikä on selvästi yli vuoden 2021 MAL4- sopimuksen tavoitteen (573 asuntoa). Myös ikääntyvien tamperelaisten osalta päästiin lähes tavoitteeseen (tavoite 92 %) kotona asuvien ikäihmisten määrän yltäessä 91,4 %:iin.

Kestävän kehityksen edistäminen hiiliidioksidipäästöjä vähentämällä on ollut Tampereen valtuustokauden keskeisiä tavoitteita. Keväällä 2020 valmistuneen, vuoden 2019 päästölaskennan mukaan hiiliidioksidipäästöjen määrä Tampereella on vähentynyt 1990 tasoon verrattuna 30 %. Vuoden 2021 päästölaskennan alusta-

vat tiedot saadaan keväällä 2022 ja varmistuslaskenta keväällä 2023. Tavoitteen toteutumista pidetään kuitenkin epätodennäköisenä, ja hiilineutraalisuuden edistäminen tulee edellyttämään koko kaupunkiyhteisöltä toimenpiteitä. Positiivista kehitystä on kuitenkin saatu aikaan muun muassa kaupungin kestävä kasvua tukevalla kaavoittamisella. Elokuun tilanteessa hyväksytyn asemakaavoitusohjelman mukaisesti jopa 91 % asumisen kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin.

Raitiotien osan 1 rakennustyöt ovat valmistuneet ja raitiotien varsinainen liikennöinti osalla 1 avattiin sekä linjalla 3 Hervanta – Pyynekintori että linjalla 1 Tays – Sorin aukio 9.8.2021. Myös raitiotien osan 2A Pyynekintori – Santalahti rakentaminen etenee suunnitellusti. Sen sijaan joukkoliikenteessä tehtiin tammi-elokuussa 2021 yhteensä 14,2 miljoonaa matkaa, mikä on noin 37 % vähemmän, kuin vastaavana ajanjaksona 2019. Poikkeama johtuu koronapandemian pitkittymisestä. Myönteistä kehitystä on kuitenkin tapahtunut joukkoliikenteen mobiilimaksamisessa, sillä elokuussa yli 77 %:a kertalipuista ostettiin mobiililippuna.

Yhtenä kuluneen valtuustokauden keskeisenä tavoitteena on ollut, että Tampere Pirkanmaan kuntakumppaneineen valitaan vuoden 2026 Euroopan

kulttuuripääkaupungiksi. Vaikka tavoite ei toteutunut Oulun valikoituessa lopulta kulttuuripääkaupunkihauksen voittajaksi, Tampere jatkaa kaupungin tunnettuuden ja vetovoiman eteen tehtyä ansiokasta työtä haun aikana syntyneiden ideoiden ja ohjelmien hyödyntämiseksi Tampereella ja muissa Pirkanmaan kunnissa.

Koronatilanteen vauhdittama digitalisoitumiskehitys on näkynyt edelleen kaupungin eri palvelujen digitalisointiasenteen parantumisenä ja uusien sähköisten asiointimahdollisuuksien lisääntymisenä. Vaikka uusia avauksia on tehty aktiivisesti, toiminnan kehittämistä haastaa edelleen jatkuva taloudellinen epävarmuus. Taloudellisiin haasteisiin vastaaminen sekä kaupungin toiminta- ja uudistumiskyvyn varmistaminen tulee olemaan tulevien vuosien toiminnan ytimessä.

Juha Yli-Rajala
Konsernijohtaja

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ei sisällä sisäisiä eriä

Milj. euroa	Tot. 2021 1-8	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP 2021 Enn.	TP 2021 Enn/TP20
Toimintatulot						
Myyntitulot	137,4	213,0	226,8	229,3	217,5	-11,8
Maksutulot	61,6	100,1	97,5	97,8	95,1	-2,7
Tuet ja avustukset	27,7	36,5	32,2	37,0	54,6	17,6
Vuokratulot	53,2	75,4	79,6	80,2	79,9	-0,3
Muut toimintatulot	55,2	26,3	56,8	56,8	70,8	14,1
Tulot yhteensä	335,1	451,3	492,9	501,1	517,9	16,8
Valmistus omaan käyttöön	4,6	6,0	3,1	5,2	5,2	0,0
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-441,8	-629,0	-651,4	-663,6	-664,1	-0,5
Palkat ja palkkiot	-349,5	-499,2	-517,4	-526,7	-526,5	0,2
Henkilösivukulut	-92,3	-129,8	-134,0	-136,9	-137,6	-0,7
Eläkekulut	-78,5	-112,3	-114,5	-116,1	-116,8	-0,7
Muut henkilösivukulut	-13,8	-17,5	-19,5	-20,7	-20,8	-0,0
Palvelujen ostot	-608,9	-853,9	-887,7	-913,0	-944,7	-31,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42,0	-63,1	-59,2	-59,5	-63,8	-4,3
Avustukset	-68,4	-120,1	-119,3	-99,2	-103,7	-4,5
Vuokramenot	-55,3	-71,9	-94,3	-97,0	-93,8	3,2
Muut toimintamenot	-3,5	-5,2	-8,3	-5,7	-8,2	-2,4
Menot yhteensä	-1 219,9	-1 743,3	-1 820,1	-1 838,1	-1 878,3	-40,2
Toimintakate	-880,2	-1 285,9	-1 324,2	-1 331,8	-1 355,2	-23,4
Verotulot	756,5	1 035,3	1 053,7	1 058,7	1 101,0	42,3
Valtionosuudet	237,4	394,6	351,9	354,5	359,4	5,0
Rahoitustulot ja -menot	11,4	25,5	16,4	15,4	17,2	1,8
Vuosikate	125,1	169,4	97,8	96,7	122,4	25,7
Suunnitelmapoistot	-70,2	-105,9	-114,7	-114,7	-109,2	5,5
Satunnaiset erät	-0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	54,8	63,8	-16,9	-18,0	13,2	31,2

Tuloslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

Kaupungin tammi-elokuun ulkoinen tulos oli 54,8 milj. euroa ylijäämäinen. Edellisen vuoden vastaavan ajanjakson tulos oli 38,9 milj. euroa ylijäämäinen, mistä satunnaisten tuottojen osuus oli 0,3 milj.

euroa. Ilman satunnaisia eriä tammi-elokuun tulos oli 16,2 milj. euroa vertailujaksoa parempi pääasiassa verotulojen kasvun vuoksi. Verotulojen toteuma ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen verrattuna, koska verotulojen jaksottamisesta luovuttiin vuoden 2021 alusta ja kuluva-

na vuonna verotulot on kirjattu maksuperusteella verotilitysten mukaan. Muutos näkyy suurena verotulojen kasvuna edellisvuoteen verrattuna. Toimintakate oli tammi-elokuussa 51,7 milj. euroa eli 6,2 prosenttia vertailukautta heikompi.

NETTOMENOJEN
KASVUENNUNSTE

5,4 %

(TP ENN 21 / TP 20)

VERORAHOITUS

2,1 %

(TP Enn 21/ TP 20)

Tilikauden 13,2 milj. euron tulosen-
nuste on 50,7 milj. euroa edellisvuotta
heikompi, mikä selittyy pääosin edellis-
vuoden merkittävillä valtionosuuksilla.
Vuosisuunnitelmaan nähden tilinpää-
tösennuste toteutuu 31,2 milj. euroa
parempana. Koronapandemian vaiku-
tukset ennusteeseen on arvioitu koko
vuoden osalta raportointihetkellä käytet-
tävissä olleisiin tietoihin perustuen sisäl-
tään myös valtion tukitoimenpiteet.

Toimintakate-ennuste -1 355,2 milj.
euroa ylittää vuosisuunnitelman 23,4
milj. eurolla. Toimintatulojen ennuste
on 16,8 milj. euroa budjetoitua parempi,
mikä johtuu suurelta osin kiinteistömai-
suuden myyntivoitoista ja Sosiaali- ja
terveyspalvelujen palvelualueen välittö-
mien koronakustannusten kattamiseksi
saatavista valtionavustuksista. Toimin-
tamenojen arvioidaan toteutuvan koko
kaupungin tasolla 40,2 milj. euroa vuosi-
suunnitelmaa suurempana. Suurimmat

”Koronapandemialla on
merkittävä vaikutus
nettomenojen kasvuun”

menojen ylitykset ovat Sosiaali- ja ter-
veyspalveluiden palvelujen ostoissa. Net-
tomenojen kasvuennuste on 69,3 milj.
euroa (5,4 %). Vuonna 2020 nettomeno-
jen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna
oli 6,1 prosenttia. Nettomenojen kasvuun
vaikuttaa erityisesti henkilöstökulujen ja
palvelujen ostojen kasvu. Koronapan-
demialla on merkittävä vaikutus netto-
menojen kasvuun. Vuosisuunnitelma
mahdollistaisi 3,6 prosentin nettome-
nojen kasvun. Asukaskohtainen toimin-
takate-ennuste on -5 554 euroa (2020:
-5 336 euroa). Asukaskohtaista kasvua
edellisvuoteen nähden ennustetaan
4,1 prosenttia, mikä on nettomenojen
kasvuennustetta maltillisempi. Merkit-
tävin ylityksenuste vuosisuunnitelmaan
nähden oli Sosiaali- ja terveyspalvelujen
palvelualueella, mutta ylityksiä oli myös
Kaupunkiympäristön- ja Sivistyspalvelu-
jen palvelualueilla.

Verorahoitus on kasvamassa ennus-
teen mukaan 30,5 milj. euroa (2,1 %) edellisvuodesta verotulojen kasvun myötä. Verorahoituksen ennustetaan toteutuvan 47,3 milj. euroa budjetoitua suurempana. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 1 101,0 milj. euroa, mikä on 65,7 milj. euroa (6,3 %) enemmän kuin vuonna 2020. Vuosisuunnitelmaan nähden verotulojen arvioidaan ylittyvän 42,3 milj. eurolla. Verotulojen kertymä-arvio pohjautuu Kuntaliiton kuntakoh-
taiseen veroennustekehikkoon elokuulta 2021. Valtionosuuksia arvioidaan saata-
van 359,4 milj. euroa, mikä on 35,1 milj. euroa (8,9 %) edellisvuotta vähemmän. Valtionosuudet alenevat merkittävästi vuoteen 2020 verrattuna kertaluonteisten koronatukien poistumisen vuoksi. Valtionosuusennuste on 5,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi.

Rahoituserien 17,2 milj. euron tilinpää-
tösennuste on 1,8 milj. euroa vuosisuun-
nitelmaa parempi. Rahoituserät alenevat
8,2 milj. euroa edellisvuodesta, mikä joh-
tuu pääosin muiden rahoitustuottojen

”Vuosikatteen ennuste
on 122,4 milj. euroa,
mikä kattaa ennustetut
suunnitelmapoistot
112-prosenttisesti”

laskusta. Tuottojen osuuksista konser-
niyhteisöissä ennustetaan toteutuvan
edellisvuotta pienempinä.

Vuosikatteen ennuste on 122,4 milj.
euroa, mikä kattaa ennustetut suunnitel-
mapoistot 112-prosenttisesti. Poistojen ja
arvonalentumisten 109,2 milj. euron en-
nuste on 3,4 milj. euroa (3,2 %) edellistä
vuotta suurempi. Poistotasoon vaikuttaa
kaupungin korkea investointitaso. Vuosi-
suunnitelmaan nähden poistojen ennus-
tetaan toteutuvan 5,5 milj. euroa suunni-
teltua pienempänä.

Kaupungin investointien tulorahoitus-
ennuste on 48 prosenttia (2020: 76 %),
mikä tarkoittaa kaupungin tulorahoituk-
sen olevan alijäämäinen suhteessa in-
vestointitasoon.

Tuotot

Kaupungin toimintatuottojen toteuma
tammi-elokuussa oli 335,1 milj. euroa
koko vuoden ennusteen noustessa 517,9
milj. euroon. Ennuste on toimintatuotto-
jen osalta 16,8 milj. euroa vuosisuunni-
telmaa parempi. Edelliseen vuoteen ver-
rattuna toimintatuottojen ennustetaan
kasvavan 66,6 milj. eurolla.

Myyntituottojen tilinpäätösennuste
alittaa vuosisuunnitelman 11,8 milj. eu-
rolla. Alitus kohdistuu pääosin Kaupun-
kiympäristön palvelualueelle. Merkittä-
vimpänä syynä on koronapandemian
aiheuttamat tulonmenetykset joukkoli-
kenteessä. Edelliseen vuoteen verrattu-
na kaupungin myyntituottojen ennuste-
taan kasvavan 4,5 milj. eurolla.

Maksutuottojen ennuste alittaa vuosi-
suunnitelman 2,7 milj. eurolla. Pääosa
alituksesta kohdistuu Sivistyspalvelujen

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	28	26	28
Vuosikate / Suunnitelmapoistot, %	178	160	112
Vuosikate, euroa / asukas	516	703	502
Asukasmäärä	242 457	241 009	244 000

palvelualueelle koronasta johtuen. Vuoteen 2020 verrattuna ennuste on 5,1 milj. euroa alhaisempi.

Tuet ja avustukset ylittävät ennusteen mukaan vuosisuunnitelman 17,6 milj. eurolla, josta Sosiaali- ja terveystalouden palvelualueen ylityksen osuus on 12,7 milj. euroa. Ylitys johtuu pääosin välittömien koronakustannusten kattamiseksi saatavista valtionavustuksista. Valtionavustusten kriteerit tarkentuvat vasta myöhemmin, joten ennuste perustuu arvioon. Ennuste on 18,0 milj. euroa suurempi kuin edellisen vuoden toteuma.

Vuokratuottojen ennuste on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikempi. Vuoteen 2020 nähden vuokratuottojen ennustetaan kasvavan 4,5 milj. euroa.

Muiden toimintatuottojen ennuste on 14,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Vuoteen 2020 nähden muiden toimintatuottojen ennustetaan nousevan 44,6 milj. euroa, johtuen pysyvien vastaavien myyntivoittojen kasvusta.

Kulut

Toimintakulujen toteuma tammi-elo-kuussa oli 1219,9 milj. euroa ja koko vuoden ennuste 1 878,3 milj. euroa. En-

nuste ylittää vuosisuunnitelman 40,2 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakulujen ennustetaan kasvavan 135,0 milj. euroa eli 7,7 prosenttia. Organisaatiomuutokset vaikuttavat yksittäisen erien vertailukelpoisuuteen edelliseen vuoteen nähden. Muutoksilla ei ole vaikutusta toimintakatteen vertailukelpoisuuteen. Vertailukelpoisuudessa tulee huomioida kansallisen Kuntatietohjelman edellyttämät muutokset kirjauskäytännöissä. Palvelusetelien kustannukset kirjattiin aiemmin avustuksiin, mutta 1.1.2021 alkaen palvelusetelit kirjataan omalle tililleen palvelujen ostoihin.

Henkilöstömenojen tilinpäätösennuste 664,1 milj. euroa, mikä on 0,5 milj. euroa (0,1 %) vuosisuunnitelmaa suurempi. Ennusteessa on arvioitu kunta-alan palkkatarkoituksen vaikutuksen olevan n. 9,3 milj. euroa. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömenot kasvavat 35,1 milj. euroa (5,6 %). Luku ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutosten vuoksi. Henkilöstömenojen tarkempi analyysi löytyy kohdasta Henkilöstö.

Materiaali- ja palveluostojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 36,0 milj. eurolla. Ylitys kohdistuu pääosin sosiaali-

ja terveystalouden ostoihin, joissa on merkittäviä ylityksiä mm. lastensuojelun sijaishuollossa ja koronan aiheuttamissa testauskustannuksissa. Muutos edellisvuoteen ei ole organisaatio- ja kirjauskäytännön muutoksista johtuen vertailukelpoinen. Palvelujen ostot ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmien analysointi löytyy kohdasta Hankinnat.

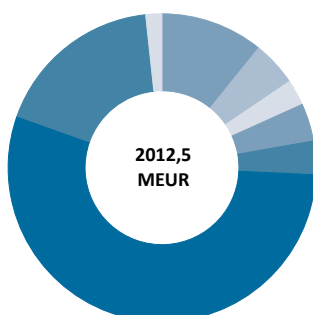
Avustuskulujen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 4,5 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden avustusten ennuste ei ole vertailukelpoinen palvelusetelien kirjauskäytännön muutoksesta johtuen.

Vuokratulujen ennustetaan alittavan vuosisuunnitelman 3,2 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden ulkoisten vuokratulujen ennustetaan kuitenkin kasvavan 21,9 milj. eurolla pääosin joukkoliikenteen ja kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmien 13,0 milj. euron kasvun takia. Vuokratulujen kasvu johtuu Tampereen Raitiotie Oy:lle maksettavan vastikkeen kasvusta raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa. Lisäksi Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmälle (Kittia) ennustetaan kasvua 6,8 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna.

Muiden toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 2,4 milj. euroa budjetoitua suurempina. Edelliseen vuoteen nähden ennuste on 2,9 milj. euroa suurempi.

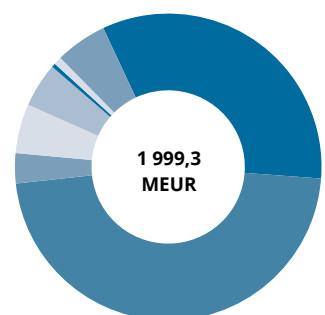
TUOTOT

- Myyntituotot 217,5 M€, 11 %
- Maksutuotot 95,1 M€, 5 %
- Tuet ja avustukset 54,6 M€, 3 %
- Vuokratuotot 79,9 M€, 4 %
- Muut toimintatuotot 70,8 M€, 4 %
- Verotulot 1 101,0 M€, 55 %
- Valtionsuudet 359,4 M€, 18 %
- Rahoitustuotot 34,2 M€, 2 %

KULUT

- Henkilöstökulut 662,6 M€, 33 %
- Palvelujen ostot 941,2 M€, 47 %
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat 63,7 M€, 3 %
- Avustukset 103,7 M€, 5 %
- Vuokratulot 93,8 M€, 5 %
- Muut toimintakulut 8,2 M€, 0,4 %
- Rahoituskulut 16,9 M€, 1 %
- Poistot ja arvonalentumiset 109,2 M€, 5 %

Kuluista on vähennetty Valmistus omaan käyttöön -erän kautta tehdyt oikaisut

Verotulot

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20	%
Kunnallisvero	621,3	866,9	874,7	892,0	25,1	2,9
Kiinteistövero	45,5	83,1	92,0	95,0	11,9	14,3
Yhteisövero	89,6	85,3	92,0	114,0	28,7	33,6
Yhteensä	756,5	1035,3	1058,7	1101,0	65,7	6,3

Verotulojen toteuma ja tilinpäätösennuste

Tilikauden 2021 verotulojen kokonaiskertymäksi arvioidaan 1101 milj. euroa, mikä on noin 42 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän. Kunnallis- ja yhteisöveroennusteita on nostettu yhteensä 21 milj. eurolla.

Verotulojen kertymäärä arvioidaan Kuntaliiton kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon elokuulta 2021. Kehikon ennusteet perustuvat valtiovarainministeriön, Verohallinnon ja Suomen Kuntaliiton arvioihin tulojen kehityksestä koko maan tasolla sekä muun muassa kuntakohtaisiin toteuma- ja väestötietoihin. Ennusteessa on huomioitu Verohallinnon 10.8.2021 julkaisemat palkkasumman muutostiedot vuodelta 2020.

Verotuloarvioon sisältyy edelleen koronapandemiasta johtuvaa ja verotulojen ajalliseen jaksottumiseen liittyvää poikkeuksellista epävarmuutta.

Elokuun loppuun mennessä verotuloja on tilitetty yhteensä 756,5 milj. euroa. Tämä on noin 72,5 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2020 maksuperusteiset tulot ja 79 milj. euroa suoriteperusteella kirjattuja tuloja enemmän. Verotulojen jaksottamisesta kirjanpitoon tasaisesti kuukausille tilinpäätösennusteen mukaan luovuttiin vuoden 2021 alusta eli

jatkossa verotulot kirjataan maksuperusteella verotilitysten mukaan.

Verotulokertymien vertailua kuukausitasolla haastaa koronatilanteen lisäksi verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen asteittain, mikä muuttaa verotulojen tilitysajankohtia. Vuonna 2020 muutokset kiinteistöverotuksessa siirsivät noin 9 milj. euroa kiinteistöverotuloja alkuvuodelle 2021. Jokseenkin vastaavasti tulee tapahtumaan tänä vuonna. Yhteisöverotulojen vuosien välisessä vertailussa tulee huomioida, että vuosille 2020-2021 koronapandemian takia 10 %-yksiköllä nostettu kuntien jako-osuus huomioitiin vuonna 2020 heinäkuun tilityksessä myös alkuvuoden osalta. Määräaikainen korotus poistuu vuonna 2022. Kuukausitilitysten yhteissummat kolmelta vuodelta löytyvät seuraavalta sivulta.

Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän noin 17 milj. euroa talousarviota enemmän. Tulojen ennustetaan kasvavan noin 25 milj. euroa (2,9 %) edellisvuodesta. Ennustetta muutettiin elokuulle Verohallinnon tuoreiden verovuoden 2020 tietojen perusteella ja verovuoden 2021 arvioiden perusteella.

Kesän myönteinen talouskehitys näkyy selvästi kuluvan vuoden palkkasumman kehitysarviossa. Toukokuussa palk-

kasumman muutokseksi arvioitiin 2,8 %, ja nyt muutos on arviolta noin 4,0 %.

Valtiolle tilittävät pääomaverotulot kehittyvät todennäköisesti ennakonperinnässä sovellettavia jako-osuuksia selvästi paremmin, koska noususuhdanteessa arvopaperien myyntivoitot ja osinkojen jako yleistyvät. Näin ollen kunnallisveron jako-osuuteen verovuodelle 2021 on odotettavissa koko maan tasolla noin -300 miljoonan euron negatiivinen oikaisu, joka on huomioitu ennusteessa.

Yhteisöveron tuoton arvioidaan ylittävän talousarvion 22 milj. eurolla. Kasvu vuodesta 2020 on näin ollen 28,7 milj. euroa (33,6 %). Ennustetta on päivitetty koko maan yhteisöverotilitysten kertymäärävion perustuen.

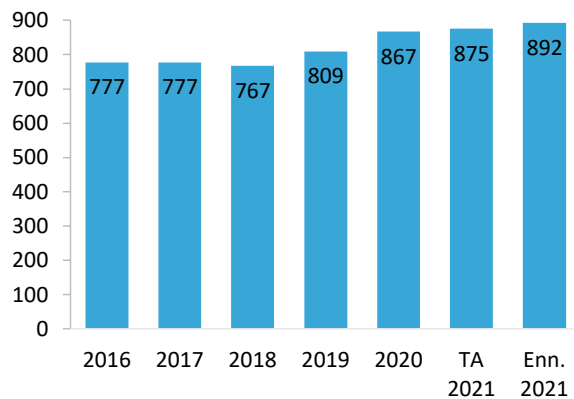
Kiinteistöverotuloja ennustetaan kertyvän 95 milj. euroa, mikä on 3 milj. euroa talousarviota enemmän. Vuodesta 2020 lähtien kiinteistöverotulot jaksottuvat useille kuukausille kiinteistöverotuksen tultua joustavan verotuksen valmistumisen piiriin. Vuoden 2021 tammi-helmikuussa tilittyneet tulot ovat pääosin vuoden 2020 kiinteistöverotuloja, jotka aiemmin olisivat kertyneet jo varsinaisen verovuoden aikana. Vielä vuonna 2019 pääosa tuloista tilittyi kunnille syys-lokakuussa.

KUNNALLISVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2019	2020	2021
Tammikuu	75,3	82,2	92,2
Helmikuu	81,4	80,2	80,8
Maaliskuu	66,8	71,5	75,5
Huhtikuu	70,8	72,4	77,9
Toukokuu	78,5	75,8	82,4
Kesäkuu	66,7	69,6	75,5
Heinäkuu	71,0	78,1	82,9
Elokuu	50,0	53,6	54,1
Syyskuu	37,4	50,5	
Lokakuu	64,6	75,2	
Marraskuu	72,2	79,4	
Joulukuu	74,3	78,4	
Koko vuosi	808,9	866,9	621,3
Kumulat. 1-8	560,4	583,3	621,3

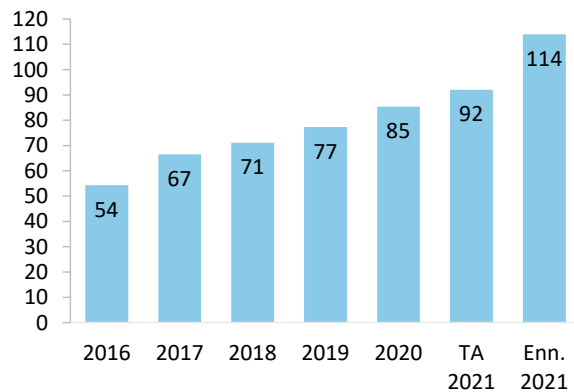
KUNNALLISVERON KEHITYS

YHTEISÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2019	2020	2021
Tammikuu	7,0	7,9	11,8
Helmikuu	13,7	14,0	23,0
Maaliskuu	6,1	5,7	10,0
Huhtikuu	5,5	4,5	8,9
Toukokuu	5,9	5,7	9,9
Kesäkuu	5,7	4,5	8,9
Heinäkuu	5,8	15,4	8,8
Elokuu	5,9	6,1	8,4
Syyskuu	5,2	5,1	
Lokakuu	4,8	5,9	
Marraskuu	5,3	4,5	
Joulukuu	6,3	6,0	
Koko vuosi	77,3	85,3	89,6
Kumulat. 1-8	55,7	63,9	89,6

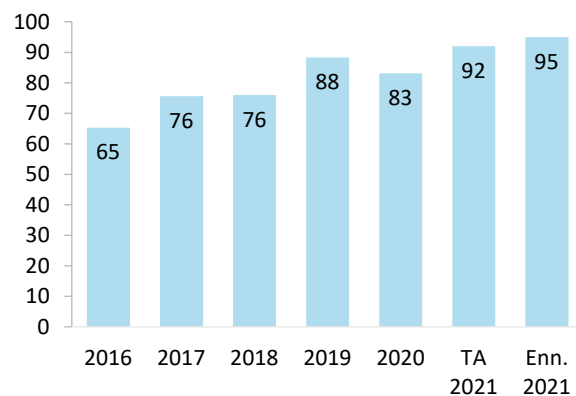
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2019	2020	2021
Tammikuu	0,2	0,5	2,4
Helmikuu	0,1	0,3	6,4
Maaliskuu	0,3	0,6	0,7
Huhtikuu	0,8	0,7	0,7
Toukokuu	0,3	0,4	0,7
Kesäkuu	0,1	0,6	0,6
Heinäkuu	0,3	21,3	20,9
Elokuu	1,0	12,3	13,1
Syyskuu	42,7	23,3	
Lokakuu	40,5	10,6	
Marraskuu	1,5	4,4	
Joulukuu	0,7	8,1	
Koko vuosi	88,4	83,1	45,5
Kumulat. 1-8	3,0	36,7	45,5

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

Valtionosuudet

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20	%
Peruspalvelujen valtionosuus	124,2	223,4	186,2	186,3	-37,1	-16,6
Veromenetysten kompensatio	67,0	100,8	100,5	100,5	-0,3	-0,3
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	46,2	70,3	67,8	72,6	2,3	3,2
Yhteensä	237,4	394,6	354,5	359,4	-35,1	-8,9

Valtionosuuksien toteuma ja tilinpäätösennuste

Valtionosuuksia on elokuun lopun tilanteessa ennustettu saatavan 359,4 milj. euroa eli noin 35 milj. euroa (8,9 %) vähemmän kuin vuonna 2020. Vuoden 2020 valtionosuuskertymä oli poikkeuksellinen. Valtio maksoi valtionosuusjärjestelmän kautta yhteensä 68,5 milj. euroa koronapandemian taloudellisten vaikutusten johdosta ja poikkeusolojen vaikutusten tasaamiseksi.

Peruspalvelujen valtionosuutta ennustetaan saatavan vuosisuunnitelman mukaisesti.

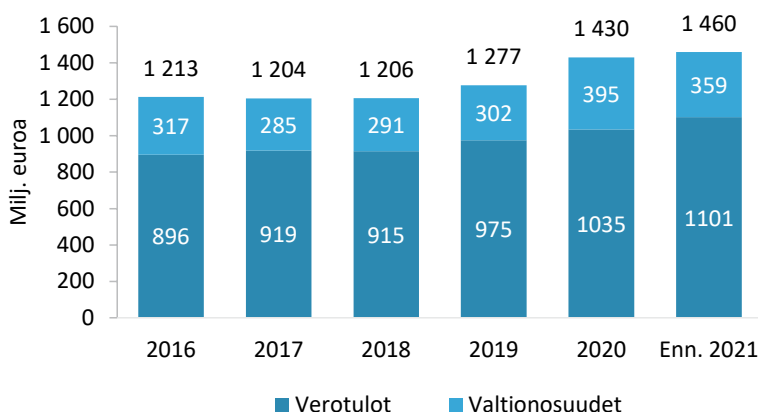
Veromenetysten kompensatio erotettiin peruspalvelujen valtionosuudesta

vuodelle 2020. Verovähennyksistä ja muista valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuva kunnallisverotulojen menetys kompensoidaan nykyisin kunnille valtionosuuden yhteydessä. Vuodesta 2010 lähtien Tampereelle keretyneet verotulomenetysten kompensatiot ovat vuonna 2021 noin 100,5 milj. euroa (2020: 100,8 milj. e). Viime vuonna kunnille korvattiin tilapäisesti koronatilanteen vuoksi myönnettyjen verojen maksulykkäyksien aiheuttamat menetykset. Tampere sai korvausta vuonna 2020 noin 5,0 milj. euroa, josta 3,8 milj. euroa on vähennetty tämän vuoden veromenetysten kompensatiosta.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia on elokuun lopun tilanteessa ennustettu saatavan 72,6 milj. euroa, mikä on noin 4,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän.

Ammatillinen koulutus sai lisärahoitusta opetukseen ja ohjaukseen sekä koronapandemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin yhteensä noin 5,1 milj. euroa. Rahoitusta on tarkoitus käyttää Tredussa vuosina 2021-2023 seuraavasti: vajaa 1,5 milj. euroa vuonna 2021, noin 2,5 milj. euroa vuonna 2022 ja noin 1,2 milj. euroa vuonna 2023.

VERORAHOITUKSEN KEHITYS

Henkilöstö

Henkilöstömenot (milj. euroa)	Tot. 2021 1-8	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn. 21 / VS 21
Palkat ja palkkiot	-349,5	-499,2	-526,7	-526,5	0,2
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-78,5	-112,3	-116,1	-116,8	-0,7
Muut henkilösivukulut	-13,8	-17,5	-20,7	-20,8	-0,0
Yhteensä	-441,8	-629,0	-663,6	-664,1	-0,5

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötövuodet

Henkilöstömenot olivat elokuun lopussa 441,8 milj. euroa. Taloudellisiin syihin perustuvien palkattomien vapaiden (9 417 henkilötyöpäivää) palkka- ja sivukuluja vähentävä vaikutus oli tammi-elokuussa 0,8 milj. euroa.

Tammi-elokuussa 2021 palkallisten henkilötyövuosien määrä oli 8 552 henkilötyövuotta. Palkalliset henkilötyövuodet kuvaavat sitä panosta, josta kaupungille aiheutuu henkilöstömenoja. Määrä on 213 henkilötyövuotta suurempi kuin edellisenä vuonna. Vakinaisen henkilöstön palkalliset henkilötyövuodet vähenivät 9 henkilötyövuotta vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan nähden. Sijaishenkilöstön henkilötyövuodet kasvoivat 113 henkilötyövuodella (10,3 %) ja muun määräaikaisen henkilöstön henkilötyövuodet 150 henkilötyövuodella (21,2 %). Palkkatuetun henkilöstön henkilötyövuosien määrä väheni 40 henkilötyövuotta (-30,0 %).

Henkilöstömenojen tilinpäätöksen ennuste on 664,1 milj. euroa, mikä ylittää vuosisuunnitelman 0,5 milj. euroa (-0,1 %). Ennusteessa on arvioitu kuntalan palkkaratkaisun vaikutuksen olevan n. 9,3 milj. euroa. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömenot kasvavat 35,1 milj. euroa (5,6 %). Luku ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutosten vuoksi.

Palkallisten henkilötyövuosien ennuste vuodelle 2021 on 13 098 henkilötyövuotta, josta palkkatuetun henkilöstön osuus on 167 henkilötyövuotta. Ennuste alittaa vuosisuunnitelman 36 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien ennustetaan kasvavan 493:lla (3,9 %) vuoteen 2020 nähden. Luku ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutosten vuoksi.

Merkittävimmät muutokset vuosisuunnitelmiin nähden

Sosiaali- ja terveyslautakunnan henkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan 1,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina, mikä johtuu massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeesta sekä eläkemenoperusteisten maksujen ylityksestä. Vastaavasti suun terveydenhuollossa ja ikäihmisten palveluissa on rekrytointihaasteita. Työvoimavajetta on korvattu suun terveydenhuollossa työvoiman vuokrauksella ja ikäihmisten palveluissa tilapäisen kotihoidon ostoilla. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 11 henkilötyövuotta pääosin koronapandemian aiheuttaman lisäresurssitarpeen vuoksi.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan yhteensä 1,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen ennuste on heikentynyt merkittävästi. Ylitykset johtuvat palvelutarpeen kasvuun vastaamisesta, koronapandemian edellyttämistä väl-

lyysvaatimuksista ja elokuussa voimaan tulleen henkilöstöressurssia koskevan lakimuutoksen velvoitteista. Säästöjä syntyy kulttuurin palveluryhmässä rekrytointien viivästymisten sekä sijaisten vähäisen tarpeen vuoksi. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste on 82 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa suurempi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lisäresurssitarpeen vuoksi.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 2,3 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 117 henkilötyövuotta alle vuosisuunnitelman.

Työllisyys- ja kasvupalveluissa henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 3,6 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 153 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa alhaisempina. Alitusta selittää palkkatukityöllistämisen vähentyminen koronapandemian vuoksi.

Ammatillisen koulutuksen osalta henkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan 0,5 milj. euroa suunniteltua suurempina, mutta tilikauden tuloksen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 36 henkilötyövuotta.

Lukiokoulutuksen henkilöstömenojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 0,9 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 5 henkilötyövuotta. Ylitys aiheutuu oppivelvollisuuden laajenemisen kustannusvaikutuksista sekä opiskelija-

huollon palveluiden lisäyksistä.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti ja palkallisten henkilötyövuosien 2 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä.

Joukkoliikennelautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena ja palkallisten henkilötyövuosien ennustetaan toteutuvan 0,4 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempänä.

Yhdyskuntalautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti ja palkallisten henkilötyövuosien 10 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä.

Konsernihallinnon henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 10 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen henkilöstömenojen sekä palkallisten henkilötyövuosien ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 0,2 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 15 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa suuremman liikennöintimäärän vuoksi.

Tampereen Vesi Liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 4 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa alhaisempina.

Palkalliset henkilötyövuodet	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	3 022	4 553	4 670	4 681	11
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	3 022	4 553	4 670	4 681	11
Sivistyspalvelujen palvelualue	3 170	4 619	4 748	4 830	82
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	3 170	4 619	4 748	4 830	82
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	1 163	1 656	1 900	1 781	-119
Elinvoima- ja osaamislautakunta	1 133	1 613	1 850	1 733	-117
Asunto- ja kiinteistölautakunta	30	43	50	49	-2
Kaupunkiympäristön palvelualue	214	312	335	324	-11
Yhdyskuntalautakunta	194	291	311	300	-10
Joukkoliikennelautakunta	15	22	24	24	-0
Konsernihallinto	219	307	341	331	-10
Liikelaitokset	319	510	469	480	11
Tampereen Kaupunkiliikenne	216	357	310	325	15
Tampereen Vesi	103	154	159	155	-4
Pirkanmaan pelastuslaitos	446	648	670	670	0
Yhteensä	8 552	12 606	13 134	13 098	-36

Työvoimakustannukset

Työvoimakustannukset saadaan laske-
malla yhteen kaupungin oman henkilös-
tön henkilöstömenot sekä vuokratyövoi-
man käytöstä aiheutuneet kustannukset.
Työvoimakustannusten tilinpäätöksen-
nuste on 666,7 milj. euroa, mikä ylit-

tää vuosisuunnitelman 1,3 milj. eurolla.
Henkilöstömenot ylittävät vuosisuunni-
telman 0,5 milj. euroa. Työvoimanvuok-
rausmenojen ennuste ylittää vuosisuun-
nitelman 0,8 milj. eurolla.

Työvoimakustannukset (milj. euroa)	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	-205,7	-218,3	-219,5	-1,2
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-205,7	-218,3	-219,5	-1,2
Sivistystalouden palvelualue	-226,2	-229,6	-232,0	-2,4
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-226,2	-229,6	-232,0	-2,4
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	-91,3	-104,0	-101,7	2,3
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-91,3	-104,0	-101,7	2,3
Asunto- ja kiinteistöalautakunta	-3,8	-4,3	-4,2	0,0
Kaupunkiympäristön palvelualue	-18,6	-20,0	-19,9	0,0
Yhdyskuntalautakunta	-17,5	-18,7	-18,7	0,0
Joukkoliikennelautakunta	-1,1	-1,2	-1,2	-0,0
Konsernihallinto	-24,6	-26,7	-26,5	0,3
Liikelaikokset	-25,8	-24,8	-25,1	-0,3
Tampereen Kaupunkiliikenne	-17,1	-15,5	-16,1	-0,5
Tampereen Vesi	-8,6	-9,3	-9,1	0,2
Pirkanmaan pelastuslaitos	-36,8	-37,8	-37,8	0,0
Yhteensä	-632,7	-665,4	-666,7	-1,3

Hankinnat

Hankintojen toteuma ja tilinpäätösennuste

- Ostot 3,7 % suunnitelmaa suuremmat
- Koronatestaus on lisännyt merkittävästi laboratoriopalvelujen ostoja
- Palvelujen ostojen muutos ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen verrattuna
- Sosiaali- ja terveystalvelujen ostot muodostaa 95 % asiakaspalvelujen ostoista

Palvelujen ja materiaalien ostojen koko vuoden ennuste on 1 008,5 milj. euroa, mikä on 36,0 milj. euroa suunniteltua enemmän. Palvelujen ostot ovat ennusteen mukaan ylitymässä 31,7 milj. eurolla ja aineet, tarvikkeet ja tavarat ylitymässä 4,3 milj. eurolla. Palveluostojen ylitystä selittää erityisesti koronatestaukseen liittyvät laboratoriopalvelujen ostot sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen sekä psykososiaalisen tuen palvelujen asiakaspalveluostojen kasvu sosiaali- ja terveystalveluissa. Hankintojen ennusteesta noin 3,7 milj. euroa on investointihankkeisiin liittyviä, valmistus omaan käyttöön -erän (Vok) kautta taaseeseen aktivoitavia hankintoja.

Palvelujen ja materiaalien ostojen enustetaan kasvavan edelliseen vuoteen verrattuna 91,5 milj. eurolla (10,0 %). Lukuja tulkitessa on huomioitava, että palvelujen ostojen muutos edellisvuoteen verrattuna ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta ja kirjausohjeiden muutoksesta johtuen. Psykiatrian palvelut siirtyivät omasta toiminnasta Pirkanmaan sairaanhoitopiirin palvelutalukseen 1.1.2021 alkaen, mikä vaikuttaa merkittävästi sosiaali- ja terveystalvelujen palvelujen ostojen kasvuun. Palvelusetelien kustannukset kirjattiin aiemmin avustuksiin, mutta 1.1.2021 alkaen palvelusetelit kirjataan omalle tililleen palvelujen ostoihin. Kirjauskäytännön muutos lisää sosiaali- ja terveystalvelujen sekä varhaiskasvatuksen palvelujen

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Palvelujen ostot	-537,8	-913,0	-944,7	-31,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38,3	-59,5	-63,8	-4,3
Yhteensä	-576,1	-972,6	-1008,5	-36,0

Ostot palveluryhmittäin (milj. euroa)	VS 2021	TP 2021 Enn.	TP Enn 21 / VS 21
1. Asiakaspalvelujen ostot *)	-580,9	-603,3	-22,4
2. Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-51,1	-49,4	1,7
4. Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-44,5	-45,0	-0,5
3. Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	-46,5	-44,8	1,8
5. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut	-37,2	-36,5	0,7
6. ICT-palvelut	-33,0	-32,4	0,6
7. Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	-30,6	-31,6	-1,0
8. Palvelusetelimenot *)	-19,5	-19,4	0,1
9. Laboratoriopalvelut	-6,9	-19,3	-12,3
10. Sosiaali- ja terveystalvelut	-13,5	-16,2	-2,7

*) VS2021 korjattu takautuvasti, asiakaspalveluostot ja palveluseteliostot olivat ristissä

Merkittävimmät asiakaspalvelujen ostot organisaatioittain (milj. euroa)	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Asiakaspalvelujen ostot yhteensä	-580,9	-603,3	-22,4
Sosiaali- ja terveystalvelut	-554,6	-576,1	-21,5
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	-35,2	-44,6	-9,5
Vastaanottopalvelut	-17,7	-19,6	-1,9
Psykososiaalisen tuen palvelut	-69,1	-74,5	-5,4
Ikäihmisten palvelut	-79,7	-83,1	-3,4
Erikoissairaanhoidon palvelut	-353,0	-354,3	-1,4
Kasvatus- ja opetuspalvelut	-18,3	-18,9	-0,6
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-2,9	-2,8	0,1
Perusopetus	-15,4	-16,1	-0,7
Työllisyydenhoidon palvelut	-5,1	-5,3	-0,2
Pirkanmaan pelastuslaitos	-2,9	-2,9	0,0

*) VS2021 korjattu takautuvasti, asiakaspalveluostot ja palveluseteliostot ristissä

ostoja. Koronatestauksen kustannukset ovat lisänneet merkittävästi laboratorio- palvelujen ostoja. Lisäksi palvelutarpeen kasvu muun muassa lastensuojelussa, vammaispalveluissa, päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä ikäihmisten palveluissa selittää palvelujen ostojen kasvua.

Palvelujen ostoissa merkittävin erä on asiakaspalvelujen ostot, joiden ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman tason 22,4 milj. eurolla. Ennusteen mukaan kaupungin asiakaspalvelujen ostot tulevat toteutumaan 603,3 milj. euron, josta sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot muodostavat valtaosan, noin 95 prosenttia. Sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluryhmistä merkittävimmät asiakaspalvelujen ostot ovat sairaalapalveluissa (354,3 milj. euroa). Sairaalapalvelujen asiakaspalvelujen ostot ovat ennusteen mukaan ylittymässä 1,4 milj. eurolla, mikä johtuu muun muassa sairaanhoitopiirin palvelutilauksen ylityksestä. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen ennustettu ylitys on 9,5 milj. euroa johtuen pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluista. Psykososiaalisen tuen palvelujen ennustettu ylitys on 5,4 milj. euroa, mikä johtuu vammaispalvelujen sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvusta. Ikäihmisten palvelujen ennustettu 3,4 milj. euron ylitys johtuu pääosin tehostetun palveluasumisen ostopalveluista. Vastaanottopalvelujen asiakaspalvelujen ostojen

Ostot tavararyhmittäin (milj. euroa)

	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
1. Hoitotarvikkeiden ostot	-13,5	-18,1	-4,5
2. Muun materiaalin ostot	-7,9	-7,4	0,5
3. Elintarvikkeiden ostot	-5,9	-5,7	0,2
4. Kaluston ostot	-5,0	-5,2	-0,2
5. Poltto- ja voiteluaineiden ostot	-4,6	-4,9	-0,3
6. Kirjallisuuden ostot	-4,5	-4,6	-0,2
7. Sähkön ostot	-4,2	-4,1	0,2
8. Veden ostot	-3,6	-3,1	0,6
9. Lääkkeiden ostot	-1,5	-2,4	-0,9
10. Toimisto- ja koulutarvikkeiden ostot	-2,1	-2,3	-0,1

ylitys on 1,9 milj. euroa. Lisäksi laboratoriopalvelujen ostoissa on 12,1 milj. euron ylitys, mikä aiheutuu koronatestausten merkittävästä lisääntymisestä.

Matkustus- ja kuljetuspalvelujen ennustetuista 49,4 milj. euron ostoista 42,2 milj. euroa on joukkoliikenteen palveluryhmän hankintoja kaupungin ulkopuolisilta liikennöitsijöiltä. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen ennustetaan toteutuvan 36,5 milj. euron suuruisena, josta suurimmat ostot ovat Kaupunkiympäristön palvelualueen tekemät kunnossapitopalvelujen ostot Tampereen Infra Oy:ltä sekä Kiinteistöt tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän ostot Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden tiliryhmässä merkittävin erä on lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot. Lääkkeiden ja

hoitotarvikkeiden ostot ovat ylittämässä vuosisuunnitelman 4,5 milj. eurolla. Vastaanottopalvelujen palveluryhmän hoitotarvikkeiden palvelun kuluvaan vuoden budjetti on pienempi kuin edellisvuoden toteuma ja hoitotarvikkeiden kustannusten ennustetaan kasvavan noin 7 prosenttia edellisvuodesta. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on osaltaan lisännyt kustannuksia. Psykososiaalisen tuen palveluissa menot ylittyvät vähävaraisille hankituista kasvomaskeista sekä huume kuntoutuksen lisääntymisestä johtuen. Muut materiaalin ostot -tilille kirjataan erilaisia muihin kuluryhmiin sopimattomia materiaali- ja tarvikkehankintoja. Merkittävimmät muun materiaalin ostot ovat Toisen asteen koulutuksen 1,6 milj. euron materiaali- ja tarvikkehankinnat sekä Kasvatus- ja opetuspalveluiden tarvikkehankinnat 1,6 milj. euroa.

Tuottavuuden tila

Tuottavuuden kehityksestä raportoidaan kaupunkitasolla tuottavuusmittareiden ja tuottavuusmuutos-pisteluvun avulla. Tuottavuusmittareista osa päivittyy kerran vuodessa. Tampere on valinnut tuottavuuskehityksen arviointiin kasvavan kaupungin näkökulman: asukasmäärän kasvaessa tuottavuutta voidaan parantaa vähentämällä kustannuksia, pitämällä kustannukset nykytasolla tai hillitsemällä kustannusten kasvua niin, että se jää asukasmäärän kasvua alhaisemmaksi. Taloustietojen ja tuottavuuden tulkintaan sisältyy epävarmuutta vallitsevan tilanteen vuoksi.

Tarkastelujakson tuottavuuskehitys negatiivinen

Tuottavuuden tarkastelujakso on rullaus 12 kuukautta. Kaupunkitason tuottavuusmuutos saadaan vertaamalla keskenään raportointi- ja vertailuajankohtaa. Elokuu 2021 on raportointiajankohta ja vertailuajankohta on elokuu 2020. Mittaaminen on luonteeltaan kuvailevaa, koska tuottavuuden muutoksessa ei ole teoreettista optimia, johon kehitystä verrataan. Tuottavuusmuutoksen laskennassa vertailuajankohdan käyttökustannukset deflatoidaan. Deflaattori-indeksinä käytetään tilastokeskuksen

julkisten menojen kuntatalouden hintaindeksiä, joka kuvaa kuntien palvelujen, yleishallinnon ja liiketoiminnan hintakehitystä. Tuottavuusmuutoksen laskentaa kehitetään edelleen. Tulokset ovat suuntaa antavia myös vallitsevan tilanteen vuoksi.

Elokuun tarkastelujaksolla käyttökustannukset ovat kasvaneet suhteessa enemmän kuin asukasmäärä. Tuottavuusmuutosta kuvaava pisteluku on pienempi kuin yksi.

Tuottavuusmuutos	31.8.2020	31.8.2021	Muutos	Muutos%
Asukasmäärä	240 433	242 457	2 024	0,8 %
Käyttökustannukset, milj. euroa (deflatoitu)	1 213,8	1 285,4	72	5,9 %
Tuottavuus, pisteluku	198,1	188,6	0,952	

Negatiivisen tuottavuusmuutoksen taloudellinen vaikutus on laskennallisesti noin 62 milj. euroa. Se saadaan vertaamalla kaupungin toteutuneita asukaskohdaisia käyttökustannuksia tilanteeseen, jossa ne olisivat kasvaneet kuten kunnissa yleisesti eli kuntatalouden kokonaisindeksin mukaisesti. Kuntatalouden 2021 toisen vuosineljänneksen kokonaisindeksin vuosimuutos oli 3,3 prosenttia. Tampereen käyttökustannukset asukasta kohden nousivat tarkastelujaksolla 8,6 %. ”Koronapandemia heikensi merkittävästi tuottavuuskehitystä.”

Tuottavuusmittareiden toteuma ja kehitys

Tuottavuuden ja siihen vaikuttavien tekijöiden kehitystä seurataan päämittareiden ja tuottavuutta selittävien mittareiden avulla. Osa mittareista päivittyy vain kerran vuodessa. Mittarilukeman lisäksi raportoidaan sen muutosta. Tar-

”Koronapandemia heikensi merkittävästi tuottavuuskehitystä”

kemmat analyysit ja pidemmän aikavälin tuottavuustiedot ovat luettavissa [TuottavuusPulssista](#). Mittaritietojen tulkintaan sisältyy epävarmuutta vallitsevan tilanteen vuoksi. Tuottavuuden mittareihin ei tehdä vertailukelpoisuusmuutoksia vaan analyysissä tuodaan esille mm. organisaatiomuutosten vaikutukset. Tuottavuusmittariston selittäviin mittareihin on lisätty digitaalisten asiointikanavien määrää kuvaava mittari. Se kertoo digitaalisten asiointikanavien määrään suhteessa kaikkiin palvelukanaviin. Mittari liittyy kaupunkistrategian tavoitteeseen digitaalisista asiointikanavista ja niiden käytön lisääntymisestä.

Elokuun tarkastelujaksolla käyttökustannusten huhtikuinen 2,8 % kasvu on kiihtynyt selvästi. Käyttökustannukset

asukasta kohden ovat tammi-elokuun jaksolla kasvaneet 8,6 % (421 euroa/asukas) edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Koronatilanne on vaikuttanut merkittävästi käyttökustannusten kasvuun. Nettomenot asukasta kohden ovat kasvaneet 5,4 %, mihin vaikuttaa toimintatulojen noin 59 milj. euron kasvu. Tulojen merkittävä kasvu aiheutuu suurelta osin kiinteistöomaisuuden myyntivoittojen toteutumista. Työvoimakustannukset asukasta kohden laskettuna ovat 7,6 % suuremmat kuin edellisvuoden vastaava ajankohtana. Tähän vaikuttaa palvelutarpeen kasvusta aiheutuva 213 henkilötyövuoden kasvu tarkastelujaksolla. Asukaskohtaiset palveluhankinnat ovat 12,6 % edellisvuoden vastaavaa ajankohdasta suuremmat. Kasvuun vaikuttaa mm. psykiatrian palvelujen organisaatiomuutos sekä kansallisen Kuntatieto-ohjelman edellyttämät kirjanpidolliset muutokset mm. palvelusetelihakinnoina.

Tuottavuusmittarit	31.8.2020	31.8.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021
Päämittarit					
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-4 881	-5 302	-421	8,6 %	-7 898
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-1 698	-1 827	-128	7,6 %	-2 669
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-2 211	-2 489	-278	12,6 %	-3 614
Nettomenot, euroa/asukas	-3 446	-3 630	-184	5,4 %	-5 416
Selittävät mittarit					
Sairauspoissaolot, %	4,34%	4,27%	-0,7 %yks.		4,35%
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	56,7	59,4	2,7	4,7 %	60,0
Hankintojen tehokkuus, taso (max 100)	-	-	-	-	80
Tilatehokkuus, htm2/asukas	3,47	3,49	0,02	0,7 %	3,51
Digitaaliset asiointikanavat, %	-	27%	-	-	
Asukasmäärä	240 433	242 457	2 024	0,8 %	244 500

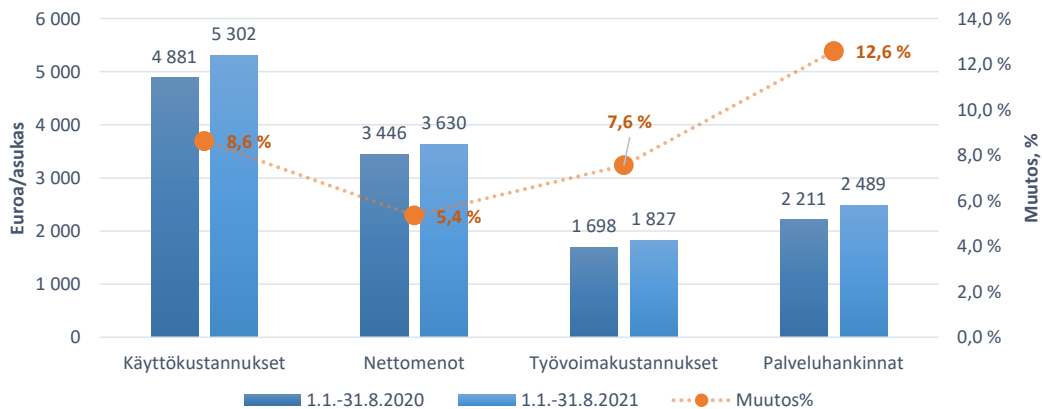
Tarkastelujaksolla tammi-elokuu 2021 sairauspoissaolojen osuus kokonaistyöajasta oli 4,27 %, jossa on laskua edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden -0,7 prosenttiyksikköä. Koronapandemialla näyttäisi olevan positiivinen vaikutus sairauspoissaoloihin niissä tehtävissä, joissa etätöön tekeminen on mahdollista.

Vuoden 2021 toisen työntekijäkokemuskyselyn tulos oli 59,4, missä on parannusta 2,7 yksikköä vuoden 2020 elokuun kyselyyn nähden. Tulos oli parantunut tasaisesti kaikissa kyselyn osa-alueissa. Palvelukäytössä on tiloja elokuun 2021 lopussa 846 310 htm2. Tilat ovat kasvaneet tarkastelujaksolla noin 12 522 htm2

(+1,5 %). Tilatehokkuus on heikentynyt 0,7 %. Digitaalisten asiointikanavien mittari on otettu käyttöön vuonna 2021

”Digiasointikanavien osuus oli 27 %.”

Asukaskohtaiset kustannukset ja niiden muutos, elokuu 2020 ja 2021

Tuottavuus- ja tuloksellisuuspilotit

Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueilla on vuosina 2019-2021 yhteensä 13 tuottavuus-/tuloksellisuuspilottia, joissa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seuranta. Pilottikohteet

ovat määritelleet vuoden 2021 palvelu- ja vuosisuunnitelmiin toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja niiden edistymistä seurataan lautakunnissa kolmannesvuosittain. Elokuun 2021 tilanteessa pilotit arvioivat tuottavuus-

toimenpiteiden pääosin toteutuvan. Tuottavuusmittareiden tiedot ovat luettavissa [TuottavuusPulssissa](#), joka löytyy kaupungin nettisivuilta: Tampereen kaupunki>Talous ja strategia> Toiminnan ja talouden seuranta>Tuottavuus.

RAHOITUSLASKELMA

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21	TP Enn 21 / TP 20
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	125,1	169,4	97,8	96,7	122,4	25,7	-47,0
Satunnaiset erät	-0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
Tulorahoituksen korjaukset	-48,8	-17,4	-49,8	-49,8	-63,2	-13,4	-45,8
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-130,8	-229,9	-271,6	-294,5	-260,9	33,6	-31,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,0	7,3	0,6	2,7	4,2	1,5	-3,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	82,9	45,4	77,0	76,5	99,2	22,7	53,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	29,4	-24,9	-145,9	-168,3	-98,3	70,0	-73,4
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	-17,0	-3,7	-3,7	-3,7	0,0	13,3
Antolainasaamisten vähennykset	2,5	2,3	2,9	2,9	2,9	0,0	0,6
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	120,0	145,0	85,0	70,0	-15,0	-50,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7,5	-16,2	-18,6	-18,6	-18,6	0,0	-2,4
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8,1	16,1	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-16,1
Muut maksuvalmiuden muutokset	-19,2	41,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,9
Rahoituksen rahavirta	-32,3	147,1	125,6	65,6	50,6	-15,0	-96,5
Rahavarojen muutos	-3,0	122,2	-20,4	-102,8	-47,7	55,0	-169,9
Rahavarat tilikauden lopussa	310,0	313,0	-	-	265,2	-	-
Rahavarat tilikauden alussa	313,0	190,8	-	-	313,0	-	-

Rahoituslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

RAHAVAROJEN MUUTOS

-47,7 milj. €

(TP Enn 2021)

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Toiminnan rahavirta osoittaa tilikauden aikana toiminnan avulla saatujen rahavarojen riittävyyden toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Toiminnan rahavirran ennuste on 59,2 milj. euroa, mikä ylittää vuosisuunnitelman 12,2 milj. eurolla. Merkittävin syy ylittymiseen on vuosikatteen ennustettu toteutuminen 25,7 milj. euroa vuosisuunnitelman parempana. Vuosikatetta on analysoitu tuloslaskelman analyysin yhteydessä.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla järjestetään palvelutuotannon edellytykset ja kerrytetään tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä. Investointien rahavirran ennuste on -157,5 milj. euroa, mikä on 57,8 milj. euroa vähemmän kuin vuosisuunnitelmassa. Nettoinvestointien ennustetaan alittuvan 35 milj. eurolla vuosisuunnitelmasta pääasiassa talonrakennushankkeiden, maan esirakentamishankkeiden ja Hiedanrannan investointihankkeiden viivästymisen takia. Myös pysyvien vastaavien luovutustuloja ennustetaan toteutuvan 22,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän maa-alueiden ja

sote-kiinteistöjen myynnistä. Investointien ja pysyvien vastaavien luovutustulojen ennustetta on käsitelty tarkemmin kohdassa Investoinnit.

Toiminnan ja investointien rahavirta-ennuste -98,3 milj. euroa osoittaa menojen kattamistarpeen rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä. Ennuste on 70 milj. euroa parempi kuin vuosisuunnitelmassa, mihin vaikuttaa investointien suunniteltua alhaisempi toteumaennuste ja vuosikatteen ja pysyvien vastaavien luovutustulojen ylitysennusteet. Toiminnan ja investointien rahavirran viiden vuoden kertymä muodostuu ennusteen mukaan 376,8 milj. euroa negatiiviseksi, mikä tarkoittaa, että menoja joudutaan

kattamaan olemassa olevia rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

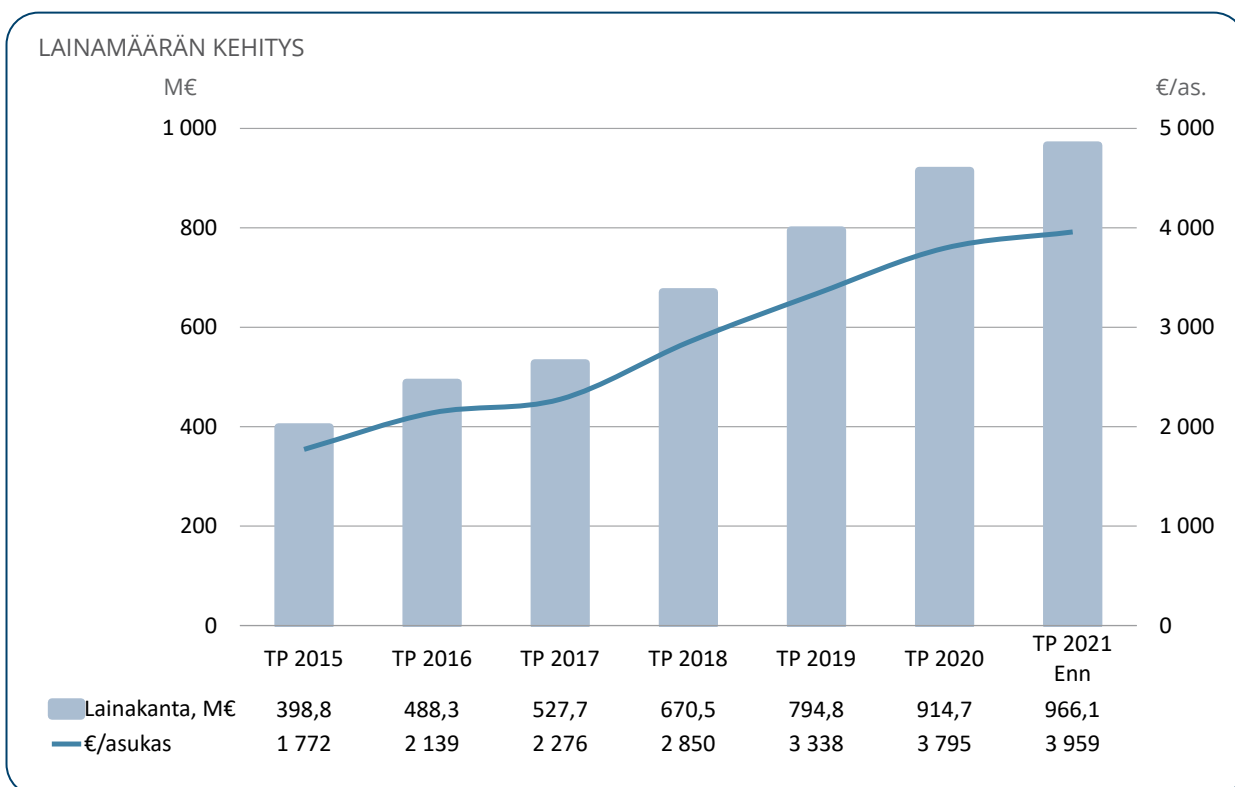
Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Rahoituksen rahavirran ennustetaan toteutuvan 15 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä lainakannan muutosten vuoksi. Tilinpäätösennusteen mukaan uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan 70 milj. euroa, joka on 15 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Olemassa olevia pitkäaikaisia lainoja lyhennetään vuosisuunnitelman mukaisesti.

Kaupungin lainakannan ennuste vuoden lopussa on 966,1 milj. euroa ja asukaskohtaisen lainakannan ennuste 3 959 euroa. Vuoteen 2020 verrattuna lainakannan ennustetaan kasvavan 51,4 milj. eurolla ja asukaskohtaisen lainakannan 164 eurolla. Rahavarojen muutoksen ennustetaan olevan -47,7 milj. euroa. Rahavarojen muutoksen ennustetta suhteessa vuosisuunnitelmaan parantaa vuosikatteen ylitysennuste ja investointien alitusennuste. Maksuvalmiusvaiikutuksessa on huomioitu rahoituksen rahavirran osalta vain antolainauksen ja lainakannan muutokset (ei muita maksuvalmiuden muutoksia).

Maksuvalmiutta mittaavan investointien tulorahoitusprosentin ennuste on 47,7 prosenttia, mikä osoittaa kaupungin tulorahoituksen tason olevan riittämätön suhteessa investointitasoon. Vuosisuunnitelmassa asetettu tavoite investointien tulorahoitusprosentiksi 33,1 % tullaan ennusteen mukaan saavuttamaan.

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Rahoituslaskelman tunnusluvut	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-297,8	-424,5	-376,8
Investointien tulorahoitus, %	96	76	48
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,4	1,0
Lainanhoitokate	7,2	5,9	3,9
Rahavarojen riittävyys, pv	83	57	45

Investoinnit

Milj. euroa (sis. kaupungin sisäiset erät)	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Aineettomat hyödykkeet						
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	-0,2	-0,6	-0,1	-0,1	-0,0	0,0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-2,1	-2,2	-7,0	-9,4	-7,9	1,5
Muut pitkävaikutteiset menot	-1,1	-4,6	-1,5	-2,1	-2,1	0,0
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	-6,6	-16,4	-31,0	-34,6	-21,3	13,3
Rakennukset ja rakennelmat	-13,7	-27,4	-112,0	-118,6	-98,7	19,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-1,9	-16,8	-90,8	-96,2	-99,0	-2,8
Koneet ja kalusto	-3,1	-8,1	-13,7	-13,0	-11,3	1,7
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,1	-0,6	-0,3	-0,4	-0,4	0,0
Keskeneräiset hankinnat	-83,9	-110,8	0,0	0,0	-0,0	-0,0
Sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	-18,0	-42,5	-15,2	-20,2	-20,2	0,0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-130,8	-229,9	-271,6	-294,5	-260,9	33,6
Rahoitusosuudet	1,0	7,3	0,6	2,7	4,2	1,5
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-129,7	-222,6	-271,0	-291,8	-256,7	35,0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	82,9	45,4	77,0	76,5	99,2	22,7

Investointien toteuma

Investointimenojen toteuma elokuun loppussa oli 129,7 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja on kertynyt yhteensä 82,9 milj. euroa.

Investointien tilinpäätösennuste

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2021 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 256,7 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 35,0 milj. eurolla.

Suurimmat investoinnit peruskaupungin sisällä ovat Asunto- ja kiinteistölahtakunnassa (122,9 milj. euroa) ja Yhdyskuntalautakunnassa (71,3 milj. euroa). Näiden lisäksi myös Tampereen Veden investoinnit (21,0 milj. euroa), Konsernihallinnon yhteisten erien investoinnit (20,2 milj. euroa) sekä Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investoinnit (10,1 milj.

euroa) ovat merkittäviä. Investointien tilinpäätösennusteesta 115,9 milj. euroa on uudisrakentamiseen, 78,3 milj. euroa perusparantamiseen ja 62,6 milj. euroa muihin investointeihin. Suurimpia poikkeamia tilinpäätösennusteessa verrattuna vuosisuunnitelmaan on Asunto- ja kiinteistölahtakunnan talonrakennushankkeissa, Hiedanranta-kehitysohjelmassa, maanhankinnan ja maan esirakentamisen investoinneissa (pl. erikseen sitovat erät), Yhdyskuntalautakunnan investoinneissa ja Konsernihallinnon ICT-kehittämisen investoinneissa.

Asunto- ja kiinteistölahtakunnan 9,8 milj. euron investoinnit koostuvat maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Niiden ennustetaan toteutuvan 6,3 milj. euroa vuosi-

NETTOINVESTOINNIT

-256,7 M€

(TP Enn 2021)

+ 35,0 M€

(TP Enn 2021 - VS 2021)

suunnitelmaa pienempänä ja suurimmat poikkeamat verrattuna suunnitelmaan aiheutuvat laajuus- ja aikataulumuutoksista.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan 96,3 milj. euron talonrakennusinvestointien ennustetaan toteutuvan 18,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Talonrakennusinvestoinneista pääosa kohdentuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeisiin. Merkittävimmät talonrakennusinvestointien alitukset ovat Etelä-Hervannan koulu ja päiväkotiuudisrakennus (+1,5 milj. euroa), Multisillan päiväkotia ja kouluuudisrakennus (+1,4 milj. euroa), Lielahden uusi päiväkotia (+1,3 milj. euroa), Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus (+1,1 milj. euroa) ja Pispalan koulun

perusparannus (+1,1 milj. euroa). Myös vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavien hankkeiden osuus on merkittävä vuonna 2021.

Kehitysohjelma Hiedanrannan nettoinvestointien 11,5 milj. euron tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 8,8 milj. eurolla Näsisaaren vesistöäytön viivästymisen sekä rakennusten kunnostamisen toteumaennusteen pienenemisen takia.

Yhdyskuntalautakunnan investoinneissa tilinpäätösennuste ylittää 1,4 miljoonaa euroa vuosisuunnitelman kokonaisuudessaan useiden ennustetta lisäävien ja pienentävien laajuus- ja aikataulumuutosten vaikutuksesta.

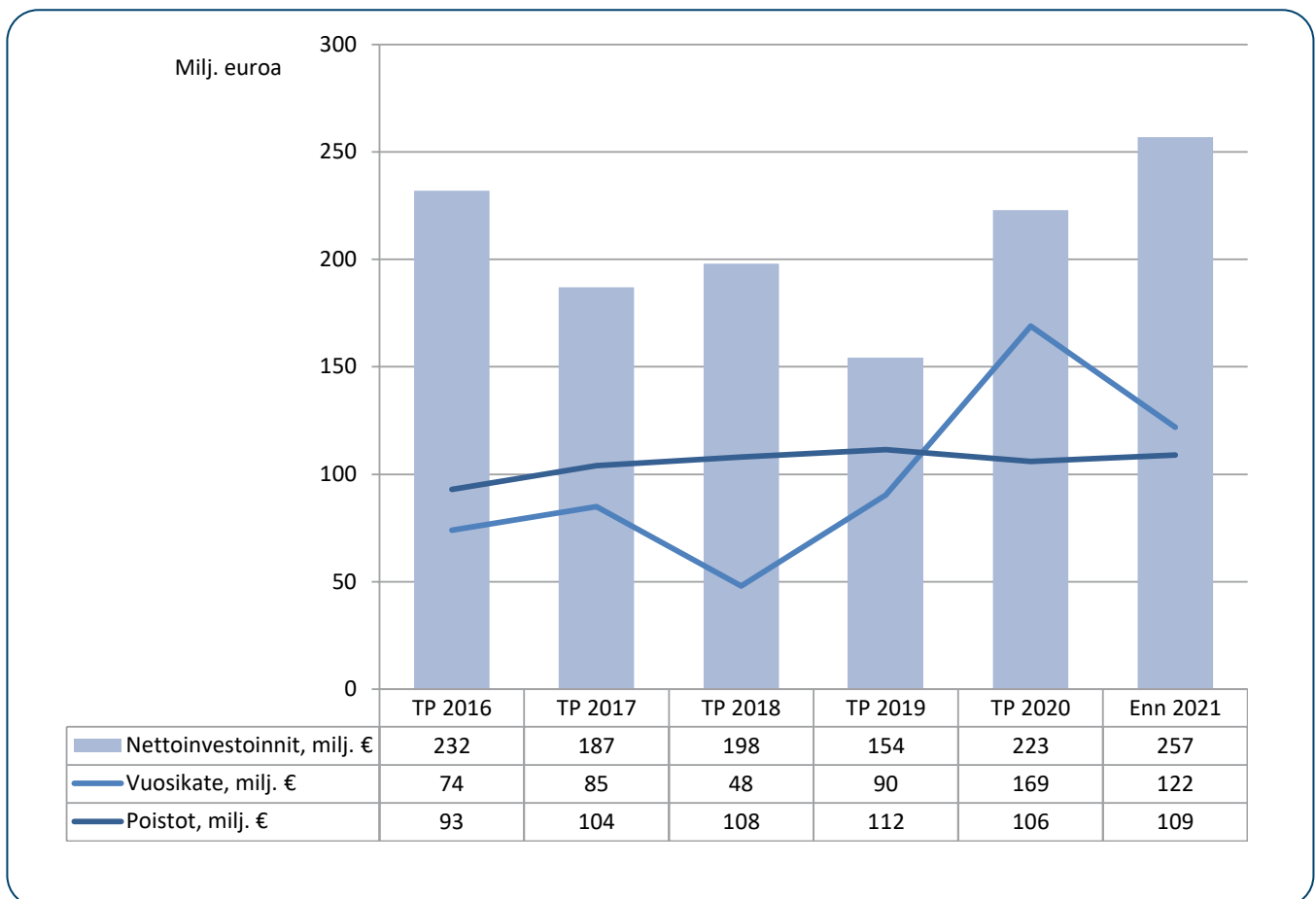
Konsernihallinnon ICT kehittämisen investointien tilinpäätösennuste alittaa 1,5

milj. euroa vuosisuunnitelman. Tilinpäätösennusteeseen on päivitetty ICT-kehittämisen menojen kohdistuminen käyttötalouteen ja investointeihin projektien vuosisuunnitelmien mukaisesti.

Pysyvien vastaavien luovutustulojen tilinpäätösennuste on 99,2 milj. euroa ja ylittää vuosisuunnitelman 22,7 milj. eurolla. Pysyvien vastaavien luovutustuloissa merkittävimpiä kohteita ovat mm. sote-kiinteistöt, Virastotalon apportti, Ratapihankadun toimistokortteli, Teivon tontit ja Tammelan stadionin asunto-tonttien arvioitu luovutustulo, joka on lisätty ennusteeseen.

Tarkemmat tiedot investointien etenemisestä löytyvät Talousarvion toteuma-vertailu -osioissa.

NETTOINVESTOINNIT JA VUOSIKATE

TASE

Milj. euroa	31.8.2021	31.12.2020	Milj. euroa	31.8.2021	31.12.2020
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 047,7	2 025,0	OMA PÄÄOMA	1 229,6	1 173,6
Aineettomat hyödykkeet	115,1	116,6	Peruspääoma	636,7	636,7
Aineettomat oikeudet	0,8	0,7	Muut omat rahastot	19,6	19,6
Muut pitkävaikutteiset menot	114,3	115,9	Edellisten tilikausien ylijäämä	517,3	451,5
Aineelliset hyödykkeet	1 472,5	1 463,7	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	56,0	65,8
Maa- ja vesialueet	215,7	214,0	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	18,8	20,0
Rakennukset	543,9	560,0	PAKOLLISET VARAUKSET	3,7	3,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	390,4	419,2	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	16,6	16,9
Koneet ja kalusto	24,8	27,8	VIERAS PÄÄOMA	1 180,2	1 227,1
Muut aineelliset hyödykkeet	5,4	5,3	Pitkäaikainen	716,1	718,9
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	292,3	237,3	Lyhytaikainen	464,1	508,2
Sijoitukset	460,2	444,7	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 448,9	2 441,5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,3	0,4			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	400,9	416,0			
Vaihto-omaisuus	7,3	7,0			
Saamiset	83,6	96,1			
Pitkäaikaiset saamiset	6,7	7,1			
Lyhytaikaiset saamiset	76,9	89,0			
Rahoitusarvopaperit	172,5	17,6			
Rahat ja pankkisaamiset	137,4	295,4			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 448,9	2 441,5			

Taseen toteuma

Tase kuvaa kaupungin taloudellista asemaa. Se kertoo laatimishetken varojen, velkojen ja oman pääoman määrän. Kaupungin taseen loppusumma oli elokuun lopussa 2 448,9 milj. euroa, mikä oli 7,5 milj. enemmän kuin tilinpäätöshetkellä. Kaupungin lainakannan ennustetaan olevan vuoden lopussa 966,1 milj. euroa, mikä on 51,4 milj. euroa edellistä tilinpäätöstä enemmän. Lainakantaennuste asukasta kohden on 3 959 euroa, mikä tarkoittaa 163 euron kasvua edellisvuodesta. Omavaraisuusaste oli elokuun lopussa 51 %, mikä oli kaksi prosenttiyksikköä enemmän kuin tilinpäätöksessä 2020. Omavaraisuusasteen hyvä tavoitetaso kuntataloudessa on 70 %, mitä kaupunki ei ole viime vuosina saavuttanut.

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pääosa kaupungin pysyvistä vastaavista on aineellisia hyödykkeitä. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat kasvoivat vuoden vaihteen tilanteesta 55,1 milj. eurolla (23,2 %) kaupungin investointien vuoksi. Investointeja on analysoitu tarkemmin katsauksen kohdassa Investoinnit. Kiinteät rakenteet ja laitteet vähenivät tilinpäätöshetkestä 28,9 milj. eurolla (6,9 %). Kokonaisuudessaan pysyvät vastaavat ovat 22,7 milj. euroa (1,1 %) tilinpäätöshetkeä suuremmat.

Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus. Vaihto-

omaisuuden erässä muussa vaihto-omaisuudessa esitetään Sulkavuoren keskuspuhdistamon rakentamisesta syntynyt louhevarasto, joka on suunniteltu käytettäväksi Vaitinaron alueella. Tammi-elokuun saamiset eivät ole täysin vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen kirjanpidon jaksotusten vuoksi. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, lainasaamisiin ja siirtosaamisiin. Pitkäaikaiset saamiset olivat olennaisesti edellisen tilinpäätöksen tasolla.

Rahoitusarvopaperien tasearvo 172,5 milj. euroa kasvoi tilinpäätöshetkestä 154,9 milj. euroa. Kaupunki on tehnyt kaupungin pankin kanssa sopimuksen ylimääräisten tilivarojen sijoittamisesta kahteen lyhyen duraation matalariski-

seen korkorahastoon. Tällä tavoin voidaan välttää pankille ylimääräisistä tilivoista maksettava talletuskorko.

Rahat ja pankkisaamiset ovat pienentyneet 157,9 milj. euroa edellisestä tilinpäätöksestä, mikä pääosin johtuu edellä mainitusta sopimuksesta kaupungin pankin kanssa, jolla voidaan välttää pankille ylimääräisistä tilivoista maksettava talletuskorko.

Positiivisen tuloksen vuoksi kaupungin oma pääoma kasvoi tammi-elokuussa 56,0 milj. eurolla.

Kaupungin lainakanta pieneni tammi-elokuussa 15,6 milj. eurolla. Pitkäaikaiset lainat rahalaitoksille vähenivät 7,5 milj. eurolla. Lyhytaikaiset lainat muilta luotonantajilta vähenivät 8,1 milj. eurolla. Erä sisältää kaupungin konsernitilillä olevat tytäryhteisöjen varat. Kaupungin lainakanta oli elokuun lopussa 899,1 milj. euroa, mikä on 3 708 euroa asukasta kohden. Muut vieraan pääoman erät eivät ole tammi-elokuun osalta täysin vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Taseen tunnusluvut	31.8.2021	31.12.2020
Omavaraisuusaste, %	51	49
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	89	93*
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	573 283	517 303
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	2 364	2 143
Lainakanta, 1 000 euroa	899 095	914 729
Lainat, euroa/asukas	3 708	3 789
Lainasaamiset, 1 000 euroa	106 674	109 175
Asukasmäärä	242 457	241 391

* 31.8.2020

nähdän kirjanpidon jaksotuksista johtuen. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin ostovelkoihin, muihin velkoihin ja siirtovelkoihin.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 89 %, mikä tarkoittaa, että tammi-elokuun käyttötuloista olisi tarvittu vajaa 90 prosenttia kaupungin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnuslu-

vun vertailutieto on laskettu edellisen vuoden tammi-elokuun käyttötulojen perusteella. Tuloslaskelman käyttötulokertymän kasvaessa suhteellinen velkaantuneisuusaste laskee loppuvuotta kohden, vuoden 2020 tilinpäätöksessä tunnusluku oli 65 %.

KOROLLISET VELAT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Pitkäaikaiset korolliset velat						
Rahalaitoksille	686,1	693,7	840,0	780,0	745,0	51,4
Lyhennykset	-7,5	-16,2	-18,6	-18,6	-18,6	-2,4
Nostot	0,0	120,0	145,0	85,0	70,0	-50,0
Lyhytaikaiset korolliset velat						
Henkilöstökassalle	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
Tytäryhtiöille	212,9	221,1	210,0	210,0	221,1	0,0
Korolliset velat yhteensä	899,1	914,7	1 050,0	990,0	966,1	51,4

KONSERNIVÄLITILINPÄÄTÖS

Konsernin toiminta ja talous -osio sisältää kuvauksen kaupunkikonsernin rakenteesta sekä sen muutoksia ja olennaisista tapahtumista tilikauden aikana. Kaupunkikonsernin talous -osio sisältää konsernituloslaskelman ja konsernituloslaskelmaennusteen, konsernin ra-

hoituslaskelman ja konsernitaseen sekä niiden analyysit. Lisäksi merkittävimpien konserniyhteisöjen taloudesta on erillinen yhteisökohtainen raportti. Konsernivälitilinpäätökseen on elokuussa 2021 yhdistelty yhteensä 71 yhteisöä. Omistusosuuksissa tapahtuneita muutoksia

osoittaa viereisen taulukon muutos-% -sarake, joka vertaa konsernin omistusosuutta edellisvuoden tilinpäätöshetkeen, jolloin edellinen yhdistely konsernin osalta on tehty.

Konsernirakenne ja olennaiset tapahtumat

Konserniin on yhdistelty uusi tytäryhtiö KKOy Tampereen Virastotalo, jonka kaupunki omistaa 100 prosenttisesti.

Särkänniemi Oy:n tytäryhtiön FunZones Oy:n omistusosuus on muuttunut 66,67 prosentista 100 prosenttiin. Tava-

se Oy:n omistusosuus on kasvanut 0,11 %-yks. osakeannista johtuen.

Kaupungin omistusosuus Vuores Palvelu Oy:stä ja Ranta-Tampellan Putkikeräys Oy:stä pieneni edelleen, kun uusia taloyhtiöitä liittyi yhtiöiden osakkaiksi.

Kaupungilla on kuitenkin osakassopimusten perusteella määräysvalta yhtiöissä, joten ne kuuluvat edelleen Tampereen kaupunkikonserniin.

Tampereen kaupunki

	31.8.2021	Muutos-%
Tytäryhteisöt		
Ekokumppanit Oy (osuus äänim. 93,50 %)	90,57%	
Finnpark Oy **	100,00%	
Pysäköintiveturi Kiint Oy (osuus äänim. 91,00 %)	92,70%	
Tullin Parkki Oy (osuus äänimäärästä 59,46 %)	69,60%	
Pellavan Parkki Kiint Oy	50,60%	
Kuntokadun Parkki Kiint Oy	100,00%	
Haukiluoman Liikerakennus Oy	100,00%	
Helapuiston Lähipalvelukeskus Oy	70,05%	
Hiedanrannan Kehitys Oy	100,00%	
Keinupuistokeskus Oy	57,02%	
Lukonmäen Palvelukeskus Kiint Oy	59,31%	
Länsi-Tesoman Liikekeskus Kiint Oy	52,97%	
Maijalanpuiston Lähipalvelukeskus Oy	86,08%	
Pelipuiston Lähipalvelukeskus Oy	54,34%	
Pirkan Opiskelija-asunnot Oy	100,00%	
Tieteenkadun Parkki Kiint Oy	68,75%	
Tupakkikiven Parkki Kiint Oy	61,03%	
Kalevan Stara Kiint Oy	100,00%	
Pirkanmaan Jätehuolto Oy ** (osuus äänim. 65,33 %)	49,69%	
Pirkan Putkikeräys Oy (osuus äänim. 59,52 %)	41,98%	
Ranta-Tampellan Putkikeräys Oy (osuus äänim. 56,53%)	32,28%	-4,27%
Pirkanmaan Voimia Oy	88,49%	
Runoilijan tie Oy	72,58%	
Suomen Hopealinja Oy	99,92%	
Tammenlehväsäätiö**	100,00%	
Tammenlehväkeskus Oy	100,00%	
Tampereen Infra Oy	100,00%	
T:reen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyritys Tredea Oy	60,47%	
Visit Tampere Oy	60,47%	
Tampereen Kotilinnasäätiö	100,00%	
Pispan Tupahaka As Oy	75,71%	
Tampereen Tammelankodit As Oy	100,00%	
Vellamonkodit Oy	100,00%	
Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy	66,00%	
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	100,00%	
Tampereen Raitiotie Oy	100,00%	
Tampereen Sarka Oy	100,00%	
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	71,20%	
Tampereen Sähkölaitos Oy **	100,00%	
Tammervoima Oy (osuus äänim. 83,01 %)	75,35%	
Tampereen Sähköverkko Oy	100,00%	
Tampereen Vera Oy	100,00%	
Tampereen Särkänniemi Oy**	100,00%	
FunZones Oy	100,00%	33,33%

Tampereen kaupunki

	31.8.2021	Muutos-%
Tytäryhteisöt		
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	100,00%	
Tampereen Tikkutehtaan Leimu As Oy	100,00%	
Tampereen Kalevan Senkki As Oy	100,00%	
Tampereen Virastotalo KK Oy	100,00%	100,00%
Tampereen Vuokralosäätiö	100,00%	
Tampereen Atalan Metsätonttu As Oy	100,00%	
Myllyn Pysäköinti Oy	56,68%	
Tampere-talo Oy	100,00%	
Tavase Oy	79,56%	0,11%
TREDU-Kiinteistöt Oy	66,46%	
Tullinkulman Työterveys Oy	84,66%	
Tuomi Logistiikka Oy	68,71%	
Vilusen Rinne Oy	100,00%	
Vuores Palvelu Oy (osuus äänim. 13,28 %)	12,71%	-0,41%
Kuntayhtymät		
Pirkanmaan liitto	45,29%	-0,29%
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntay.	38,18%	
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	62,45%	
Osakkuus- ja omistusyhteisöt *		
Atalan Liikekeskus Kiint Oy*	40,00%	
Ateljeetalo Oy	47,66%	
Hervannan Juhani As Oy *	19,79%	-2,74%
Hervannan Kanjoni As Oy *	41,28%	
Kosken Parkki Kiint Oy *	21,08%	
LiveX Oy	40,00%	
Monetra Oy	21,00%	
Monetra Pirkanmaa Oy*	20,89%	
Mummunkujan pysäköinti Oy *	31,33%	
Suomen Musiikki & Media - Tapahtumat S:M:M: Oy	21,42%	
Tampereen Monitoimiareena Koy*	40,00%	
Tumpin Parkki Kiint Oy *	20,96%	
Tuotekehitys Oy TamLink *	24,00%	
Virontrörmän Lämpö Oy	40,42%	
YH Kodit Oy (konserni) *	21,86%	
Yhteisyyhteisöt		
Jotospirtti Oy	50,00%	
Lännen Palveluyhtiöt Oy	31,19%	
Pikassos Oy	25,00%	
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt		
Suomen Itämeri-Instituutin säätiö	100,00%	

* merkityt osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen

KAUPUNKIKONSERNIN TULOSENNUSTE

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2021	Tot 1-8 / 2020	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 2021 / TP 2020
Toimintatuotot	863,6	763,3	1 218,7	1 468,1	249,4
Toimintakulut	-1 612,7	-1 473,0	-2 305,3	-2 624,1	-318,8
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3,1	3,4	5,5	4,2	-1,3
Toimintakate	-746,0	-706,2	-1 081,1	-1 151,8	-70,7
Verotulot	756,4	677,2	1 035,3	1 101,0	65,7
Valtionosuudet	237,4	242,2	394,6	359,4	-35,2
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1,3	1,0	1,5	1,9	0,4
Muut rahoitustuotot	2,6	4,7	4,4	3,4	-1,0
Korkokulut	-24,0	-21,8	-34,1	-38,8	-4,7
Muut rahoituskulut	-0,3	-0,4	-2,5	-0,6	1,9
Vuosikate	227,4	196,6	318,1	274,6	-43,5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-140,7	-136,4	-211,4	-222,2	-10,8
Omistuksen eliminointierot	0,0	-2,3	-3,3	0,0	3,3
Arvonalentumiset	-0,2	-0,2	-2,0	-0,9	1,1
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	86,5	57,7	101,5	51,4	-50,1
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,0	0,3	0,5	0,2
Tilikauden verot	-9,3	-6,6	-10,3	-11,6	-1,3
Laskennalliset verot	0,0	0,3	-4,9	-10,2	-5,3
Vähemmistöosuudet	-8,4	-3,8	-6,0	-4,9	1,1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	68,9	47,7	80,6	25,2	-55,4

TILIKAUDEN TULOS

51,4 milj. €

(TP Enn 2021)

INVESTOINNIT

504,7 milj. €

(TP Enn 2021)

LAINAKANTA

2255,7 milj. €

(TP Enn 2021)

Konsernituloslaskelman toteuma ja ennuste

Konsernituloslaskelma kuvaa koko kaupunkikonsernin kannattavuutta. Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tilikauden tuloksen siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpito-velvollinen. Tämä tarkoittaa, että konsernitilinpäätöksestä vähennetään konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosakkaiden osuudet toiminnan tuloksesta.

Konsernin nettomenot (toimintakate) toteutui tammi-elokuussa 39,8 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Elokuun

lopun tilanteesta laaditun ennusteen mukaan toimintakate on -1 151,8 milj. euroa, mikä tarkoittaisi nettomenojen kasvavan 70,7 milj. euroa eli 6,5 prosenttia edellisvuodesta.

Konsernin rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli tammi-elokuussa -20,4 milj. euroa, joka on 3,9 milj. euroa huonompi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Ennusteen mukaan rahoitustuotot ja -kulut tulevat olemaan -34,0 milj. euroa. Muutosta edellisvuoden tilinpäätökseen olisi näin -3,3 milj. euroa, pääosin kasvavien korkokulujen takia. Vuosikate on toteutunut tammi-elokuus-

sa 30,8 milj. euroa edellisvuotta parempana johtuen kaupungin kasvaneista verotuloista. Ennusteen mukaan vuosikate kuitenkin tulee olemaan 43,5 milj. euroa edellistä vuotta heikompi. Syynä muutokseen on konsernin toimintakulujen kasvu edelliseen vuoteen nähden.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat tammi-elokuussa edelliseen vuoteen nähden ja niiden ennustetaan toteutuvan 6,5 milj. euroa suurempina kuin edellisenä vuonna. Merkittävimmät poistot ovat kaupungilla ja Tampereen Sähkölaitos-konsernilla.

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	Tot 1-8 / 2021	Tot 1-8 / 2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	54	52
Vuosikate/Poistot, %	161	144
Vuosikate, euroa / asukas	938	818
Asukasmäärä 31.8.	242 457	240 433

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate, euroa / asukas

= Vuosikate/Asukasmäärä

Konsernin tammi-elokuun tulos oli 86,5 milj. euroa, mikä oli 28,8 milj. euroa paremmin kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Merkittävä tekijä konsernin tuloksen parantumiseen on Tampereen kaupungin tuloksen parantuminen, jota on analysoitu kaupungin tuloslaskelman yhteydessä.

Ennusteen mukaan konsernin tilikauden tulos muodostuu 51,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tulosennuste on 50,1 milj. euroa edellisvuotta heikompi, mihin vaikuttaa erityisesti kaupungin edellisvuot-

ta heikompi tulosennuste. Tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 25,2 milj. euroa. Vuonna 2020 konsernin tilikauden ylijäämä oli 80,6 milj. euroa. Ylijäämän pienentymiseen, 55,4 milj. euroa, vaikuttaa kaupungin edellisvuotta heikompi tulosennuste. Kaupungin tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 15,2 milj. euroa, joka on 50,6 milj. euroa heikompi kuin vuonna 2020. Lisäksi kaupungin ennuste sisältää konsernin sisäisiä eritä, mm. osinkotuottoja ja myyntivoittoja kiinteistöluovutuksista, jotka eliminoidaan kon-

serniennusteen laadinnassa.

Konserniyhtiöiden erillisennusteiden mukaan tilikaudesta 2021 tulee vuotta 2020 heikompi mm. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ssä, Finnpark Oy:ssä ja Tampereen Infra Oy:ssä. Erillisennusteiden mukaan tilikaudesta 2021 on muodostumassa ylijäämäinen ja vuotta 2020 parempi mm. Pirkanmaan sairaanhoidopiirin kuntayhtymässä, Tampereen Sähkölaitos-konsernissa ja Särkänniemi Oy:ssä.

Konsernin rahoituslaskelma

Milj. Euroa	Tot 1-8 / 2021	Tot 1-8 / 2020	TP 2020
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	227,4	196,6	318,1
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0
Tilikauden verot	-9,3	-6,6	-10,3
Tulorahoituksen korjaukset	-26,9	-16,3	-22,4
	191,2	173,7	285,4
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-294,1	-227,1	-444,4
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,0	20,2	7,9
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	56,6	20,0	38,1
	-236,5	-186,9	-398,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	-45,3	-13,2	-113,0
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-0,3	-11,3	-17,1
Antolainasaamisten vähennykset	2,4	0,0	0,0
	2,1	-11,2	-17,1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	200,2	149,4	326,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-96,5	-50,6	-75,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-35,7	8,9	-13,7
	68,0	107,7	237,6
Oman pääoman muutokset	-3,5	0,2	2,2
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-0,4	8,3	2,3
Vaihto-omaisuuden muutos	-3,6	-14,8	-16,1
Saamisten muutos	33,9	21,4	34,4
Korottomien velkojen muutos	-33,4	-53,3	7,5
	-3,6	-38,4	28,1
Rahoituksen rahavirta	63,0	58,3	250,9
Rahavarojen muutos	17,7	45,1	137,9
Rahavarat 31.8.	402,4	291,8	384,7
Rahavarat 1.1.	384,7	246,8	246,8

Konsernin rahoituslaskelman toteuma

Konsernin rahoituslaskelma kuvaa konsernin toiminnasta aiheutuneita rahavirtoja kaupunkikonsernin ja konsernin ulkopuolisten tahojen välillä. Rahoituslaskelmasta on eliminoitu konsernin keskinäisten liiketapahtumien rahavirtavaikutukset. Tammi-elokuun aikana konsernin rahavarat kasvoivat 17,7 milj. eurola. Maksuvalmiutta mittaava investointien

tulorahoitusprosentti oli elokuun lopun tilanteessa 78, mikä tarkoittaa, että 22 prosenttia konsernin investoinneista rahoitetaan pääomarahoituksella. Tilinpäätöksen 2020 investointien tulorahoitusprosentti oli 95.

Toiminnan rahavirta osoittaa tilikauden aikana toiminnan avulla saatujen rahavarojen riittävyyden toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Kaupunkikonsernin toiminnan rahavirran

tammi-elokuun toteuma oli 191,2 milj. euroa, mikä oli 17,6 milj. euroa enemmän kuin vastaava aikana 2020. Merkittävin syy on konsernin vuosikatteen kasvaminen 30,8 milj. eurolla. Tulorahoituksen korjauksissa vuosikatetta oikaistaan konsernin saamien pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulososuuksien ja osinkojen sekä pakollisten varausten muutosten osalta.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla järjestetään palvelutuotannon edellytykset ja kerrytetään tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä. Konsernin investointien rahavirta oli tammi-elokuussa -236,5 milj. euroa, kun se edellisvuoden vastaavana ajanjaksona oli -186,9 milj. euroa. Investointimenojen toteuma on kasvanut 67,0 milj. euroa edellisestä vuodesta ja pysyvien vastaavien luovutustulot ovat kasvaneet 36,5 milj. euroa. Elokuun lopun tilanteesta laaditun konserniennusteen mukaan vuoden 2021 investointitaso tulee olemaan 504,7 milj. euroa, mikä on 60,3 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Kaupungin osuus investoinneista oli konsernin suurin. Kaupungin investointimenot olivat tammi-elokuussa noin 130,8 milj. euroa. Kaupungin investointeja on analysoitu kaupungin investointien toteumavertailun ja rahoituslaskelman analyysien yhteydessä. Tampereen Raitiotie Oy:n investoinnit olivat 47,4 milj. euroa, Tampereen Sähkölaitos- konsernin 29,7 milj. euroa ja Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n investointimenot olivat 17,3 milj. euroa. Kaupunkikonsernin osuus Pirkanmaan sairaanhoitopiirikon-

sernin investointimenoista oli 14,0 milj. euroa. Esitetyissä investointiluvuissa ei ole huomioitu konsernitilinpäätöksen eliminointien vaikutusta. Merkittävimpien tytäryhteisöjen investointeja on analysoitu tarkemmin Konsernikatsaus-osiossa. Konsernin pysyvien vastaavien luovutustulot olivat 56,6 milj. euroa. Kaupungin lisäksi isoja luovutustuloja on kertynyt Pirkan Opiskelija-asunnot Oy:ltä ja Tampereen Palvelukiinteistöt Oy:ltä.

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirran toteuma oli tammi-elokuussa 45,3 milj. euroa negatiivinen. Rahavirran negatiivisuus tarkoittaa sitä, että toiminnan rahavirta ei ole riittänyt kattamaan konsernin investointimenoja kokonaisuudessaan, vaan menoja katetaan rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä. Investointien tulorahoitusprosentti oli 78, eli alkuvuoden vuosikate kattoi investointien omahankintamenoista 78 prosenttia. Tunnusluvun arvo on huonontunut edellisen vuoden tammi-elokuun tilanteesta kasvaneiden investointimenojen vuoksi.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman

muutokset tilikauden aikana. Konsernin rahoituksen rahavirta toteutuma tammi-elokuussa oli 63,0 milj. euroa. Konsernin lainakannan muutos oli kaudella 68,0 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 200,2 milj. euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 96,5 milj. eurolla. Kaupunki ei noston tammi-elokuussa uutta pitkäaikaista lainarahoitusta, mutta lyhensi olemassa olevia lainoja 7,5 milj. eurolla. Konserniyhteisöistä Tampereen Palvelukiinteistöt Oy nosti tarkastelujaksolla pitkäaikaista lainaa 65,0 milj. euroa, Finnpark-konserni nosti 35,9 milj. euroa, Tampereen Raitiotie Oy nosti 35,0 milj. euroa ja Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy 25,0 milj. euroa. Konsernin osuus PSHP-konsernin nostetuista pitkäaikaisista lainoista on 7,6 milj. euroa. Konserniennusteen mukaan korollisen vieraan pääoman määrä tilikauden lopussa tulee olemaan 2255,7 milj. euroa.

Konsernin rahavarat olivat 31.8.2021 402,4 milj. euroa. Rahavaroilla olisi katettu kaikki toiminnan aiheuttamat maksut 72 päivän ajan. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate oli elokuun lopussa yksi, mikä ilmaisee konsernin lainanhoitokyvyn olevan tyydyttävällä tasolla.

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

	Tot 1-8 / 2021	Tot 1-8 / 2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	-782,1	-774,0
Investointien tulorahoitus%	78	95
Laskennallinen lainanhoitokate	1	1
Lainanhoitokate	2	3
Kassan riittävyys, pv	72	60

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta välituloksen viiden vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulorahoitus

100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman pysyvien vastaavien lisäyksiä joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

365 * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernitase

Milj. euroa	31.8.2021	31.12.2020	Milj. euroa	31.8.2021	31.12.2020
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	636,7	636,7
Aineettomat oikeudet	19,2	18,6	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	0,3	0,3
Muut pitkävaikutteiset menot	127,4	129,4	Muut omat rahastot	34,4	34,3
Ennakkomaksut	10,6	2,8	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	800,0	719,5
	157,3	150,8	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	68,9	80,6
Aineelliset hyödykkeet				1 540,3	1 471,3
Maa- ja vesialueet	271,2	267,4	VÄHEMMISTÖOSUUDET	95,2	90,5
Rakennukset	1 705,6	1 724,6			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	818,7	692,0	PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	187,2	124,5	Eläkevaraukset	1,5	1,7
Muut aineelliset hyödykkeet	33,9	34,2	Muut pakolliset varaukset	32,3	33,2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	531,1	591,5		33,7	34,9
	3 547,6	3 434,1	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	22,2	22,1
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osakkuusyhteisöosuudet	68,2	66,8	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	2 135,9	2 055,4
Muut osakkeet ja osuudet	25,0	25,0	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	102,0	90,0
Muut lainasaamiset	23,5	25,8	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	85,9	98,4
Muut saamiset	1,2	1,0	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	439,7	485,5
	117,9	118,6		2 763,5	2 729,2
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	5,2	4,7	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 455,0	4 347,9
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	53,7	50,1			
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	11,3	12,0			
Lyhytaikaiset saamiset	159,6	193,0			
Rahoitusarvopaperit	191,9	34,2			
Rahat ja pankkisaamiset	210,5	350,5			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 455,0	4 347,9			

Konsernitase

Konsernitase osoittaa kaupunkikonsernin taloudellisen aseman selvittämällä konserniyhteisöjen varat ja velat. Konsernitase osoittaa konsernin oman pääoman sen jälkeen, kun konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat, aktivoituidut sisäiset katteet sekä keskinäinen omistus on vähennetty. Tampereen kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli elokuun lopussa 4 455,0 milj. euroa, mikä oli 107,0 milj. euroa (2,5 %) enemmän kuin tilinpäätöksessä 2020. Alkuvuoden muutoksilla konsernirakenteessa ei ole ollut olennaisia vaikutusta konsernin taseeseen.

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pääosa konsernin pysyvistä vastaavista on aineellisia hyödykkeitä, joita oli elokuun lopun tilanteessa 3 547,6 milj. euroa (79,6 % taseen loppusummasta). Pysyvät vastaavat kasvoivat tammi-elokuun aikana 113,5 milj. eurolla (3,3 %) pääasiassa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden sekä koneiden ja kalusto 189,4 milj. euron (23,2 %) kasvun vuoksi.

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat vähenivät 60,4 milj. euroa (10,2 %).

Merkittävimmät investoijat ovat kaupungin lisäksi Tampereen Sähkölaitos-konserni, Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy, Tampereen Raitiotie Oy, PSHP-konserni sekä Tampereen Vuokratulosäätiö. Elokuun lopun tilanteesta laaditun konserniennusteen mukaan vuoden 2021 investointitaso tulee olemaan 504,7 milj. euroa.

Sijoitusten yhteissumma pieneni tammi-elokuussa vuodenvaihteen tilanteeseen nähden 0,7 milj. eurolla (0,6 %) muiden lainasaamisten vähenemisen vuoksi. Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet ovat lisääntyneet 1,4 milj. eurolla (2,1 %).

YH-Kodit Oy -konsernin hyvän tuloksen johdosta. Rahat ja pankkisaamiset ovat vähentyneet 140,0 milj. euroa (39,9 %) edellisestä tilinpäätöksestä.

Konsernin oma pääoma oli elokuun lopussa 1 540,3 milj. euroa (34,6 % taseen loppusummasta). Konsernin omavaraisuusaste 37 prosenttia oli edellisen tilinpäätöksen tasolla. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan kuntasektorilla pitää vähintään 50 prosenttia, mitä ei todennäköisesti kuluva vuonna tulla saavuttamaan. Konsernin vieras pääoma elokuun lopussa oli 2 763,5 milj. euroa (62,0 % taseen loppusummasta). Vieras

pääoma kasvoi vuoden alun tilanteesta 34,4 milj. euroa.

Konsernin lainakanta eli korollinen vieras pääoma oli elokuun lopun tilanteessa 2 221,8 milj. euroa, joka on 68,0 milj. euroa (3,2 %) enemmän kuin vuoden vaihteessa. Uutta pitkäaikaista lainaa on nostettu 200,2 milj. euroa ja vanhoja lainoja lyhennetty 96,5 milj. eurolla. Lyhytaikaisten lainojen muutos oli -12,5 milj. euroa. Konsernin elokuun lainakanta 2 221,8 milj. euroa, tekee 9 164 euroa asukasta kohden. Konsernin lainakan-
nan ennustetaan olevan vuoden lopussa 2 255,7 milj. euroa, mikä on 102,0 milj.

euroa edellistä tilinpäätöstä enemmän. Lyhytaikainen koroton vieras pääoma ei ole täysin vertailukelpoinen edelliseen tilinpäätökseen kirjanpidon jaksotusten vuoksi.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli elokuun lopun tilanteessa 99,1 % prosenttia, mikä tarkoittaa, että tammi-elokuun käyttötulot olisivat juuri riittäneet konsernin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Konsernitaseen tunnusluvut

	31.8.2021	31.12.2020
Konsernin omavaraisuusaste, %	37	36
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	99	103
Konsernin kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	868 908	800 037
Konsernin kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa / asukas	3 584	3 320
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	2 221 787	2 153 745
Konsernin lainat, euroa / asukas	9 164	8 936
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	23 478	25 756
Asukasmäärä	242 457	241 009

Konsernin omavaraisuusaste, %

=100* (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) /
(Koko pääoma - Saadut Ennakot)

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Konsernin lainakanta 31.12.

=Korollinen vieras pääoma

Konsernin lainasaamiset 31.12.

=Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

KONSERNIKATSAUS

Konsernikatsaus-osiossa seurataan huhti-, elo- ja joulukuussa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen talouden kehitystä. Elokuun katsauksessa seurattavat tytäryhteisöt ovat Tampereen Sähkölaitos -konserni, Pirkanmaan Jätehuolto -konserni, Finnpark -konserni, Tampere-talo

Osakeyhtiö, Tampereen Vuokra-asunnot Oy, Särkänniemi -konserni, Tuomi Logistiikka Oy, Tullinkulman Työterveys Oy, Tampereen Tilapalvelut Oy, Pirkanmaan Voimia Oy, Tampereen Infra Oy ja Tampereen Raitiotie Oy.

Tampereen Sähkölaitos -konserni

Tampereen Sähkölaitos -konsernin tammi-elokuun liike-tulos ylitti edellisen vuoden 3,8 milj. eurolla. Kumulatiivinen liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen nähden 23,8 milj. euroa, sekä liikevaihdon että -tuloksen kasvu tuli alkuvuoden korkean lämmön toimitusvolyymin sekä korkean tuotetun sähkön myyntihinnan kautta. Kaasun ja päästöoikeuksien hinnat ovat nousseet voimakkaasti, tämä kuitenkin näkyy maltillisesti vuoden 2021 tuloksessa onnistuneiden suojauksien johdosta.

Konsernin merkittävin investointihanke on leasingjärjestelynä toteutettava Naistenlahti 3 -voimalaitosyksikkö, joka on edennyt pääosin kokonaisuakataulun mukaisesti ja kattilarakennus saadaan säältä suojaan syksyllä. Hankkeen kokonaiskustannusarvion optioineen on noin 160 milj. euroa. Tampereen Sähkölaitos -konsernin vuoden 2021 muu investointiennuste on 51,3 milj. euroa.

Investointiennuste vuodelle 2021 sisältää päästöoikeuksien hankinnan, yhteensä 17,4 milj. euroa (edv. 4,1 milj. euroa). Tilikaudesta 2020 alkaen päästöoikeudet on kirjattu pysyviin vastaaviin aineettomien oikeuksien ryhmään. Tätä ennen päästöoikeudet on esitetty taseen siirtävissä erissä. Merkittävimpiä investointeja päästöoikeuksien lisäksi ovat Pirkkalan lämpökeskuksen saneeraus, Nekalan

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	164,5	188,3	265,1	298,2	33,1
Liikevoitto (-tappio)	27,9	31,7	44,5	46,4	1,9
Nettotulos	15,8	19,2	27,0	27,7	0,7
Tilikauden yli-/alijäämä	15,8	19,2	27,0	27,7	0,7
Investoinnit	21,4	29,7	41,5	50,7	9,3
Korollinen vieras pääoma	260,0	246,0	260,0	246,0	-14,0
Taseen loppusumma	488,5	513,9	530,0	521,4	-8,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	8,9	10,3	9,4	10,0	0,6
Liikevoitto-%	16,9	16,8	16,8	15,6	-1,2
Nettotulos-%	9,6	10,2	10,2	9,3	-0,9
Omavaraisuusaste-%	32,5	32,9	31,9	34,1	2,2
Henkilöstömäärä	410	426	404	415	11

lämpökeskuksen poltinlaitteistoinvestointi ja kaukolämpöverkon laajennus Ojala-Lamminrahka alueella. Muuten investoinnit ovat tyypillisiä vuosittaisia kunnossapito- ja muita investointeja, joilla toteutetaan pitkän tähtäimen suunnittelun mukaista laitosten ja verkkojen peruskorjausta ja laajenemista.

Konsernin koko vuoden liike-tuloksen ennustetaan ylittävän 1,9 milj. euroa vuoden 2020 tasosta. Liike-tulos on herkkä markkinoiden ja säätilojen muutokselle. Vuonna 2022 liike-tulosennuste tulee laskemaan merkittävästi vuoden 2021 ja 2020 tasoista, koska energiatuotantoa joudutaan tekemään Naistenlahti 3 ra-

kentamisen takia enemmän kalliimmalla fossiilipohjaisella tuotannolla. Naistenlahti 3 valmistumisen jälkeen fossiilisten polttoaineiden osuus laskee suunnitellusti.

Sähkömarkkinalain uudistus laskee sähkönjakeluverkkoyhtiöiden sallittua tuottotasoa tulevaisuudessa. Oheisella muutoksella on olennainen vaikutus Tampereen Sähkölaitos -konsernin tuloksetekokykyyn tulevaisuudessa. Tällä hetkellä arvioidaan, että vaikutukset näkyvät vuodesta 2023 alkaen.

Pirkanmaan Jätehuolto -konserni

Pirkanmaan Jätehuolto -konsernin talouden kehitys on vakaa ja edellisen vuoden kaltainen. Liikevaihdon osalta kasvua on tullut jätelain muutosten seurauksena logistiikasta mm. muovien ja lietteiden kuljetusten myötä noin 1,0 milj. euroa. Käsittelytoimen osalta vastaavaa laskua on syntynyt pienentyneiden maa-aines ja mädättyneiden lietteiden käsittelyn osalta vastaavasti noin -1,0 milj. euroa. Käsittelytoimen volyymeihin vaikuttaa tältä osin alueen infrarakentamisen suhdanteet. Konsernin suhteelliset ja euromääräiset katetasot ovat edellisen vuoden tasolla. Ennuste 08/21 on parantunut suhteessa ennusteeseen 04/21 muutaman siirtyneen investointihankkeen vuoksi sekä odotettuun nähden korkeamman maa-aines ja horisontaalisen jätteenkäsittelyn palvelumyynnin myötä.

Emoyhtiön toiminnan volyymit ja siten liikevaihto tulevat kasvamaan lähitulevaisuudessa jätelain seurauksena tiukentuneiden erilliskeräysveloitteiden vuoksi noin 6,0–10,0 prosenttia. Emoyhtiö odottaa myös uutta liikevaihtoa biokaasulaitoksen käyttöönoton myötä mm. raskaan liikenteen päästöttömästä biokaasusta. Jäteyhtiön kannattavuutta ja hinnoittelukykyä säätelee voimakkaasti jätelain omakustannusperiaate.

Emoyhtiön historian suurin investointi, biojätteen käsittelylaitos Biomyly,

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	28,5	28,4	43,7	43,4	-0,3
Liikevoitto (-tappio)	2,6	2,6	3,5	2,2	-1,3
Nettotulos	2,1	2,1	3,5	-0,5	-4,0
Tilikauden yli-/alijäämä	2,1	2,1	2,9	-0,5	-3,4
Investoinnit	10,0	4,0	14,3	8,8	-5,5
Korollinen vieras pääoma	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	74,2	72,5	75,1	70,0	-5,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	5,4	5,4	7,9	3,2	-4,7
Liikevoitto-%	9,0	9,1	8,0	5,1	-2,9
Nettotulos-%	7,3	7,4	8,0	-1,2	-9,2
Omavaraisuusaste-%	58,4	60,4	60,1	59,0	-1,1
Henkilöstömäärä	89	97	92	96	4

noin 25,3 milj. euroa, siirtyy investointivaiheesta tuotantovaiheeseen Q4/2021 aikana. Laitoksesta syntyvä poistomassa on merkittävä suhteessa konsernin taseen kokoon ja tulee pienentämään yhtiön tilikauden voittoa merkittävästi. Yhtiön perusliiketoiminnan kassavirran arvioidaan kuitenkin pysyvän hyvänä. Valmistuttuaan biolaitosinvestointi parantaa merkittävästi biojätteen energia- ja ravinnehyödyntämistä. Biolaitoksella on myös selkeä merkitys yhtiön toiminnan hiilijalanjäljen pienentämisessä, sillä

biolaitoksen paikallisista jätteistä tuotamilla uusiutuvilla polttoaineilla tullaan korvaamaan esimerkiksi jätteenkuljetuksen käyttämiä fossiilisia polttoaineita.

Konsernin tytäryhtiöt Pirkan Putkikeräys Oy ja Ranta-Tampellan Putkikeräys jatkavat Tampereen kaupungin kaavamääräysten mukaisesti alueellisten putkikeräysjärjestelmien rakennuttamista vielä pitkälle 2020-luvulle toiminta-alueelleen.

Finnpark -konserni

Koronakriisi on aiheuttanut merkittävän pudotuksen yrityksen liikevaihtoon sekä tulokseen maaliskuusta 2020 alkaen. Vaikutuksen taustalla on pysäköinnin kysynnän merkittävä väheneminen. Konsernin maksuvalmius on vertailujaksoa parempi. Kassanhallintaan on kiinnitetty erityistä huomiota kriisin aikana. Vertailukauteen 2020 verrattaessa on huomioitava, että koronakriisin vaikutukset alkoivat vasta maaliskuun lopulla. Koronakriisin alkamisen jälkeen heinäkuussa 2021 havaittiin ensimmäisiä merkkejä liiketoiminnan palautumisesta kohti normaalia. Pysäköintimäärien palautumisen koronakriisiä edeltävälle tasolle odotetaan tapahtuvan hitaasti.

Yrityksen liikevaihto koostuu lyhytaikapysäköinnistä, sopimuspysäköinnistä, pysäköintipalvelutoimituksista, digitaalisesta liiketoiminnasta sekä kiinteistöliiketoiminnan tuloista. Suurimmat vaikutukset koronakriisillä tähän mennessä on ollut lyhytaikapysäköintiin. Kun koronaan liittyviä rajoituksia aletaan purkaa, lyhytaikapysäköinnin kysyntä tulee todennäköisesti palautumaan vähitellen. On vaikea arvioida kuinka pitkään kestää, että kysyntä palautuu ennalleen. Kiin-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	15,5	15,5	24,2	24,6	0,5
Liikevoitto (-tappio)	3,0	2,2	3,4	2,6	-0,8
Nettotulos	1,6	0,8	1,6	0,7	-0,8
Tilikauden yli-/alijäämä	1,6	0,9	1,5	0,7	-0,7
Investoinnit	3,6	1,7	6,7	2,8	-3,9
Korollinen vieras pääoma	65,9	68,2	68,4	66,1	-2,3
Taseen loppusumma	128,2	130,1	131,0	128,8	-2,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,9	2,8	3,0	2,3	-0,7
Liikevoitto-%	19,1	13,9	14,1	10,6	-3,5
Nettotulos-%	10,6	5,4	6,5	3,0	-3,5
Omavaraisuusaste-%	38,9	38,9	38,0	39,9	1,9
Henkilöstömäärä	54	66	61	67	6

teistöliiketoiminnassa toimitilavuokraus on edennyt suunnitelman mukaisesti. Anttilan konkurssin jälkeen tyhjilleen jääneet tilat on saatu vuokrattua. Vuokrausaste on tällä hetkellä tavoitellulla tasolla.

Strategian mukaista liiketoiminnan laajentumista kasvukeskuksiin on koronakriisistä huolimatta pystytty toteuttamaan suunnitellusti. Yhtiön henkilöstömäärä kasvaa laajentumisen mukana.

Digitaalinen liiketoiminta on koronasta huolimatta jatkanut hyvää kasvua. Loppuvuoden 2021 investointipanostukset kohdistetaan digitaaliseen liiketoimintaan ja kiinteistökantamme perusparannuksiin sekä suurhankkeiden mahdollistamiseen (Hämpin laajennus ja Kunkun Parkki).

Tampere-talo Oy

Koronapandemian takia Tampere-talo Oy:n toiminta on supistunut merkittävästi, koska vuoden 2021 isoimmat tapahtuneet ovat joko peruuntuneet tai siirtyneet loppuvuodelle tai tuleville vuosille. Epidemia ja sen aikaansaamat tapahtumien peruuttamiset aiheuttavat Tampere-talo Oy:lle merkittävät tulomenetykset. Elokuussa 2021 tulos osoittaa tappiota - 0,5 milj. euroa, liikevaihto on laskenut edellisvuoden ajankohtaan nähden 3,1 milj. euroa.

Vuoden 2021 liikevaihdon (sisältäen kaupungin avustukset) arvioidaan laskevan edelleenkin myös edellisvuodesta noin 1,6 milj. euroa ja tulosarvio on noin - 0,609 milj. euroa tappiollinen. Vuoden 2021 liikevaihtoennuste (ilman avustuksia) näyttää tällä hetkellä olevan noin 5,8 milj. euroa (vuonna 2020, 7,5 milj. euroa). Vuoden 2021 oopperaa ei pystytty toteuttamaan, joten oopperan peruuttaminen on osaltaan vaikuttanut liikevaihdon laskuun.

Tampere-talon tulosenuste pohjaa sekä syksyn 2021 varauskalenteritilanteeseen sekä siihen, että alkuvuonna tapahtumia ei voitu toteuttaa sekä siihen, että yritykset varovat tapahtumajärjestämistä ja kuluttajat tulevat tapahtumiin harkiten. Tampere-talo on lomauttanut yli 90 päivää kestäväillä lomautuksilla osan henkilökunnasta (41 henkilöä) 20 - 100 % tappion pienentämiseksi. Tulosenusteessa on huomioitu myös Aku's Factory Ltd:n kanssa tehdyn liiketoimintakaupan positiivinen vaikutus. Tampere-talo Oy on saanut Valtionkonttorista Kustannustukea vuodelle 2021 0,864 milj. euroa, OKM:n avustusta 0,100 milj. euroa ja Suomen Kulttuurirahastolta 45 000 euroa. Tampere-talo Oy on hakenut syyskuussa 2021 Valtionkonttorista tukea kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin, josta emme ole vielä saaneet päätöstä.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	10,8	7,6	15,2	14,0	-1,2
Liikevoitto (-tappio)	-0,3	-0,5	-0,7	-0,1	0,6
Nettotulos	-0,3	-0,5	-0,7	-0,1	0,6
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,3	-0,5	-0,7	-0,6	0,1
Investoinnit	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	5,8	6,2	5,5	5,2	-0,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-5,2	-8,3	-29,1	-2,0	27,1
Liikevoitto-%	-2,8	-6,8	-4,5	-0,7	3,7
Nettotulos-%	-2,8	-6,8	-4,5	-0,7	3,7
Omavaraisuusaste-%	55,6	39,4	49,9	50,6	-4,9
Henkilöstömäärä	77	65	81	50	-31

Tampere-talo Oy jatkaa edelleen säästöohjelmaa kiinteiden ja henkilöstökulujen osalta, jotta yhtiön toiminta jatkuisi myös tulevaisuudessa.

Vuoden 2021 aikana on investointeja toteutettu yhteensä 30.771 eurolla. Loppuvuonna tulemme tekemään vain pakolliset investoinnit, jotka ovat toiminnan kannalta välttämättömiä - arvio 200 000 euroa. Valitettavasti tämä tulee lisäämään korjausvelkaa.

Tampere-talon kävijämäärä on 30.8.2021 mennessä vähentynyt 74,93 % edelliseen vuoden samaan ajankohtaan verrattuna.

- 2021: 40 339 päiväkävijää
- 2020: 160 908 päiväkävijää

Teemme kaikkemme kyetäksemme tehokkaasti tuotteistamaan turvalliset tapahtumat Talossa ja Turvalliset tapahtumat Tampereella -konseptin sekä viestimään sitä asiakkaillemme sekä luomaan uutta liiketoiminnan mallia muutuneeseen tilanteeseen. Korvaavaa toimintaa toisin sanoen yritetään kehittää, mutta se on ollut hyvin haastavaa lomautusten vuoksi. Tampere-talon tulevaisuuden näköaloja parantaa huomattavasti

se, että yhtiö on tehnyt voimakasta kehitystoimintaa jo useiden vuosien ajan, ja Tampere-talon kiinteistön ulkopuolella aloitettu toiminta on ylläpitänyt hyvän kassavirran.

Tampere-talo Oy ja Aku's Factory Ltd ovat 13.4.2021 solmineen liiketoimintakaupan, jonka avulla yhtiöt tiivistävät yhteistyötään rakentaakseen Pirkanmaalle entistäkin kilpailukykyisemmän tapahtuma-alan toimijan. Liiketoimintakaupassa Tampere-talon tekninen palvelu ja osa teknisestä kalustosta siirtyi Akun Tehtaalle 1.9.2021 alkaen.

Tampere-talo Oy hakee kasvua uusilla markkinoilla ja uusilla asiakkuuksilla viemällä ohjelmatoimiston omia tuotantoja myös talon ulkopuolelle. Näiden tapahtumien ennakkomyynti on tilapäisesti pelastanut Tampere-talon kassavaroja, koska normaali liiketoiminta Tampere-talon sisällä on hidastunut tai kokonaan pysähtynyt. Kassavarat ovat kuitenkin asiakkaiden rahoja siihen asti, kun tapahtumat ovat toteutuneet. Yhtiö on neuvotellut myös uusista operointisopimuksista ja aloittaa yhteistyötä korona-kriisin hellitettyä myös sillä saralla.

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

Tampereen Vuokra-asunnot Oy:n alkuvuosi on kehittynyt ennusteen mukaisesti. Yhtiön liikevaihtoon on alentavasti vaikuttanut viimevuonna käynnistetty Hipposkylän 224 asunnon tyhjentyminen toukokuun 2021 loppuun. Yhtiön käyttöaste on erinomaisella yli 99 % tasolla ja vaihtuvuus on tänä vuonna vähentynyt ollen nyt noin 11 %. Koko vuoden osalta yhtiön liikevaihto laskee hieman joutuen juuri Hipposkylän tyhjentymisestä 31.5.2021 mennessä. Hipposkylän vaikutus yhtiön liikevaihtoon on noin. 90 000 euroa /kk, joten se vaikuttaa merkittävästi yhtiön liikevaihtoon vuonna 2021. Olemassa olevan kannan osalta vuokria korotettiin 1.4.2021 alkaen maltillisella 1,8 %:n vuokrakorotuksella. Ennusteen mukaan liikevaihto tulee olemaan noin 22,4 milj. euroa, joka sisältää noin 1,7 milj. euroa kiinteistöjen myyntituottoja.

Yhtiölle valmistui elokuussa 2021 Kauppiin 54 uutta vapaarahoitteista asuntoa ja joulukuussa 2021 valmistuu Santalahden 84 vapaarahoitteista asuntoa. Yhtiölle on käynnistynyt helmikuussa 2021 uudisrakennuskohteen rakentaminen Kalevaan, osoitteeseen Tiilikentänpolku 2. Hankkeen kokonaishinta on noin 9,0 milj. euroa, kohteeseen tulee valmistumaan 49 uutta vapaarahoitteista asuntoa kesällä 2022. Marraskuussa 2021 käynnistyy asuinrakennushanke Niemenrantaan, osoitteeseen Niemenrannan puistokatu 4. Kohteeseen valmistuu

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	13,9	13,7	20,8	22,4	1,6
Liikevoitto (-tappio)	2,8	2,6	4,0	5,1	1,1
Nettotulos	2,6	2,1	3,0	4,1	1,1
Tilikauden yli-/alijäämä	2,6	2,1	0,6	0,6	-0,0
Investoinnit	0,0	0,0	0,2	23,5	23,3
Korollinen vieras pääoma	51,5	55,1	50,3	60,3	10,0
Taseen loppusumma	101,0	106,1	100,3	112,1	11,8
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,6	4,1	4,4	4,2	-0,2
Liikevoitto-%	20,1	18,7	19,3	22,6	3,3
Nettotulos-%	18,8	15,4	14,3	18,2	3,9
Omavaraisuusaste-%	47,5	46,4	47,7	46,6	-1,1
Henkilöstömäärä	20	19	19	19	0

45 vapaarahoitteista asuntoa vuoden 2022 loppuun mennessä.

Yhtiön rahoitusasema on vahva. Yhtiö on pystynyt rahoittamaan hankkeiden omarahoitusosuudet noin 20-30 % hankkeiden kokonaishinnasta kassavaroin. Yhtiöllä on ennusteen mukaan korollista vierasta pääomaa tilikauden lopussa noin 60,0 milj. euroa. Uusien Investointien osalta lainojen nostot ajoittuvat ennusteen mukaan pääosin vasta alkuvuodelle 2022. Ennusteen mukaan yhtiön liikevoitto % tulee pysymään noin 20 %:n tasolla ja yhtiön liikevoitto tulee ole-

maan noin 5,0 milj. euroa. Yhtiön omavaraisuusaste (46 %) ja maksuvalmius ovat erinomaisella tasolla. Yhtiön omavaraisuusaste tulee kuitenkin suunnitellusti laskemaan uusien investointien myötä, joissa omarahoitusosuus on 20-30 %. Yhtiön tavoitteena on kasvaa kannattavasti rakennuttamalla vähintään 100 uutta vapaarahoitteista vuokra-asuntoa vuosittain. Yhtiö panostaa toimintavuoden aikana sähköisten palvelujen kehittämiseen, kiinteistöomaisuuden hallintaan sekä asuttamisen prosessien uudistamiseen.

Tampereen Särkänniemi -konserni

Särkänniemen liikevaihto on huomattavasti parempi (5,6 milj. euroa) kuin viime vuoden vastaavana aikana. Huvipuisto aukesi vasta toukokuun lopulla, kun se normaalisti aukeaa ennen vappua. Koronarajoitukset vähensivät viime vuoden huvipuistokauden liikevaihtoa vielä tämän vuotista enemmän. Liikevaihtoa kasvatti myös asiakkaiden selvästi korkeampi keskikulutus puistossa onnistuneiden toimenpiteiden, mm. pidemmän aukioloajan vuoksi. Käynnissä oleva digiprojekti mahdollisti päiväkohtaisten rannekkeiden myymisen, mikä kasvatti myytyjen lippujen keskihintoja tavoitteiden mukaisesti. Koronavuoteen osattiin varautua jo ennakolta siten, että toimintoja sopeutettiin henkilöstökulujen osalta ja mitoittamalla puiston tarjonta pienentyneitä kävijämääriä vastaavaksi. Särkänniemi-konserniin kuuluu myös FunZones Oy, jonka toiminta on ajettu alas viime vuonna koronarajoitusten tehdessä sen toiminnan mahdottomaksi.

Loppuvuoden osalta odotetaan, että koronarajoitukset poistuvat, tai niitä on ainakin vähemmän kuin viime vuonna. Koko vuoden liikevaihtoennuste on yli 17 milj. euroa, mikä on lähes 4 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2019, jolloin korona ei vielä vaikuttanut yhtiön toimintaan. Sesongin pituuteen nähden se on kuitenkin hyvä saavutus. Tulos on ennusteen mukaan lähes 100.000 € positiivinen,

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	10,1	15,8	12,0	17,6	5,6
Liikevoitto (-tappio)	-1,2	4,4	-3,1	0,3	3,5
Nettotulos	-1,3	4,3	-3,3	-0,0	3,3
Tilikauden yli-/alijäämä	-1,3	4,3	-3,3	0,1	3,4
Investoinnit	1,4	0,7	2,0	0,1	-1,9
Korollinen vieras pääoma	17,6	16,8	17,1	15,8	-1,3
Taseen loppusumma	37,1	38,7	33,8	36,1	2,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-3,0	20,0	-10,5	1,0	11,5
Liikevoitto-%	-12,0	27,8	-26,2	1,9	28,1
Nettotulos-%	-12,6	27,3	-27,7	0,5	28,2
Omavaraisuusaste-%	45,0	50,0	41,9	45,0	3,1
Henkilöstömäärä	466	456	238	300	62

mikä on yli 3 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna. Positiivisen tuloksen eteen on jouduttu tekemään mittavia sopeutustoimia.

Särkänniemi suhtautuu varovaisen positiivisesti ensi vuoteen, koska on odotettavissa, että koronarajoituksia ei enää ole ja puisto sekä ravintolat saavat toimia normaalisti. Pientä epävarmuutta tuo ensi kesäksi matkailun vapautuminen ja miten se vaikuttaa Särkänniemen kävijämääriin.

Tänä vuonna jatkettiin edelleen myynti- ja lippujärjestelmien digitalisointia, joka jatkuu edelleen ensi vuonna. Digiprojektilla tavoitellaan myynnin kasvua ja asiakaskokemuksen paranemista, missä on myös onnistuttu. Digiprojekti on Särkänniemen ainoa investointi tänä vuonna.

Tuomi Logistiikka Oy

Vuonna 2021 Tuomi Logistiikka Oy keskittyi kehitysprojektien läpiviemiseen ja toimintojen sopeuttamiseen koronapandemian edellyttämiä muutoksia vastaaviksi. Lisäksi Tuomi osallistuu sote -alueen valmistelutoimiin.

Kahdeksan kuukauden liikevaihto oli 87,7 milj. euroa ja vastaavasti edellisvuonna 71,5 milj. euroa, joten liikevaihto kasvoi 22,6 %. Liikevoitto oli 3,8 milj. euroa, edellisvuonna 0,9 milj. euroa. Liikevoitto syntyi koronan aiheuttaman volyymikasvun myötä erityisesti hoito- ja suojaintarvikkeiden tuoteryhmissä. Henkilömäärä 302 elokuun lopulla on kasvanut 28 henkilöllä verrattuna edelliseen vuoteen. Koko vuoden ennusteen mukainen liikevaihto on 128,7 milj. euroa, kun vuoden 2020 liikevaihto oli tasolla 119,4 milj. euroa. Liikevoittoennuste on 4,2 milj. euroa. Koronan aiheuttamilla ulkoisilla muutoksilla on ollut vaikutusta Henkilöliikennepalveluiden käyttöön ja palveluiden (Sote, SHL/VPL, koulukyydit) volyymi on laskenut noin kymmenyksen budjetin mukaisesti ja on myös ennusteessa alemmalla tasolla.

Taseen loppusumma 08/21 oli 22,8 milj. euroa ja ennuste taseen loppusummasta vuoden 2021 lopulle on 22,5 milj. euroa tähän vaikuttavat kassavarojen ja käyttöpääomaerien muutokset. Vaihtomaisuus 11,1 milj. euroa on 1,3 milj. euroa korkeammalla tasolla kuin vuosittain, lähinnä hoito- ja suojaintarvikkeiden volyyminmuutosten sekä varmuus-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	71,5	87,7	119,4	128,7	9,3
Liikevoitto (-tappio)	0,9	3,8	2,6	4,2	1,6
Nettotulos	0,7	3,0	2,0	3,3	1,3
Tilikauden yli-/alijäämä	0,7	3,0	2,0	3,3	1,3
Investoinnit	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,3
Korollinen vieras pääoma	1,3	1,1	1,3	1,1	-0,2
Taseen loppusumma	18,9	22,8	22,4	22,5	0,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	26,8	69,3	44,3	50,6	6,3
Liikevoitto-%	1,3	4,3	2,2	3,3	1,1
Nettotulos-%	1,0	3,4	1,7	2,6	0,9
Omavaraisuusaste-%	22,1	37,1	24,5	39,1	14,6
Henkilöstömäärä	274	302	276	306	30

varastointipalvelun aloittamisen takia. Kassatilanne on vastaavasti heikentynyt ja limiittiä oli elokuun lopussa käytössä 2,1 milj. euroa.

Investoinneista uusi HR-järjestelmän palveluntarjoaja on valittu ja otetaan käyttöön vuoden loppuun mennessä. Henkilöliikenteen ryhmäkuljetusjärjestelmä uusittiin alkuvuonna. Tuomen uudet arvot päivitettiin ja lanseerattiin alkuvuonna, käyttöönottoa jatketaan sisäisesti.

Logistiikka- ja kuljetuspalveluiden tuottavuus on parantunut ja toimitusvarmuus on säilynyt hyvällä tasolla volyyminmuutoksista huolimatta. Henkilölii-

kenteen kehitys on alkuvuonna sujunut budjetin mukaisesti. Päivitettyä hankintastrategiaa viedään käytäntöön ja hankintojen henkilöresurssija on vahvistettu.

Ulkoisia muutoksia seurataan ja toimintaa sopeutetaan koronapandemian tilannetta vastaavaksi. Kuukausittaisen liikevaihto- ja liikevoittotason ennustetaan loppuvuonna jäävän alkuvuotta maltillisemmalle tasolle.

Tullinkulman Työterveys Oy

Tullinkulman Työterveys Oy:n tammi-elokuun 2021 tuloskehitys on ollut kohdallaan. Alkuvuoden tappiollisuus on kääntynyt nollatulokseksi. Koko vuoden tilikauden voiton arvioidaan päätyvän nollassa tai hieman nollan yläpuolelle.

Vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden liikevaihto oli hyvä verrattuna viime vuoden vastaavaan jaksoon. Vuosi sitten koronapandemia viranomaisrajoituksineen vähensi merkittävästi asiakkaiden työterveyskäyntejä ja yhtiön liikevaihtoa, joka oli 13,3 milj. euroa. Vuonna 2021 liikevaihto tammi-elokuussa oli 15,5 milj. euroa. Kasvu selittyi koronatestauksella, mutta myös sillä, että työterveyden vastaanotoilla on käyty lähes normaalisti.

Yhtiö varautui keväällä koronarokotuksiin lisäämällä mm. määräaikaista henkilölkuntaa. Sen takia henkilöstökulut ovat kasvaneet. Rokotukset eivät kuitenkaan käynnistyneet suunnitellusti. Koronates-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	13,3	15,5	23,1	23,7	0,6
Liikevoitto (-tappio)	-0,7	0,1	0,7	0,1	-0,6
Nettotulos	-0,7	1,0	0,6	0,0	-0,5
Tilikauden yli-/alijäämä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,0
Korollinen vieras pääoma	1,1	0,3	0,4	0,2	-0,2
Taseen loppusumma	3,4	4,2	4,7	4,6	-0,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-55,0	10,4	46,3	4,5	-41,9
Liikevoitto-%	-5,4	0,7	2,9	0,3	-2,7
Nettotulos-%	-5,5	0,6	2,5	0,2	-2,3
Omavaraisuusaste-%	-5,8	28,8	23,5	25,0	1,5
Henkilöstömäärä	230	257	240	258	18

taus on jatkunut merkittävänä myös kesän jälkeen ja tulossennuste on kääntynyt tämän vuoksi hieman positiiviseksi.

Yhtiö valmistautuu hankintalain siirtymäajan päätökseen vuoden 2021 lopussa ja käyttää valmistelutyössä ulkopuolista

apua. Sen takia konsultointikulut kasvavat hieman.

Tullinkulman Työterveys jatkaa investointeja digitaalisiin hankkeisiin ja asiakasraportoinnin kehittämiseen.

Tampereen Raitiotie Oy

Tampereen Raitiotie Oy:n vuosi 2021 on alkanut talouden osalta ennakoidusti. Verrattuna vuoden 2020 vastaavaan tarkastelujaksoon, sekä liikevaihto että kulut ovat nousseet odotetusti. Tuloslaskelman kulujen nousuun vaikuttaa suurimmalta osin toimintojen käynnistyminen keväällä 2021 sekä virallisen liikennöinnin aloitus elokuussa. Sähkörata sekä radan kunnossapito ovat täydessä kapasiteetissaan. Suurin osa vaunuista saapui Tampereelle elokuun loppuun mennessä.

Kaupallisen liikennöinnin aloitus elokuussa 2021 käynnisti Tampereen Raitiotie Oy:n osalta poistot raitiotieinfrastruktura, mikä vaikuttaa vuoden ennusteen kasvuun edellisvuoteen verrattuna. Suurin osa raitiovaunuista sekä kunnossapitokalus-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	3,2	11,8	5,1	17,7	12,6
Liikevoitto (-tappio)	0,9	6,6	1,4	1,2	-0,3
Nettotulos	0,9	5,6	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	0,9	5,6	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	171,2	267,3	219,4	286,4	67,0
Korollinen vieras pääoma	235,0	303,2	270,0	305,0	35,0
Taseen loppusumma	243,7	328,0	282,8	591,4	308,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	1,0	2,3	0,1	1,3	1,2
Liikevoitto-%	28,6	55,7	28,3	6,6	-21,7
Nettotulos-%	27,9	47,7	0,0	0,0	0,0
Omavaraisuusaste-%	330,0	105,0	4,1	1,0	-3,1
Henkilöstömäärä	13	16	14	15	1

tosta tulee yhtiön omistukseen vuoden 2021 aikana.

Vuosi 2021 saattaa päätökseen suurimman osan raitiotien osan 1 investoinneista, mutta samalla osan 2 investoinnit käynnistyvät. Osan 2 investoinnit sisältä-

vät infran lisäksi raitiovaunukaluston sekä infran kunnossapitolaitteiden lisähankinnat. Osan 1 rahoituslainojen viimeinen erä nostettiin maaliskuussa 2021. Osan 2 ensimmäinen lainan nosto on vuonna 2022.

Tampereen Tilapalvelut Oy

Liikevaihto 08/2021 on n. 14,3 milj. euroa suurempi kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana. Liikevaihto 1-8/21 oli n. 96,3 milj. euroa. Rakennushankkeita on toteutettu Tampereen kaupungin talonrakennusohjelman budjetin mukaisesti, joka on viime vuotta suurempi. Myös energiakustannukset ovat viime vuotta suuremmat, johtuen kylmästä alkuvuodesta.

Yhtiön vuoden lopun liikevaihdon enustetaan toteutuvan n. 19,7 milj. euroa vuoden 2020 tilinpäätöstä suurempana ja se on n. 157,5 milj. euroa. Suurimmat muutokset koskevat rakennuttamista, jonka enustetaan kasvavan n. 18,6 milj. euroa sekä ylläpitopalveluita, jonka enustetaan kasvavan n. 2,0 milj. euroa vuoden 2020 tilinpäätöksestä. Ylläpitopalveluiden liikevaihdon kasvuennuste johtuu alkuvuoden kylmän talven aiheuttamista korkeammista energiakustannuksista.

Tilikauden 08/2021 tulos on n. 0,3 milj. euroa ja n. 0,1 milj. euroa edellistä vuotta jäljessä. Vuoden 2021 tilikauden tulostenuste on n. 0,4 milj. euroa vuoden 2020 tilinpäätöstä pienempi. Vaikka liikevaihdon enustetaan olevan viime vuotta suurempi, katevaikutus ei ole suoraan verrannollinen liikevaihdon kasvuun ja liikevoitossa näkyy kaupungin palvelusopimuksen mukainen tehostuminen.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	82,0	96,3	137,8	157,5	19,7
Liikevoitto (-tappio)	0,6	0,4	1,6	1,2	-0,4
Nettotulos	0,4	0,3	1,3	0,9	-0,4
Tilikauden yli-/alijäämä	0,4	0,3	1,3	0,9	-0,4
Investoinnit	0,0	0,2	0,1	0,2	0,2
Korollinen vieras pääoma	0,9	0,6	0,6	0,3	-0,3
Taseen loppusumma	14,7	15,4	21,0	21,3	0,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	18,9	14,1	19,7	24,2	4,5
Liikevoitto-%	0,7	0,5	1,2	0,8	-0,4
Nettotulos-%	0,4	0,3	0,9	0,6	-0,3
Omavaraisuusaste-%	23,7	25,8	20,8	22,0	1,3
Henkilöstömäärä	237	240	236	238	2

Loppukesästä yhtiö siirtyi uusiin toimitiloihin Tampereen Hervantaan ja se mahdollistaa jatkossa kiinteiden kustannusten huomattavan pienentämisen. Lisäksi yhtiön tavoitteena on seudullinen laajentuminen ja asiakaspohjan hallittu kasvattaminen. Yhtiössä on myös käynnissä lukuisia kehityshankkeita, joilla panostetaan tulevaisuuteen.

Investoinnit sisältävät mm. kenttätyönohjausjärjestelmän käyttöönoton, jolla korvataan nykyisiä ohjelmistoja ja tuetaan mobiilitoimintoja. Lisäksi uusien toimitilojen kalustamisen ja muutostöiden kustannukset aktivoidaan investointeihin.

Pirkanmaan Voimia Oy

Pirkanmaan Voimia Oy:n tammi-elokuun tulos kehittyi edellisvuoteen verrattuna myönteisesti: yhtiön myynti palautui koronapandemian jälkeen normaalitasolle edellisvuoden myynnin ylityttyä kumulatiivisesti 3,3 milj. eurolla (+9,0 %).

Myös yhtiön kannattavuus kehittyi myönteisesti sekä myynnin palautumisen että hyvän kulujenhallinnan ansiosta liikevoiton asetuttua toisen vuosikolmanneksen jälkeen 0,16 milj. euroon (-0,2 milj. euroa). Myös ns. normaalivuotena pidettävään vuoteen 2019 verrattuna yhtiön talous säilyi vakaana: vaikka yhtiön liikevaihto toteutui -1,3 % (-0,5 milj. euroa) vertailuvuotta alhaisempana erityisesti etätöiden lisääntymisestä johtuvan henkilöstöruokailun laskun vuoksi, kumulatiivinen liikevoitto jäi ainoastaan 0,15 milj. euroa vuoden 2019 vastaavaa ajanjaksoa heikommaksi. Yhtiön liikevoittoennuste on 0,5 milj. euroa (0,55 milj. euroa).

Tulorahoituksella toteutetut investoinnit toteutuivat raportointijaksolla suunnitelman mukaisina ollen yhteensä 1,0 milj. euroa (0,8 milj. euroa). Tilikauden investointiennuste on 1,3 milj. euroa. Jakson aikana toteutetut investoinnit ovat kohdistuneet pääasiassa koulujen

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	36,3	39,6	58,2	61,6	3,4
Liikevoitto (-tappio)	-0,2	0,2	0,6	0,5	-0,1
Nettotulos	-0,3	0,1	0,4	0,4	-0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,3	0,1	0,4	0,4	-0,0
Investoinnit	0,8	1,0	1,2	1,3	0,1
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	12,3	12,1	13,1	13,3	0,2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-7,2	4,7	11,5	9,6	-1,9
Liikevoitto-%	-0,6	0,4	0,9	0,8	-0,1
Nettotulos-%	-0,7	0,2	0,8	0,6	-0,2
Omavaraisuusaste-%	35,0	41,9	38,5	40,1	1,6
Henkilöstömäärä	738	743	728	750	22

ja päiväkotien uusiin keittiöihin, hoito-segmentin tuotantorakenteen uudistamiseen sekä tuotantokeittiö Padan rakentamiseen. Yhtiö on rahoittanut keittiölaitteita ja -kalusteita sekä tuotantorakenteen uudistamista tulorahoituksen ohella leasingrahoituksella yhteensä 0,2 milj. euron arvosta. Rakenteilla olevan, leasingrahoituksella (SEB Leasing Oy) toteutettavan tuotantokeittiö Padan

rakentaminen etenee suunnitelman mukaisesti.

Yhtiön maksuvalmius on säilynyt tarkastelujaksolla hyvänä, omavaraisuusaste on hieman tilinpäätöshetkeä korkeampi.

Yhtiö on aloittanut valmistautumisen hyvinvointialueen tukipalveluiden halluunottoon 1.1.2023 alkaen.

Tampereen Infra Oy

Elokuun liiketulos oli 0,8 milj. euroa ja toteutui 0,3 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Tilinpäätösennusteen mukaan liikevoitto on 0,3 milj. euroa ja toteutuu budjetoidun mukaisena. Talviolosuhteiden vuoksi kunnossapitoo on toteutunut merkittävästi enemmän kustannuksia edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnossapidon talvikauden menojen lisäystä on sovittu osin kompensoitavaksi mm. vähentämällä päällystemääriä edellisvuodesta.

Liikevaihdon toteuma oli 33,7 milj. euroa. Liikevaihdon ennustetaan olevan 51,8 milj. euroa eli toteutuvan 2,2 milj. euroa budjetoitua suurempana ja 1,7 milj. euroa edellisvuotta pienempänä. Konaishintaisten rakentamismurakoiden toteutuksessa ei ole havaittu merkittäviä kannattavuuteen vaikuttavia poikkeamia. Rakentamispalveluiden työkanta on pääosin jo selvillä vuoden loppuun asti. Kunnossapidon liikevaihdon kertymä on loppuvuonna suhteessa alkuvuotta pienempää, johtuen toimintojen ja lasutuksen painottumisesta alkuvuoteen.

Materiaalien ja palvelujen ostoja on toteutunut 20,5 milj. euroa, mikä on 0,1 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa jaksoa enemmän. Materiaalien ja palvelujen ennustetaan toteutuvan 2,4 milj. euroa budjetoitua suurempina pääosin, koska rakentamispalvelujen työkannan ennustetaan toteutuvan budjetoitua suurempana ja runsasluminen talvi lisäsi talvikunnossapidon kustannuksia. Kalustopalvelujen menojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa edellisvuot-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	34,5	33,7	53,5	51,8	-1,7
Liikevoitto (-tappio)	1,0	0,8	1,3	0,3	-1,0
Nettotulos	1,0	0,8	1,0	0,2	-0,8
Tilikauden yli-/alijäämä	1,0	0,8	1,0	0,2	-0,8
Investoinnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	9,6	8,8	9,5	9,5	-0,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	102,5	48,3	65,1	8,4	-56,7
Liikevoitto-%	3,0	2,3	2,4	0,5	-1,9
Nettotulos-%	3,0	2,3	1,8	0,3	-1,5
Omavaraisuusaste-%	21,2	31,0	21,4	22,9	1,5
Henkilöstömäärä	405	376	362	306	-56

ta pienempinä. Kaluston ja irtaimiston myynnistä saatavien liiketoiminnan muiden tuottojen ennustetaan toteutuvan 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Henkilöstömenoja on toteutunut 10,2 milj. euroa eli 0,1 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa jaksoa vähemmän. Henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan edellisvuoden mukaisina ja 0,3 milj. euroa budjetoitua suurempana. Henkilömäärä elokuun lopussa oli 376, mikä on 29 vähemmän kuin edellisvuotena. Tilinpäätöshetken henkilömäärän ennustetaan olevan 306, mikä on 56 vähemmän kuin viime vuoden vaihteessa. Henkilöstömäärien muutokseen vaikuttaa vähäisempi kausityöntekijöiden määrä.

Yhtiön kehityksen suuntaviivat on määritetty strategiassa. Kustannustehokkuuden ja kulttuurin kehittymiseen tähtäävät hankkeet ovat käynnissä. Koko infra-alan erityisenä haasteena on osaan työnjohdon saatavuus. Panostukset digitaalisiin työkaluihin tulevat jo 2022 eliminoimaan kiinteistä kustannuksista aikaansaadut säästöt. Hyvinvointialueen perustaminen 2023 tuo yhtiölle mahdollisuuksia liiketoiminnan kasvattamiseen ja uhkia liiketoiminnan menettämisestä.

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

OLENNAISET POIKKEAMAT TALOUSARVIOON

Talousarvion toteutuminen - tilinpäätösennuste

Talousarvion toteumavertailu sisältää koonnin sitovien erien poikkeamista talousarvioon nähden sekä kaupungin eri yksiköiden talouden toteuma- ja tilinpäätösennustetiedot. Talousarvion toteumavertailuosion luvut sisältävät myös sisäiset erät pl. korkotuotot ja -kulut ja pitkäaikaisten lainojen lisäys.

Tilikauden tulos on ennusteen mukaan 13,2 milj. euroa ylijäämäinen, mikä on 31,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Koronapandemian vaikutukset yksiköiden ennusteisiin on arvioitu koko vuoden osalta viimeisimpiin käytettävissä oleviin tietoihin perustuen.

Sivistyspalvelujen palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 5,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Tautalla on koronapandemian aiheuttamat maksu- ja myyntituottojen menetykset kulttuuri ja liikuntapalveluissa. Lisäksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluiden ostoissa ja varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa on merkittäviä ylityksiä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueen toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 30,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Koronapandemian aiheuttamien välittömien kustannusten arvio on 28,9 miljoonaa, johon on ennus-

tettu 12,6 milj. euron valtionavustus. Koronan aiheuttamien poikkeamien lisäksi suurimmat ylitykset vuosisuunnitelmaan on lastensuojelun, vammaispalvelujen, päihde- ja mielenterveyspalvelujen ja ikäihmisten palvelujen ostoissa sekä vastaanottopalvelujen lääke ja hoitotarvikke-kustannuksissa.

Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 17,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 19,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana pysyvien vastaavien (maamaisuuden ja rakennusten) myyntivoittojen takia. Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate-ennuste on 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi, mikä aiheutuu pääosin työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta ja lukiokoulutuksen henkilöstömenoista.

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste ylittää vuosisuunnitelman 8,9 milj. eurolla. Joukkoliikennelautakunnan ennustettu ylitys on 8,0 milj. euroa, mikä aiheutuu koronapandemian arvioituista vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin. Ennuste sisältää koronan vaikutusten kattamiseen saatavan valtionavustuksen arviolta noin 6,1 milj. euroa. Yhdyskuntalautakunnan ennustettu ylitys on 0,9

TILIKAUDEN TULOS

13,2 milj. €

(TP Enn 2021)

INVESTOINTIEN TULORAHOITUSPROSENTTI

47,7 %

(TP Enn 2021)

milj. euroa, mikä aiheutuu pääosin kadunvarsipysäköinnin ja asemakaavoituksen maksutulosten alituksesta.

Konsernihallinnon (pl. tietohallinnon ICT-kehittäminen, Tarkastuslautakunta, Keskusvaalilautakunta) toimintakatteen tilinpäätösennuste on 2,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi johtuen pääasiassa koronapandemian takia säästyistä kustannuksista. Yhteisten erien ennuste on 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi Tredulle osoittavan valtionosuusrahoituksen 1,2 milj. euron ylityksestä sekä liikunta- ja kulttuurietuuden nostosta 1 milj. euroa. Toisaalta osallistuvan budjetoinnin kierrosta ei ehditä

PALVELUALUEIDEN YHTEENLASKETTU TOIMINTAKATE

-28,5 milj. €

(TP Enn 21/VS 21)

LIKELAITOSTEN YHTEENLASKETTU LIIKEYLIJÄÄMÄ

2,9 milj. €

(TP Enn 21/VS 21)

NETTOINVESTOINNIT

+35,0 milj. €

(TP Enn 21/VS 21)

käynnistää ja ennakoimattomiin menoihin tehtyjä varauksia on pienennetty.

Liikelaitosten yhteenlaskettu 29,0 milj. euron liikeylijäämäennuste on 2,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Tampereen Vesi Liikelaitoksen liikeylijäämän ennustetaan ylittyvän 2,8 milj. euroa, koska materiaalien ja palvelujen ostoissa on syntynyt säästöä eikä hankintoja ole tarvinnut tehdä suunnitellussa laajuudessa. Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen liikeylijäämän ennustetaan

toteutuvan 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana liikevaihdon suotuisasta kehityksestä johtuen.

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2021 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 256,7 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 35,0 milj. eurolla. Merkittävimmät poikkeamat ovat Asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeiden, maa- ja vesialueiden ja Hiedanranta kehitysohjelman investoinneissa.

Korkotuottojen ja -kulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Uutta pitkäaikaista lainaa ennustetaan nostettavan 70,0 milj. euroa, mikä on 15,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän.

Tarkemmat tiedot poikkeamien syistä löytyvät Kaupungin toiminta ja talousosan luvusta Investoinnit sekä Talousarvion toteumavertailu -osasta ao. yksiköiden kohdalta.

Yhteenveto poikkeamista talousarvioon sitovuustasoin

KÄYTTÖTALOUS

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Palvelualueet (toimintakate)					
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-268 056	-387 314	-398 241	-403 926	-5 685
Hiedanranta	-34	-76	-75	-75	0
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-573 237	-812 308	-832 400	-863 290	-30 890
Tampere Junior	-266	-357	-668	-668	0
Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-57 500	-80 973	-88 156	-90 648	-2 492
Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)	-253	1 583	0	0	0
Viiden tähden keskusta	-1 586	-3 110	-4 293	-3 875	418
Hiedanranta	-106	-1 972	-429	-348	81
Smart Tampere	-480	-975	-994	-994	0
Vetovoimainen elämyskaupunki	-449	-766	-742	-742	0
Asunto- ja kiinteistölahtakunta					
Asunto- ja kiinteistölahtakunta (pl. erikseen sitovat erät)	137 201	147 078	165 700	184 361	18 661
Hiedanranta	-176	-957	-830	-530	300
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-23 886	-23 981	-32 655	-33 525	-870
Viiden tähden keskusta	-97	-101	-330	-330	0
Hiedanranta	0	-13	-150	-150	0
Raitiotie	-759	-1 365	-1 500	-1 500	0
Smart Tampere	-295	-648	-837	-837	0
Joukkoliikennelahtakunta	-20 739	-18 056	-18 937	-26 940	-8 003
Konsernihallinto (toimintakate)					
Konsernihallinto					
ICT-kehittäminen (toimintakate+nettoinvestoinnit)	-4 656	-9 093	-14 000	-12 500	1 500
Tarkastuslahtakunta	-237	-384	-430	-430	0
Keskusvaalilahtakunta	-850	-28	-902	-1 042	-140
Konsernihallinto, muut	-12 971	-21 631	-26 052	-23 938	2 114
Yhteiset erät	-82 320	-119 442	-125 475	-125 950	-475
Taseyksiköt (liikeylijäämä)					
Pirkanmaan pelastuslaitos	-89	293	-1	-1	0
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos (liikeylijäämä)	19 242	28 867	26 617	29 398	2 781
Tampereen Vesi Liikelaitos (korvaus peruspääomasta)	-7 000	-10 500	-10 500	-10 500	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos (liikeylijäämä)	-886	371	-500	-400	100

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

INVESTOINNIT

Nettoinvestoinnit sitovuustasoittain, 1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-2 610	-8 483	-10 707	-10 104	604
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-731	-1 436	-1 801	-1 485	316
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Ammatillinen koulutus	-564	-1 348	-2 204	-1 500	704
Asunto- ja kiinteistöalautakunta					
Asunto- ja kiinteistöalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-6 251	-14 871	-16 070	-9 775	6 295
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-52 617	-66 342	-114 558	-96 270	18 288
Hiedanranta	-1 113	-3 282	-20 260	-11 500	8 760
Viiden tähden keskusta	-1 200	-2 635	-5 335	-5 335	0
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-29 368	-50 492	-56 230	-57 617	-1 387
Hiedanranta	-8	-869	0	-8	-8
Viiden tähden keskusta	-4 468	-10 505	-13 670	-13 670	0
Joukkoliikennelautakunta	-195	429	-500	-500	0
Konsernihallinto					
Konsernihallinto, muut	-118	0	-146	-146	0
Yhteiset erät	-18 000	-36 491	-20 200	-20 200	0
Taseyksiköt					
Pirkanmaan pelastuslaitos (sitovuustaso investointien rahavirta)	-578	-2 183	-2 263	-2 263	0
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos	-10 426	-22 276	-21 000	-21 000	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0	0	0	-35	-35

LASKELMAOSA

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Korkotuotot ja -kulut	-7 001	-9 103	-10 556	-10 556	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	120 000	85 000	70 000	-15 000

TALOUSARVION TOIMINNAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan sekä pormestariohjelmaan. Talousarviossa tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille.

Alla olevassa taulukossa esitetään kokonaisnäkyä vuoden 2021 talousarvion

toiminnan tavoitteiden (pois lukien liikelaitokset ja Pirkanmaan pelastuslaitos) etenemisestä tammi-elokuun aikana ja arvio niiden toteutumisesta vuoden loppuun mennessä.

Seuraavassa luvussa arvioidaan tarkemmin kaupunkitasoisten toiminnan

tavoitteiden toteutumista. Lautakunnille, kehitysohjelmille, liikelaitoksille ja Pirkanmaan pelastuslaitokselle asetetuista tavoitteista raportoidaan tarkemmin niiden omissa osioissa. Tytärtyhteisöille asetetuista tavoitteista raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksessä.

TALOUSARVION SITOVA TAVOITTEET 2021

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Toteuma	Lisätietoa toteumasta
1	Lapsiperheiden hyvinvointi-indikaattorit on määritelty ja kuva tamperelaisten lapsiperheiden hyvinvointieroista on muodostettu	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus*
2	Osallistuvan budjetoinnin kokeilun arviointi on tehty ja jatkosta on päätetty arvioinnin pohjalta	+	Kaupunginhallitus
3	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
4	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	+/-	Sosiaali- ja terveyslautakunta
5	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
6	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
7	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sosiaali- ja terveyslautakunta
8	90 % rakennusluvista on käsitelty 2 kuukaudessa	-	Yhdyskuntalautakunta
9	Asiakaskokemus on parantunut valituissa palveluissa***	+/-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Yhdyskuntalautakunta
10	Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt	+	Kaupunginhallitus
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut valituissa palveluissa****	+	Asunto- ja kiinteistölautekunta, Elinvoimaja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikenne- lautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta
12	Ammatillisen koulutuksen negatiiviset eroamiset* ovat alle 7,5 % (alle 25-vuotiaat)	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
13	Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden arvio omasta sijoittumisestaan työelämään tai jatko-opintoihin valmistumisvaiheessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
14	Laajan työttömyysasteen***** kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kauden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
15	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea***** saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
16	Tampere on vuonna 2021 Suomen suosituin opiskelukaupunki	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
17	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyltöyhteisön tutkinto-ohjelmiin on pysynyt edellisen vuoden tasolla	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
18	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
19	Tampereen sijoittuminen Elinkeinoelämän keskusliiton kuntarankingissa on parantunut vuoteen 2019 verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

20	Yritystontteja on luovutettu vähintään 50 000 k-m2	+	Asunto- ja kiinteistölautakunta
21	Hervannan 5G alusta on tuotteistettu tason 4 automaattiliikenteen testialueeksi	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
22	IoT alustalla on käynnistetty kaksi kokeilua	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
23	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut 2% enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	-	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
26	80 % asemakaavoitetusta asuinkerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	+	Yhdyskuntalautakunta
27	Hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt Kestävä Tampere 2030 - tiekartantoinpiten 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta	-	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
28	Energiankulutus on vähentynyt energiategohkuussopimuksen mukaisesti 1 %:n	?	Yhdyskuntalautakunta
29	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna	-	Kaupunkiseudun j oukkoliikennelautakunta
30	Pyöräilymäärät ovat kasvaneet 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	?	Yhdyskuntalautakunta
31	Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	+	Asunto- ja kiinteistölautakunta
32	Asuinrakentamisen rakennusoikeutta on asetettu haettavaksi 100 000 ke-m2	+	Asunto- ja kiinteistölautakunta
33	Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Yhdyskuntalautakunta
34	Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Yhdyskuntalautakunta
35	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Yhdyskuntalautakunta
36	Ensimmäisten korttelialueiden asemakaavoitus on käynnistetty yleissuunnitelman ja kehitysohjelman tavoitteiden mukaisena	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
37	Esimiesarviointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	?	Kaupunginhallitus
38	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Kaupunginhallitus
39	Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	?	Kaupunginhallitus
40	Tilikauden tulos on enintään 16,3 milj. euroa alijäämäinen	+	Kaupunginhallitus
41	Kiinteistö- ja yhtiöomaisuuden myynneillä on hillitty velkaantumista ja saavutettu 50 milj. euron myyntivoitto	+	Kaupunginhallitus
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	-	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat
43	Investointien tulorahoitus-% on 34	+	Kaupunginhallitus
44	Käyttökustannusten asukaskohtainen kasvu on enintään 2,7 %	-	Kaupunginhallitus
45	Nettomenojen kasvu on enintään 0,6 %	-	Kaupunginhallitus
46	Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	?	Kaupunginhallitus
47	Hankintojen tehokkuusindeksi on parantunut edellisvuoden tasoon verrattuna	?	Kaupunginhallitus
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	+	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat

* Kaupunginhallituksen ohjauksessa oleville kehitysohjelmille asetettujen tavoitteiden vastuutahona on "Kehitysohjelmat/Kaupunginhallitus", mikä tarkoittaa, että tavoitteet vastuutetaan tuloskorteissa kunkin kehitysohjelman omistavan palvelualueen johtajalle. ** Tarkastuslautakunta on esittänyt, että suoraan kaupunkistrategiasta johdettujen tavoitteiden osalta tavoitteiden vastuutaho on toimitelin. Tästä syystä kaupunkitasoisten tavoitteiden vastuutahoksi on määritelty kaupunginhallitus (aiemmin konsernihallinto). Kaupunkitasoisia tavoitteita toteutetaan yhteisvastuullisesti usean toimijan kesken, ja viranhaltijatasoinen vastuutus tehdään johtajien tuloskorteissa. *** Terveysasemat, suun terveydenhuolto, perusopetus, nuorisopalvelut, Tredu, lukiokoulutus, joukkoliikenne, rakennusvalvonta, katujen ja yleisten alueiden kunnossapito, **** Maanvuokrasopimukset, ammatillisen koulutuksen sopimuskäytännöt, työllisyys- ja kasvupalvelujen digitaalinen asiakaspalvelu, joukkoliikenteen mobiilimaksaminen, Varaamo, vahvan tunnistautumisen sote-palvelut ***** Negatiivisella eroamisella tarkoitetaan tilannetta, jolloin opiskelija lopettaa tutkintotavoitteisen opiskelun kokonaan. Negatiiviseksi eroamiseksi ei lasketa esim. siirtymistä toiseen oppilaitokseen tai työelämään. ***** Laaja työttömyysaste pitää sisällään työttömät työnhakijat ja erilaisten työllisyyspalveluiden piirissä olevat henkilöt. ***** Työmarkkinatukea voi saada työttömyyden tai työllistymistä edistävän palvelun (mm. työnhaun tuki, osaamisen kehittäminen ja kuntosuostus) perusteella. Kunta ei maksa työmarkkinatuen kuntaosuutta siltä ajalta, jolloin työmarkkinatukea saava henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin

Kaupunkitasoiset toiminnan tavoitteet

Vuoden 2021 talousarviossa on asetettu 14 kaupunkitasoista toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista kuuden arvioidaan toteutuvan ja kolmen jäävän toteutumatta vuoden loppuun

mennessä. Viiden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
2	Osallistuvan budjetoinnin kokeilun arviointi on tehty ja jatkosta on päätetty arvioinnin pohjalta	Osallistuvan budjetoinnin toteutuksen arviointiraportin pohjalta kaupungin johtoryhmä esittää osallistuvan budjetoinnin jatkamista jatkuvana menetelmänä. Osallistuvalla budjetoinnilla kohdistettavat resurssit vahvistetaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Osallistuvan budjetoinnin koordinointi on siirretty sivistyspalveluihin 8/2021 alkaen. Tavoite toteutui.	+
10	Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt	Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvaa seurataan digiasioinnin mittaristolla. Digitaalisten asiointikanavien määrä on nyt myös osana kaupunkitasoista tuottavuusraportointia. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
37	Esimiesarviointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	Esimiesarviointi 2021 toteutetaan myöhemmin syksyllä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
38	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työhyvinvoinnin kehitystä seurataan työhyvinvointimatriisilla, joka koostetaan vasta kalenterivuoden 2022 alussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
39	Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	Tammi-elokuussa sairauspoissaoloja oli 16,7 päivää henkilötyövuotta kohden, mikä on 0,2 päivää (-1,3 %) vähemmän edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
40	Tilikauden tulos on enintään 16,3 milj. euroa alijäämäinen (alkuperäinen TA2021-tavoite 16,9 milj. euroa)	Tilikauden tulosennuste on 13,2 milj. euroa ylijäämäinen, mikä on 31,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa ja 29,5 milj. euroa talousarviotavoitetta parempi. Toimintakateennuste on 23,4 milj. euroa budjetoitua parempi. Suurimmat ylityksenusteet ovat Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueella (30,9 milj. euroa), Kaupunkiympäristön palvelualueella (8,9 milj. euroa) ja Sivistyspalvelujen palvelualueella (5,7 milj. euroa). Nettomenojen kasvuennuste on 5,4 %. Verorahoituksen osalta ennustetaan 47,3 milj. euroa budjetoitua parempaa toteumaa. Verotuloihin arvioidaan 6,3 % kasvu edellisvuoteen verrattuna yhteisöverotulojen ja kunnallisverotulojen hyvästä kertymästä johtuen. Valtionosuudet alenevat merkittävästi vuoteen 2020 verrattuna kertaluonteisten koronatuikien poistumisen vuoksi, mutta myös valtionosuudet toteutuvat talousarviota suurempina. Poistoarvio on 5,5 milj. euroa suunniteltua pienempi. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
41	Kiinteistö- ja yhtiöomaisuuden myynneillä on hillitty velkaantumista ja saavutettu 50 milj. euron myyntivoitto	Kiinteistöomaisuuden myyntien osalta myyntivoittojen arvio on 63,1 milj. euroa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset (koko kaupungin tasolla)	Työvoimakustannusten ennuste on 1,3 milj. euroa (0,2 %) vuosisuunnitelmaa suurempi. Suurimmat ylitykset ennustetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ylitykset aiheutuvat massarokotuspisteen ja terveysasemien henkilöstötarpeesta. Välittömiin koronakustannuksiin saadaan valtionavustusta, mikä kattaa osittain ylitystä. Varhaiskasvatuksen ylitykset johtuvat palvelutarpeen kasvusta. Koronapandemian edellyttämät väljyysvaatimukset ja elokuussa voimaan tulleen henkilöstöresurssia koskevan lakimuutoksen veloitteet nostavat henkilöstökustannuksia. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
43	Investointien tulorahoitus-% on 34 (alkuperäinen TA2021-tavoite 36 %)	Investointien tulorahoitus-% on ennusteen mukaan 48 %. Vuosikate-ennuste on 122,4 milj. euroa, mikä on 25,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Nettoinvestointien ennuste on 256,7 milj. euroa, mikä on 35,0 milj. euroa suunniteltua pienempi. Suurimmat alitukset ovat talonrakennusinvestoinneissa sekä maa- ja vesialueissa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
44	Käyttökustannusten asukaskohtainen kasvu on enintään 2,7 %	Käyttökustannusten ennustettu asukaskohtainen kasvu on 6,3 %. Koronaviruspandemia on vaikuttanut erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksiin. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

45	Nettomenojen kasvu on enintään 0,6 %	Elokuun tilinpäätösennusteessa nettomenojen kasvu on 69,3 milj. euroa eli 5,4 %. Toimintakate uhkaa toteutua 23,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
46	Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	Hallinnollisten tehtävien kustannukset raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
47	Hankintojen tehokkuusindeksi on parantunut edellisvuoden tasoon verrattuna	Hankintojen tehokkuusmittariston tulos lasketaan kerran vuodessa, kun edellisen vuoden tiedot ovat saatavissa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Kuusi lautakuntaa on asettanut vuoden 2021 talousarvioon tuottavuusmittarit ja tavoitteet niille. Elokuun raportoinnissa lautakunnat ovat analysoineet tuottavuuskehitystä verraten sitä edellisen vuoden elokuun tilanteeseen. Koronapandemia vaikuttaa tuottavuuskehityksen analysointiin. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	25 003	35 771	41 875	38 775	-3 100
Toimintamenot	-293 093	-423 161	-440 191	-442 775	-2 584
Toimintakate	-268 090	-387 390	-398 316	-404 001	-5 685
Varhaiskasvatus ja esiopetus					
Toimintatulot	9 119	12 353	13 686	13 686	0
Toimintamenot	-95 121	-134 427	-140 959	-143 361	-2 402
Toimintakate	-86 002	-122 074	-127 273	-129 675	-2 402
Perusopetus					
Toimintatulot	8 602	11 557	12 697	12 697	0
Toimintamenot	-130 169	-185 144	-195 081	-196 463	-1 382
Toimintakate	-121 566	-173 587	-182 384	-183 766	-1 382
Kulttuuri					
Toimintatulot	4 967	7 372	8 625	7 724	-901
Toimintamenot	-39 878	-64 214	-62 668	-61 367	1 301
Toimintakate	-34 911	-56 842	-54 043	-53 643	400
Liikunta ja nuoris					
Toimintatulot	2 314	4 490	6 867	4 667	-2 200
Toimintamenot	-27 925	-39 377	-41 483	-41 584	-101
Toimintakate	-25 611	-34 888	-34 616	-36 917	-2 301

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat poikkeamat vuosisuunnitelmaan:

- Toimintatuottojen menetykset koronapandemian vuoksi
- Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelujen ostot

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tammi-elokuun toimintakate on 4,4 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompi. Tulojen alitus aiheutuu pääosin koronarajoitusten vuoksi menetetyistä toimintatuotoista kulttuuri ja liikunta-palveluissa. Menojen ylitys aiheutuu varhaiskasvatuksen henkilöstökuluista sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelujen ostoista. Koronapandemia on vaikuttanut osaltaan myös toimintakulujen ylityksiin kasvuun. Lautakunnan

tilinpäätösennusteen toimintakate on 5,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Ennuste on heikentynyt 0,2 milj. euroa kesäkuun talouskatsauksen ennustees-ta. Koronapandemian arvioidut netto-vaikutukset ovat noin 4,6 milj. euroa. Toimintatuottojen ennuste on 3,1 milj. euroa budjetoitua heikompi, mikä joh-tuu Korona-tilanteen aiheuttamista tu-lomenetyksistä. Vaikutukset kasvavat, jos poikkeustilanne pitkittyy. Toiminta-kulujen ennuste on 2,6 milj. euroa vuosi-suunnitelmaa suurempi, mikä aiheutuu palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen ylityksistä. Palvelujen ostojen suurim-mat ylitykset aiheutuvat palveluseteli-päivähoidon kasvusta, työterveyden kus-tannuksista, Tampereen ulkopuolella koulua käyvien kustannuksista ja etä-kouluateriakustannuksista. Varhaiskas-

vatuksen henkilöstömenojen ylitykset johtuvat henkilöstöressurssin ylläpitä-misestä palvelutarpeen edellyttämällä tasolla. Koronapandemian edellyttämät väljyysvaatimukset ja elokuussa voimaan tulleen henkilöstöressurssia koskevan lakimuutoksen veloitteet nostavat hen-kilöstökustannuksia. Tilinpäätösennus-teen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 16,6 milj. euroa eli +4,3 %.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakate on toteutunut tammi-elo-kuussa 1,9 milj. euroa ajankohdan vuosi-suunnitelmaa heikompana henkilöstö-kulujen ja palvelujen ostojen toteumasta johtuen. Tilinpäätösennusteen toiminta-kate on 2,4 milj. euroa budjetoitua hei-kompi. Toimintatuottojen ennuste on vuosisuunnitelman mukainen. Toiminta-kulujen ennuste on 2,4 milj. euroa vuo-

sisuunnitelmaa heikompi. Henkilöstökulujen ylitykset johtuvat palvelutarpeen kasvuun vastaamisesta, koronapandemian edellyttämistä väljyysvaatimuksista ja elokuussa voimaan tulleen henkilöstöresurssia koskevan lakimuutoksen velvoitteista. Palvelujen ostojen ennustetaan ylittyvän, koska palvelusetelipäivähoidossa on ennakoitua enemmän lapsia ja työterveyden kustannukset ovat kasvaneet koronan vuoksi. Vastaavasti kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset alittavat budjetin, koska tuen piirissä olevien lapsien määrä on ollut ennakoitua pienempi.

Perusopetuksen toimintakate on toteutunut 0,9 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, koska palvelujen ostot ovat kasvaneet koronan aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 1,4 milj. euroa budjetoitua huonompi. Toimintatuottojen ennuste on budjetoitua mukainen. Toimintakulujen ennuste ylittää budjetin 1,4 milj. eurolla, mikä johtuu palvelujen ostojen ylityksistä. Suurimmat ylitykset aiheutuvat etäkoululaisten ruokailun järjestämisestä, Tampereen ulkopuolella koulua käyvien oppilaiden koulunkäyntikustannuksista sekä koronan vuoksi kasvaneista työterveyspalvelujen kuluista.

Kulttuurin palveluryhmän toimintakate tammi-elokuussa on 1,0 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne on vaikuttanut toimintatuottojen ja -kulujen alituksiin. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 0,4 milj. euroa budjetoitua parempi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vuoden lopussa 0,9 milj. euroa budjetoitua alemmina. Koronapandemian aiheuttamaa tulovajetta on kesän hyvän yleisömenestyksen johdosta pystytty kuromaan umpeen. Syyskauden ennakoitaan toteutuvan tulojen osalta lähes normaalisti. Suurimmat maksu- ja myyntitulojen menetykset ovat museoissa, Tampere Filharmonissa sekä Tampereen seudun työväenopistossa. Vastaavasti tuet ja avustukset ylittyvät budjetoimattomista projektirahoituksista ja OKM:n myöntämistä koronatuista johtuen. Toimintakulujen ennuste on 1,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi koronan aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen. Henkilöstökulujen ennuste alittaa vuosisuunnitelman, mikä johtuu rekrytointien viiveestä sekä sijaisten vähäisestä tarpeesta toimintojen supistamisen vuoksi. Myös palvelujen ostot ja tarvikkehankinnat toteutuvat budjetoitua pienempinä normaalia vähäisemmän palvelutuotannon vuoksi. Lautakunnan myöntämien kulttuurin

avustusten ennakoitaan ylittyvän, koska avustusmäärärahojen budjettiin ei ole saatu täysimääräisesti Tampere-talon vuokrakorotuksia vuosilta 2018-2021.

Liikunta ja nuoriso palveluryhmän toimintakate tammi-elokuussa on 2,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompi, koska alkuvuoden koronarajoitukset romahduttivat maksutuottojen kertymän. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 2,3 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan tilinpäätöksessä 2,2 milj. euroa budjetoitua alempana koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Koronatilanne heikkeni kesän aikana ja suuria tapahtumia jouduttiin perumaan, mm. Blockfest. Myös liikuntapalvelujen tiloissa toimivat seurat ja yrittäjät ovat hakemassa vapautusta vuokranmaksuun, jolloin vuokratuotot jäävät vajaiksi. Toimintamenojen ennuste on 0,1 milj. euroa budjetoitua heikompi. Liikuntapalveluissa korona ei ole kuluvana vuonna aikaansaanut menosäästöjä, koska toimipisteet ovat olleet huippu-urheilun ja erityisryhmien tarpeita varten pääsääntöisesti auki. Toimintakulujen ennustetaan ylittyvän, mikä johtuu koronakaranteenien aiheuttamista sijaistarpeista sekä maauimalan suuren kävijämäärän vuoksi palkatuista kausityöntekijöistä.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euro	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-2 610	-8 483	-10 707	-10 104	604

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investointeja on toteutunut tammi-elokuussa

2,6 milj. euroa. Investointien valmistumisen painottuu loppuvuoteen. Investointiennuste on 10,1 milj. euroa, mikä on 0,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. In-

vestointien ennakoitaan alittuvan, koska Olkahisen päiväkotit ja Pispalan koulun peruskorjaus valmistuvat vasta vuonna 2022.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa seitsemän sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista

yhden arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan osittain ja kolmen tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Kahden tavoitteen toteutu-

mista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
3	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Valtakunnallinen Move-mittaus toteutetaan kouluilla vuosittain elo-syyskuun aikana. Tulokset valmistuvat loppuvuonna. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida.	?
9	Asiakaskokemus on parantunut perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa	Perusopetuksen asiakastytyväisyys on pysynyt melko samana vuonna 2021 verrattuna vuosiin 2020 ja 2019. Vuonna 2021 keskiarvo on 8,44 (vastauksia 1271). Vuonna 2019 keskiarvo oli 8,36 ja vuonna 2020 keskiarvo on 8,65. Asteikko oli 4–10. Nuorisopalvelujen asiakastytyväisyyttä mitataan keskitetyssä toiminnossa Monitoimitalo 13:ssa jatkuvasti. NPS-luku on jatkanut kasvua ja on 71. Vertailuluku edelliseen vuoteen on 60. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut Varaamossa	Varaamon käyttö on vähäistä, mutta kasvusuunnassa. Palvelun piirissä olevien tilojen määrä on kasvanut 10 % raportointijaksolla. Kehitystyö etenee. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida, koska palvelun Power BI -raportissa on kaupunkitasoisia ongelmia eikä tarkkoja vertailulukuja saada.	?
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot, kirjastot ja Särkänniemen huvipuisto eivät ole olleet täysimääräisesti yleisölle auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat vähentäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien kävijämääriä tai ne on kokonaan peruttu. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Tampere ja Pirkanmaa eivät tulleet valituksi vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi. Suunnitelmien mukaisesti on kuitenkin aloitettu valmistelemaan ns. plan B -vaihtoehtoa haun aikana syntyneiden ideoiden ja ohjelmien hyödyntämiseksi Tampereella ja muissa Pirkanmaan kunnissa. Tavoite ei toteutunut.	-
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan työvoimakustannusten ennuste on 1,2 milj. euroa (0,6 %) vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä aiheutuu varhaiskasvatuksen henkilöstökuluista. Varhaiskasvatuksen henkilöstökulujen ylitykset johtuvat henkilöstöresurssin ylläpitämisestä palvelutarpeen edellyttämällä tasolla. Koronapandemian edellyttämät väljyysvaatimukset ja elokuussa voimaan tulleen henkilöstöresurssia koskevan lakimuutoksen velvoitteet nostavat henkilöstökustannuksia. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tuottavuuskehitystä seurataan tuottavuusmittariston avulla. Tuottavuusmittarien raportointi ja analyysi sisältyy lautakunnan talousosioon. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen ja kirjastopalvelujen tuottavuuspiloteissa on määritelty seurattavat tuottavuusmittarit, joita päivitetään kuukausittain. Kaikissa sivistyspalvelujen palvelualueen palveluryhmissä kehitetään vuoden 2021 aikana tuottavuusmittaristoa jatkuvaan seurantaan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tuottavuus

Asukaskohtaiset netto- ja käyttökustannukset kasvoivat alkuvuonna 7,7 % edellisvuoteen verrattuna, mikä aiheutui erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen kasvusta sekä

koronapandemian aiheuttamista tulojen menetyksistä ja lisäkustannuksista. Kirjausohjeiden muutosten vuoksi palveluhankinnat eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen verrattuna. Korona-

tilanne on haitannut asiakastytyväisyyden seurantaan. Työntekijäkokemus on hyvällä tasolla ja se on hieman parantunut edellisvuodesta. Sairauspoissaolot ovat kasvaneet edellisvuodesta.

Tuottavuusmittarit, Sivistys- ja kulttuurilautakunta	31.8.2020	31.8.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021**
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 026	-1 106	-79	7,7 %	-1 629
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 138	-1 225	-87	7,7 %	-1 826
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-542	-607	-65	11,9 %	-893
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-174	-228	-54	31,0 %	-144
Täydentävät mittarit					
Asiakaskokemus (NPS)*, Kulttuuri, Liikunta ja nuoriso	-	60	-	-	75
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	58,0	60,5	2,5	4,4 %	60,0
Sairauspoissaolot, %	4,16	4,23	0,07 %-yks.		0,04
Hankintaosaaminen, taso (max 100)	-	-	-	-	78
Tilatehokkuus, htm2/asukas	1,93	1,94	0,01	0,7 %	1,98
Asukasmäärä	240 433	242 457	2 024	0,8 %	244 500

* Kulttuuri sekä Liikunta ja nuoriso palvelukokonaisuuksien yhteinen asiakastytyväisyyden mittaus aloitetaan lokakuussa 2020. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa mitataan asiakastytyväisyyttä keväisin. Jatkuvan asiakaspalautteen keräämistä ja hyödyntämistä kehitetään. Asiakaskokemusta ei ole voitu mitata alkuvuonna 2021 palvelusulkujen vuoksi.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	74 496	113 085	107 658	123 058	15 400
Toimintamenot	-647 999	-925 749	-940 726	-987 016	-46 290
Toimintakate	-573 503	-812 665	-833 068	-863 958	-30 890
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut					
Toimintatulot	6 009	9 642	9 755	9 683	-73
Toimintamenot	-79 354	-114 458	-109 028	-119 456	-10 428
Toimintakate	-73 345	-104 815	-99 272	-109 773	-10 501
Vastaanottopalvelut					
Toimintatulot	12 391	18 246	18 448	26 963	8 515
Toimintamenot	-79 064	-100 975	-95 616	-117 339	-21 723
Toimintakate	-66 672	-82 729	-77 168	-90 376	-13 208
Psykososiaalisen tuen palvelut					
Toimintatulot	14 803	24 879	20 773	22 559	1 786
Toimintamenot	-95 365	-150 585	-137 554	-145 082	-7 529
Toimintakate	-80 563	-125 706	-116 781	-122 523	-5 742
Ikäihmisten palvelut					
Toimintatulot	37 039	58 576	52 890	55 311	2 422
Toimintamenot	-145 242	-230 825	-215 575	-220 065	-4 490
Toimintakate	-108 202	-172 249	-162 685	-164 754	-2 069
Sairaalapalvelut					
Toimintatulot	4 254	1 741	5 791	8 542	2 750
Toimintamenot	-248 975	-328 906	-382 953	-385 074	-2 120
Toimintakate	-244 721	-327 165	-377 162	-376 532	630

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat poikkeamat vuosisuunnitelmaan:

- Koronapandemiasta aiheutuvat kustannukset ja niihin arvioitu valtionavustus
- Lastensuojelun ostot
- Psykososiaalisen tuen palvelujen ostot

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tammielokuun toimintakate on toteutunut 17,1 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana. Koronaviruspandemia on vaikuttanut merkittävästi erityisesti vastaanottopalvelujen talouden toteumaan. Suurimmat ylitykset ovat laboratoriapalvelujen ostoissa, mikä aiheutuu koronatestauksesta. Tammi-elokuussa

on kirjattu välittömiä koronakustannuksia yhteensä 20,8 milj. euroa. Koronakustannuksiin saatavia valtionavustuksia ei ole jaksotettu alkuvuoden toteumaan. Lisäksi lastensuojelun menot ovat toteutuneet selvästi ajankohdan vuosisuunnitelmaa suurempina.

Tilinpäätösennusteen toimintakate on 30,9 milj. euroa budjetoitua heikompi.

Suurimmat ylitykset aiheutuvat koronakustannuksista sekä lastensuojelun ostoista. Lisäksi vammaispalvelujen, päihde- ja mielenterveyspalvelujen ja ikäihmisten asumispalvelujen ostot sekä vastaanottopalvelujen lääke- ja hoitotarvikkeet ylittävät vuosisuunnitelman. Ennuste on parantunut kesäkuun ennusteeseen verrattuna 4,4 milj. euroa pääosin korona-avustusravion tarkentumisen vuoksi. Tilinpäätösennusteessa välittömät koronakustannukset ovat 28,9 milj. euroa ja niihin arvioidut valtionavustukset 12,6 milj. euroa. Koronan suurimmat talousvaikutukset aiheutuvat koronatestauksesta, massarokotusten järjestämisestä ja suojavarustekustannuksista. Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 51,2 milj. euroa eli +6,3 %.

Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 15,4 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu pääosin välittömien koronakustannusten kattamiseksi saatavista valtionavustuksista. Valtionavustusten kriteerit tarkentuvat myöhemmin, joten ennuste perustuu arvioon. Myyntituottojen ennustetaan ylittyvän aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvan Oriveden yhteistoimintaosuuden ja pakolaisten erityiskustannuskorvausten vuoksi. Maksutuottojen kertymään vaikuttaa 1.7.2021 voimaan tulevan asiakasmaksulain muutokset, jotka pienentävät maksutuottoja erityisesti ikäihmisten palveluissa. Maksutuottojen ennuste on hieman budjetoitua parempi asiakasmaksulain muutoksen vaikutuksista huolimatta.

Toimintakulujen ennuste on 46,3 milj. vuosisuunnitelmaa suurempi. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa sekä hoitotarvikkekustannuksissa. Palvelujen ostoissa on merkittäviä ylityksiä etenkin koronatestaukseen liittyvissä laboratoriapalveluissa, lastensuojelun sijaishuollossa, vammaispalveluissa, päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä

ikäihmisten asumispalveluissa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmän ylitykset johtuvat pääosin lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kasvaneista kustannuksista sekä koronaviruspandemiasta johtuvista suojavarustekustannuksista. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelmaa suurempina massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeen sekä eläkemenojen maksujen vuoksi. Vastaavasti ikäihmisten palveluissa henkilöstömenot alittuvat rekryointihaasteista johtuen. Työvoimavajetta on korvattu palvelujen ostoilla. Vuokratulut ylittyvät, koska uusia tiloja ei ole huomioitu kaikilta osin talousarviossa ja ikäihmisten palvelujen koneiden ja laitteiden vuokrat toteutuvat suunniteltua suurempina mm. lääkeautomaattien lisäämisestä johtuen. Muihin toimintakuluihin on arvioitu Tesoman hyvinvointiallianssin sopimuksen mukainen bonus, mikä johtuu kustannusten alittumisesta ensimmäisellä neljän vuoden sopimusjaksolla.

Palveluryhmissä on ryhdytty toimenpiteisiin ennustettujen ylitysten pienentämiseksi, mutta käytettävissä olevilla toimenpiteillä ei pystytä merkittävästi pienentämään ennustettuja ylityksiä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimintakate on toteutunut 7,0 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu pääosin lastensuojelun ostopalvelujen palvelutarpeen kasvusta. Kustannusten kasvun taustalla on mm. perhehoidon ja osastohoidon hoitovuorokausien kasvu, asiakkaiden ohjautuminen vaativan erityistason yksiköihin, avohuollon asiakasmäärän kasvu ja hintojen nousun vaikutus. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 10,5 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,1 milj. euroa budjetoitua heikompana johtuen Kissanmaan perhetukikeskuksen ja Luotsin ohjauksen myyntituottojen vähenemisestä.

Toimintakulujen ylitysennuste on 10,4 milj. euroa, mikä johtuu pääosin lastensuojelun ostopalvelujen kasvusta. Lisäksi lastensuojelun kuluvan vuoden budjetti on selvästi pienempi kuin edellisvuoden toteuma.

Vastaanottopalvelujen toimintakate on toteutunut 15,2 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu pääosin koronatestauksen, massarokotusten sekä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kustannuksista. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 13,2 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 8,5 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu pääosin koronakustannuksiin arvioidusta valtionavustuksesta. Lisäksi aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvan Oriveden yhteistoimintaosuuden ennustetaan toteutuvan suunniteltua suurempina. Maksutuottojen arvioidaan toteutuvan suunniteltua pienempinä, koska koronan aiheuttama poikkeustilanne on vähentänyt palvelujen käyttöä. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 21,7 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa, lääkkeissä ja hoitotarvikkeissa sekä henkilöstökuluisa. Henkilöstökulujen ylitys aiheutuu massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeesta. Vastaavasti suun terveydenhuollossa on työvoimavajetta, jota on korvattu työvoimanvuokrauksella. Palvelujen ostojen ylitys johtuu pääosin koronatestaukseen liittyvistä laboratoriapalvelujen ostoista ja suun terveydenhuollon työvoimanvuokrauksen kustannuksista. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kuluvan vuoden budjetti on pienempi kuin edellisvuoden toteuma ja kustannusten ennustetaan kasvavan edellisvuodesta noin 7 %.

Psykososiaalisen tuen palvelujen toimintakate on toteutunut tammielokuussa 2,4 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana. Pal-

veluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 5,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 1,8 milj. euroa talousarviota parempana. Tuottojen ylitykseen vaikuttaa koronakustannuksiin arvioidut valtionavustukset sekä aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvat Oriveden yhteistoimintaosuus, pakolaisten erityiskustannuskorvaukset ja vammaispalvelujen kotikuntakorvaukset. Toimintakulujen ylitysennuste on 7,5 milj. euroa, mikä johtuu pääosin vammaispalveluiden sekä päihde- ja mielen-terveyspalvelujen ostoista. Palvelujen ostojen ylitykset johtuvat mm. vammais- palvelujen palvelusetelien käytön lisääntymisestä ja omaan kotiin tuotetusta palveluasumisesta sekä päihde- ja mielen-terveyspalvelujen tukiasumisen ja tehostetun palveluasumisen kustannuksista. Lääke- ja hoitotarvikemenot ylittyvät vähävaraisille hankituista kasvosmaskeista sekä huume- ja kuntoutuksen lisääntymisestä johtuen. Avustusten ylitys aiheutuu pakolaisten ja täydentävän toimeentulotuen ylityksistä. Vastaavasti vammais- palvelulain mukaisten kuljetusten kustannukset alittuvat koronan vuoksi.

Ikäihmistien palvelujen toimintakate on toteutunut 0,9 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana, mikä aiheutuu pääosin maksutuottojen hyvästä kertymästä ja henkilöstökulujen alittumisesta. Vastaavasti palvelujen ostot ovat toteutuneet selvästi suunniteltua suurempina. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 2,1 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 2,4 milj. euroa budje-

toitua suurempina, mikä johtuu pääosin koronakustannuksiin arvioidusta valtion-avustuksesta. Myyntituotot toteutuvat budjetoitua suurempina aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvasta Oriveden yhteistoimintaosuudesta johtuen. Asiakasmaksulain muutoksen 1.7.2021 arvioidaan pienentävän asiakasmaksutuottoja ikäihmistien palveluissa yhteensä 1,9 milj. euroa. Tästä huolimatta asiakasmaksujen ennustetaan toteutuvan hieman budjetoitua suurempina. Toimintakulujen ylitysennuste on 4,5 milj. euroa, mikä johtuu palvelujen ostoista, lääke- ja hoitotarviketekustannuksista sekä vuokratuista. Vastaavasti henkilöstökulut toteutuvat budjetoitua pienempinä rekrytointivaikeuksista johtuen. Palveluryhmässä on noin 70 avointa vakituista vakanssia, pääosin kotihoidossa ja hakijoita vakansseihin ei juurikaan ole. Työvoimavajetta on korvattu palvelujen ostoilla. Suurimmat ylitykset ovat tehostetun palveluasumisen ostoissa, mikä aiheutuu budjetoitua suuremmista hinnankorotuksista ja paikkamäärän kasvusta. Lisäksi ylityksiä on myös tilapäisen kotihoidon ostoissa, kotikuntalain kotikuntakorvauksissa ja työterveydenhuollon kustannuksissa. Korona-tilanteen jatkuminen vaikuttaa hoitotarviketekulujen ylittymiseen. Vuokratulut ylittyvät tilavuokrien sekä koneiden ja laitteiden vuokrien vuoksi. Tilavuokrien ylitys johtuu pääosin uusien tilojen vuokrasta, joi- ta ei ole huomioitu budjetissa täysimääräisesti. Koneiden ja laitteiden vuokrien ylitykseen vaikuttaa lääkeautomaattien lisääntyminen.

Sairaalapalvelujen tammi-elokuun toimintakate on toteutunut 6,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana, mikä johtuu Pirkanmaan sairaan- hoitopiirin (PSHP) erikoissairaanhoidon palvelutilauksen alituksesta koronatilanteen vuoksi. Lisäksi kuukausikohtaisessa budjetissa ei ole huomioitu toiminnan kausivaihteluita riittävällä tarkkuudella. Poikkeustilanteen pitkittyminen hidastaa ja siirtää hoitojonojen purkamista eteen- päin.

Tammi-elokuun toteuman perusteella Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä (PSHP) hankittavan erikoissairaanhoidon kokonaisuuden ennustetaan ylittävän talous- arvion 1,0 milj. eurolla, mutta arvioidut korona-avustukset kompensoivat ylityk- sen.

Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 0,6 milj. euroa budjetoitua parempi. Toimintatuottojen ennuste- taan toteutuvan 2,8 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä aiheutuu valtion korona-avustuksesta ja aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvasta Oriveden yh- teistoimintaosuudesta. Toimintakulujen ennuste on 2,1 milj. euroa vuosisuunni- telmaa suurempi, mikä aiheutuu pääosin palvelujen ostoista. Henkilöstökulujen säästö johtuu rekrytointien viivästymi- sestä. Palvelujen ostojen ylitysennuste aiheutuu PSHP:n palvelutilauksesta sekä kuntoutuksen vuokratyövoiman ostojen, työterveyshuollon kustannusten ja Tam- menlehväkeskuksen palvelujen ostojen ylityksestä. Korona-tilanteen jatkumi- nen vaikuttaa hoitotarviketekulujen ylitty- miseen. Vuokratulujen ylitys aiheutuu PSHP:lta siirtyneistä yksiköistä.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kahdeksan sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista viiden

arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan osittain ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen toteutumista ei voida

vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
4	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	Ikäihmisistä (yli 75-vuotiaat) 91,4 % asuu kotona, 7,5 % tehostetussa palveluasumisessa ja 1,1 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
5	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kotihoidon asiakkaiden kaikki sairaalavuorokaudet ovat vähentyneet 12,4 % (-5 746 vrk.) vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kotihoidon asiakkaiden suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet ovat vähentyneet yhteensä 13,3 % (-4 247 vrk.). Erityisesti ovat vähentyneet kotihoidon asiakkaiden erikoissairaanhoidon suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet, missä vähennystä on tapahtunut 14,2 % (- 2 207 vrk.) vuoteen 2020 verrattuna. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
6	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on 5,3 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
7	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna	Asunnottomien määrästä saadaan tieto marraskuussa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen johdolla toteutettavasta selvityksestä. Tampere on sitoutunut asunnottomuuden puolittamisen toimenpideohjelmaan. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
9	Asiakaskokemus on parantunut terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa	Asiakaskokemus parani suun terveydenhuollon palveluissa tulokseen 70 (tammi-huhtikuu 2020: 68) ja terveysasematoiminnassa tulokseen 67 (tammi-huhtikuu 2020: 61) suositellukysymyksellä mitattuna. Asteikko on -100:sta 100:aan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut vahvan tunnistautumisen sote-palveluissa	Vahvan tunnistautumisen edellyttämien digitaalisten sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttö on lisääntynyt tammi-elokuussa 77 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kasvun taustalla on erityisesti Pegasoksen sähköisen asioinnin käytön lisääntyminen terveysasemien uuden toimintamallin ja terveysasemien koronarokotusten ajanvarausten myötä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sosiaali- ja terveyspalvelujen työvoimakustannusten ennuste on 2,4 milj. euroa (1,0 %) vuosisuunnitelmaa suurempi. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana, mikä johtuu massarokotuspisteiden ja terveysasemien resurssitarpeesta sekä eläkemenoperusteisten maksujen ylityksestä. Vastaavasti ikäihmisten palveluissa henkilöstömenot alittuvat rekrytointihaasteista johtuen. Työvoimavajetta on korvattu suun terveydenhuollossa ja sairaalapalveluissa työvoiman vuokrauksella ja ikäihmisten palveluissa tilapäisen kotihoidon ostoilla. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Sosiaali- ja terveyslautakunnan tuottavuuskehitystä seurataan tuottavuusmittariston avulla. Tuottavuusmittarien raportointi ja analyysi sisältyy lautakunnan talousosioon. Kotihoidon, lastensuojelun, vammaispalveluiden, terveysasematoiminnan, asumispalveluiden sekä hyvinvointikeskuksen tuloksellisuuspiloteissa on määritelty seurattavat tuloksellisuusmittarit, joita seurataan kolmannesvuosittain. Kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluryhmissä kehitetään vuoden 2021 aikana tuottavuusmittaristoa jatkuvaan seurantaan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-731	-1 436	-1 801	-1 485	316

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Sosiaali- ja terveyslautakunnan investointien toteutuminen painottuu loppuvuoteen. Alkuvuonna investointeja on toteutunut 0,7 milj. euroa ja koko vuoden ennuste on 1,5 milj. euroa. Investoin-

tiennuste on 0,3 milj. euroa budjetoitua pienempi, koska nuorisovastaanoton ensikertainen kalustaminen jää pääosin toteutumatta vuonna 2021.

Tuottavuus

Asukaskohtaiset käyttökustannukset ovat kasvaneet 8,2 % edellisvuoteen verrattuna. Alkuvuonna on kirjattu koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia yhteensä 20,8 miljoonaa euroa. Käyttökustannusten muutos ilman koronakustannuksia on 4,7 %. Koronan vaikutusten

lisäksi palvelutarve on kasvanut mm. lastensuojelussa, vammaispalveluissa, päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä ikäihmisten palveluissa. Organisaatiomuutosten ja kirjausohjeiden muutosten vuoksi työvoimakustannukset ja palveluhankinnat eivät ole vertailukel-

poisia edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakaskokemus on hyvällä tasolla ja se on hieman parantunut mittauksen piirissä olevissa yksiköissä. Sairauspoissaolot ovat alentuneet edellisvuodesta.

Tuottavuusmittarit, Sosiaali- ja terveyslautakunta	31.8.2020	31.8.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021**
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-2 173	-2 365	-193	8,9 %	-3 407
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-2 474	-2 676	-202	8,2 %	-3 856
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-616	-634	-18	3,0 %	-939
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-1 584	-1 774	-190	12,0 %	-2 540
Täydentävät mittarit					
Asiakaskokemus*	63	69	6	9,5 %	-
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus,QWL (max 100)	54,7	56,8	2,2	3,9 %	60,0
Sairauspoissaolot, %	5,68	5,11	-0,57 %-yks.		5,49
Hankintaosaaminen, taso (max 100)	-	-	-	-	67
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,81	0,81	-0,01	-0,6 %	0,79
Asukasmäärä	240 433	242 457	2 024	0,8 %	244 500

* Asiakaskokemusta mitataan palvelualueen eri palveluissa eri tavoin ja yhteistä mittaria kehitetään. Mittariin on koottu NPS-pisteet seuraavista palveluista: terveysasemapaalvelut, terveydenhuollon erityispalvelut, hammashoitolat, lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä aikuisosiaalityö. Vuonna 2020 mittauslaitteet olivat koronan vuoksi käytössä vain tammi-maaliskuussa.

** TA2021 on päivitetty talousarvio

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätöksen nuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	68 679	99 340	106 182	104 982	-1 200
Toimintamenot	-128 318	-184 512	-199 726	-200 518	-792
Toimintakate	-59 640	-85 172	-93 544	-95 536	-1 992
Ammatillinen koulutus					
Toimintatulot	63 797	91 125	96 968	97 027	59
Toimintamenot	-63 316	-88 501	-95 898	-95 956	-58
Toimintakate	481	2 624	1 070	1 071	1
Lukiokoulutus					
Toimintatulot	567	1 729	999	919	-80
Toimintamenot	-20 314	-29 120	-29 899	-30 812	-913
Toimintakate	-19 747	-27 391	-28 900	-29 893	-993
Työllisyys- ja kasvupalvelut					
Toimintatulot	3 752	5 577	7 804	6 111	-1 693
Toimintamenot	-36 515	-52 070	-59 491	-59 376	115
Toimintakate	-32 762	-46 493	-51 687	-53 265	-1 578
Elinkeinopalvelut					
Toimintatulot	32	169	71	57	-14
Toimintamenot	-3 521	-5 183	-5 168	-5 149	19
Toimintakate	-3 489	-5 014	-5 097	-5 092	5
Vetovoima ja edunvalvonta					
Toimintatulot	292	398	340	508	168
Toimintamenot	-2 722	-4 213	-4 548	-4 641	-93
Toimintakate	-2 431	-3 816	-4 208	-4 133	75
Kehitysohjelmat (Keskusta ja Hiedanranta)					
Toimintatulot	239	342	0	361	361
Toimintamenot	-1 930	-5 424	-4 722	-4 584	138
Toimintakate	-1 692	-5 082	-4 722	-4 223	499

Suurimmat ylitykset:

- Koronapandemian vaikutukset näkyvät elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta eniten Työllisyys- ja kasvupalveluissa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ennuste 30,4 milj. euroa ylittää vuosisuunnitelman 6,3 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen verrattuna työmarkkinatukimenojen arvioidaan kasvavan 1,6 milj. euroa.
- Lukion opiskelijamäärän kasvu aiheuttaa henkilöstökustannusten kasvua ja palveluryhmän toimintakatteen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelma 1,0 milj. euroa.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate toteutui tammi-elokuussa

4,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Toimintatuotot toteutuivat 2,3 milj. euroa suunniteltua pienempinä ja toimintakulut 6,5 milj. euroa alle kauden budjetin. Tukien ja avustusten sekä myös henkilöstömenojen toteumaa pienentää koronatilanne ja palkkatukityöllistämisen väheneminen. Henkilöstökulut ovat alkuvuonna toteutuneet 3,9 milj. euroa alle suunnitellun tason. Vaikutus on kohdistunut etenkin lakisääteiseen veloitetyöllistämiseen. Palvelujen ostot ovat toteutuneet 5,5 milj. euroa vuosisuun-

nitelmaa pienempänä, osin työllisyyden kuntakokeilun viivästyminen vuoksi. Avustukset ovat toteutuneet 3,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina, mikä aiheutuu työmarkkinatukimenojen kasvusta.

Tilinpäätöksen nusteen mukaan lautakunnan toimintakate toteutuu 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 1,2 milj. euroa alle budjetoidun. Tuet ja avustukset koskien pääasiassa ammatillisen koulutuksen projekteja sekä työllistämistukia ovat jäämässä 1,9 milj. euroa suunniteltua pienemmiksi. Lisäksi ennusteessa on huomioitu Työllisyys- ja kasvupalveluiden vuokratuottoihin kohdistuvia muutoksia. Toimintakulujen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelma 0,8 milj. euroa. Keskeisin ylityshuomio liittyy työmarkkinatuen kuntaosuuteen, jonka arvioidaan toteutuvan 30,4 milj. euron suuruisena ja ylittävän budjetoitu taso 6,3 milj. eurolla. Henkilöstökulujen ennuste on 2,2 milj. euroa budjetoitua pienempi, samoin palvelujen ostot ovat ennusteen mukaan alittamassa vuosisuunnitelman 0,5 milj. eurolla.

Ammatillisen koulutuksen tammi-elokuun tulos toteutui -0,3 milj. eurolla, joka on 0,7 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa parempi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on 15.4.2021 tehnyt korjauksen varainhoitovuoden 2021 ammatillisen koulutuksen rahoituksesta tehtyyn varsinaiseen suoritepäätökseen, koska profiilikerroin on vahvistettu liian pienenä. Valtionosuustulon muutos + 62 000 euroa on huomioitu ennusteen myyntituloissa. Ennusteessa on huomioitu lisäksi yhteensä 1,4 milj. euron lisärahoituksen kohdennus kuluvalle vuodelle. Vastavasti toimintakuluja on kasvatettu. Vuonna 2021 lisärahoitusta on myönnetty ammatillisen koulutuksen valtionosuuk-

siin yhteensä 5,0 milj. euroa, sisältäen koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin saadun lisärahoituksen 1,0 milj. euroa. Rahoitus on käytettävissä useampana tilikautena ja sitä tullaan Tredussa kohdentamaan usealle vuodelle. Tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan suunnitellusti nollatuloksena.

Lukiokoulutuksen toteutunut toimintakate ylitti tammi-elokuussa kauden vuosisuunnitelman 0,7 milj. eurolla. Ylitys aiheutui suurelta osin henkilöstökuluista, joiden toteutumiseen vaikuttaa opiskelijamäärän kasvu.

Lukiokoulutuksen tilinpäätösennusteessa toimintakatte arvioidaan ylittävän vuosisuunnitelma 1,0 milj. euroa. Henkilöstökulut ovat opiskelijamäärän kasvun vuoksi ylittymässä viimeisimmän arvion mukaan 0,9 milj. euroa. Vuoden 2021 arvioitu painotettu nuorten opiskelijamäärä on 3568,8 joka on 152 opiskelijaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Toimintatuotot ovat toteutumassa 0,1 milj. euroa suunniteltua pienempinä johtuen koronaviruksen vuoksi toteutumatta jäävistä vuokratuotoista sekä kansainvälisistä liikkuvuuksista.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden tammi-elokuun toimintakate toteutui 2,0 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa pienempänä. Toimintatuotot jäivät 1,7 milj. euroa suunnitellusta ja toimintamenot alittivat vuosisuunnitelman 3,7 milj. euroa. Henkilöstökulut alittuivat 4,1 milj. euroa johtuen palkkatukityöllistämisen pienenemisestä ja rekrytointien siirtymisestä. Tammi-elokuun toteutunut työmarkkinatuen kuntaosuus 20,6 milj. euroa on 4,6 milj. euroa suurempi kuin kauden vuosisuunnitelma.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintakatte ennuetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuotot ovat toteutumassa 1,7 milj. euroa pienempinä johtuen toteutumatta jäävistä vuokratuloista sekä valtiolta saatavista työllistämistuista. Toimintakulujen ennuste alittaa vuosisuunnitelman 0,1 milj. eurolla. Henkilöstökulujen ennuetaan toteutuvan vuosisuunnitelmaan nähden 3,7 pienempinä rekrytointien viivästymisen ja koronatilanteen vuoksi. Palkkatukityöllistämistä ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti. Vaikutus on kohdistunut etenkin lakisääteiseen velvoitetyöllistämiseen, joka on ollut valtakunnallisesti tauolla. Palvelujen ostojen ennuetaan toteutuvan vuosisuunnitelmaan nähden 0,7 milj. euroa pienempänä, minkä taustalla on lähinnä kokeilun viivästyminen. Avustukset tulevat ennusteen mukaan toteutumaan 4,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Työmarkkinatukimenojen osalta koko vuoden ennuste on 30,4 milj. euroa, joka on 6,3 milj. euroa budjetoitua ja 1,6 milj. euroa edellisvuoden toteumaa enemmän.

Työllisyyden kuntakokeilun piti alun perin käynnistyä vuoden alusta, mutta aloitus siirtyi 1.3.2021. Aikavälillä 13-14.3.2021 on tullut 19 000 asiakasta lisää, joiden palvelutarpeiden arvioiminen vie aikaa. Tämä viivästyttää asiakkaiden työhön, koulutukseen ja palveluihin ohjaamista. Tällä hetkellä talouden ennustaminen on haastavaa sekä työmarkkinatukimaksujen, että palvelujen käytön volyymin osalta.

Elinkeinopalvelujen tammi-elokuun toteutunut toimintakate -3,5 milj. euroa on 0,1 milj. euroa suunniteltua parempi. Toi-

mintakatte ennuetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Valtuusto päätti kesäkuussa talousarviomuutoksesta (Kv 14.6.2021 § 77), jolla kohdennettiin kaupungin sisäisenä siirtona 0,3 milj. euroa AV-alan tuotantokannustimen kustannuksiin.

Vetovoima ja edunvalvonta -palveluryhmän osalta tammi-elokuun toimintakate toteutui 0,4 milj. euroa alle kauden vuosisuunnitelman. Palvelujen ostot ovat toteutuneet 0,3 alle vuosisuunnitelman selittyen pääosin tapahtumapalvelujen hankintojen, mm. oman palvelutuotannon kustannusten, painottumisesta loppuvuoteen. Henkilöstökulut ovat myös alittuneet 0,1 milj. euroa. Henkilötyövuositoteuma on jäljessä (4,5 htv) suunnitellusta. Tämä johtuu henkilöstösuunnitelmaan kirjattujen resurssivarausten (mm. kulttuuripääkaupunkihaku) toteuttamatta jättämisestä. Toimintatuotot ovat ylittyneet 65 000 euroa selittyen pääasiassa tapahtumapalveluiden Keskustorin kesäkeitaan maksutuotoilla, joita ei ole huomioitu vuosisuunnitelmassa. Tilinpäätösennusteessa toimintakatte arvioidaan toteutuvan 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana mukaisena -4,1 milj. eurona.

Kehitysohjelmat -palveluryhmän kokonaisuus muodostuu Viiden tähden keskustan ja Hiedanrannan kehitysohjelmien elinvoima- ja osaamislautakunnan alaisesta toiminnasta. Palveluryhmän toimintakatte ennuetaan toteutuvan 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien taloudesta on raportoitu kokonaisuutena Kehitysohjelmat -osiossa.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-564	-1 361	-2 204	-1 500	704
Ammatillinen koulutus					
Bruttoinvestoinnit	-564	-1 361	-2 204	-1 500	704
Pysyvien vastaavien luovutustulot	22	67	0	0	0

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Elinvoima- ja osaamislautakunnan investoinnit koostuvat erikseen sitovista ammatillisen koulutuksen investoinneista. Vuosisuunnitelma 2,2 milj. euroa muodostuu ajoneuvojen, koneiden, laitteiden ja kalusteiden, raskaiden koneiden, tietokonelaitteiden sekä tietokoneohjelmisto-

jen käyttöoikeuksien hankinnoista.

Investointeja on tammi-elokuussa toteutunut 0,6 milj. euroa sisältäen mm. 0,2 milj. euron ajoneuvohankinnat. Oppimisympäristöjen kehittämiseen on käytetty 0,3 milj. euroa ja työtilojen kehittämiseen 0,1milj. euroa. AV-laitteiden uusimiseen on käytetty 0,036 milj. euroa.

Investointien tilinpäätösennuste on 1,5 milj. euroa, joka on 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi Ennuste poikkeaa vuosisuunnitelmasta 0,7 milj. euroa. Toimitusajat ovat venyneet huomattavasti pandemian johdosta ja kaikkia suunniteltuja investointeja ei saada toteutettua tilikauden aikana.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Elinvoima- ja osaamislautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa 15 sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista seitsemän

arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan osittain ja viiden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Kahden tavoitteen toteutumista ei voida

vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
9	Asiakaskokemus on parantunut Tredussa ja lukiokoulutuksessa	Tredussa valmistuvien opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa koulutukseen oli 1-8/2020 4,17 ja 1-8/2021 4,22. Lukiokoulutuksessa tammikuussa toteutetuissa palautekyselyissä abien opiskelijatyytyväisyys oli 4,0 (2020:4,0) ja aloittavien 4,1 (2020:4,2). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut ammatillisen koulutuksen sopimuskäytännöissä ja työllisyys- ja kasvupalvelujen digitaalisessa asiakaspalvelussa	Ammatillisen koulutuksen työelämässä oppimisen sopimuksista allekirjoitettiin sähköisesti 1-8/2020 1334 kpl (noin 21 % sopimuksista) ja 1-8/2021 3629 kpl (noin 45 % sopimuksista). Työllisyys- ja kasvupalvelujen asiakaspalvelua on tehty elokuun loppuun mennessä pääosin verkkotapaamisina ja puhelimitse johtuen koronatilanteesta. Hybridimalliin siirtymisen myötä kasvokkaisten henkilöasiakasaikojen suhteellinen osuus tulee kasvamaan etäasioinnin rinnalla vuoden viimeisellä raportointijaksolla. Henkilöasiakasaikoja on ajanvarauksella annettu 1-8/2021 yhteensä 11659, joista puhelinaikoja on 69,6 % ja verkkotapaamisaikoja 27,3 %. Fyysisissä palvelupisteissä ajanvarauksella käyneitä asiakkaita oli 3,2 %. 1-8/2020 ajanvarauksella annettuja henkilöasiakasaikoja oli 11138, joista 82,4 % oli puhelinaikoja, 15,2 % verkkotapaamisaikoja ja 2,4 % fyysisiä palvelupisteasiointeja. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
12	Ammatillisen koulutuksen negatiiviset eroamiset ovat alle 7,5 % (alle 25-vuotiaat)	Alle 25 -vuotiaita eronneita oli 1-8/2020 noin 3,9 % (n=227) ja 1-8/2021 eronneita on ollut noin 4,5 % (n=243). Tavoitteen toteutumista voidaan arvioida vasta vuoden päättyessä. Pandemiatilanne on lisännyt negatiivisten eroamisten määrää tukitoimista huolimatta.	?
13	Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden arvio omasta sijoitumisestaan työelämään tai jatko-opintoihin valmistumisvaiheessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	1-8/2020 valmistuneiden kyselyyn vastanneista 79 % arvioi jatkavansa työelämässä tai jatko-opinnoissa. Vastaava luku 1-8/2021 oli 82 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
14	Laajan työttömyysasteen kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	Työllisyystilanne on kohentunut koronan vaikutusten jälkeen, mutta ei ole vielä palautunut koronaa edeltäneelle tasolle. Työttömien määrän kehitys on ollut Tampereella koko maata suopeampaa. Nuorten ja ulkomaalaisten laajan työttömyysasteen kehitys Tampereella on edeltävän 12 kuukauden aikana ollut suopeampaa kuin muissa kuutoskaupungeissa keskimäärin. Nuorten laaja työttömyysaste oli Tampereella elokuussa 2021 laskenut edellisvuodesta 5,5 %-yksikköä, kun se muissa kuutoskaupungeissa laski keskimäärin 2,5 %-yksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste laski edellisvuoteen verrattuna Tampereella 11,1 %-yksikköä ja muissa kuutoskaupungeissa keskimäärin laskua oli 4,3 %-yksikköä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
15	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa	Kela on maksanut Tampereella työmarkkinatukea työllistymistä edistävän palvelun perusteella tammi-elokuussa 2021 keskimäärin 3861 asiakkaalle kuukaudessa. Koronan aiheuttamat muutokset työmarkkinoilla ja palveluntuottajien palveluissa, kokeilun käynnistymisen viivästyminen, 19 000 asiakkaan haltuunotto kokeilussa sekä etätöiden vaikutukset asiakasohjaukseen ovat laskeneet työllistymistä edistäviin palveluihin ohjautumista raportointikaudella. Työnvälityksen sekä koulutukseen ja palveluihin ohjauksen tehostamiseksi työllisyys- ja kasvupalvelujen asiakaspalvelussa on siirrytty hybridimalliin. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
16	Tampere on vuonna 2021 Suomen suosituin opiskelukaupunki	Opiskelukaupunkien suositteluhaluus 2021 tutkimusraportin (Taloustutkimus Oy, 15.6.2021) mukaan Tampere on vuonna 2021 Suomen toiseksi suosituin opiskelukaupunki. Tavoite ei toteutunut. Arvioinnissa tulee kuitenkin huomioida, että nettosuositelussa (suosittelemattomat) Tampere on selkeästi kaupunkien ykkönen ja sitä arvioidaan opiskelukaupunkina lähes yksinomaan myönteisesti.	-

ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN PALVELUALUE

17	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyhteisön tutkinto-ohjelmiin on pysynyt edellisen vuoden tasolla	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut vuoteen 2020 verrattuna (TAMK: + 18 % ja TAU: + 15 %). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
18	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 6,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tavoite toteutui.	+
19	Tampereen sijoittuminen Elinkeinoelämän keskusliiton kuntarankingissa on parantunut vuoteen 2019 verrattuna	Vuonna 2021 EK:n kuntarankingissa 25 seutukunnan vertailussa Tampereen sijoitus oli 8, mikä on sama sijoitus kuin vuonna 2019. Tavoite ei toteutunut. Yritysmyynti- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti.	-
23	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut 2 % enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut 27 % enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin tammi- ja heinäkuun välisenä aikana. Elokuun tiedot ovat saatavilla vasta syyskuun loppupuolella. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot, kirjastot ja Särkänniemen huvipuisto eivät ole olleet täysimääräisesti yleisölle auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat vähentäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien kävijämääriä tai ne on kokonaan peruttu. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Tampere ja Pirkanmaa eivät tulleet valituksi vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi. Suunnitelmien mukaisesti on kuitenkin aloitettu valmistelemaan ns. plan B -vaihtoehtoa haun aikana syntyneiden ideoiden ja ohjelmien hyödyntämiseksi Tampereella ja muissa Pirkanmaan kunnissa. Tavoite ei toteutunut.	-
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Tammi-elokuussa työvoimakustannukset ovat toteutuneet 3,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä ja koko vuoden osalta niiden ennustetaan alittavan vuosisuunnitelma 2,3 milj. eurolla. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Tuottavuusmittareiden raportointi ja analyysi sisältyi lautakunnan talousosioon elokuun toiminnan ja talouden katsauksessa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tuottavuus

Elinvoima- ja osaamislautakunnan palvelujen tavoitteena on edistää alueen elinvoimaisuutta, kilpailukykyä, työllisyyttä ja osaamista sekä kaupungin kansain-

välistä tunnettuutta ja vetovoimaisuutta. Tuottavuusmittareiden osoittamaa asukaskohtaisten kustannusten kasvua selittää mm. oppivelvollisuuden laaje-

neminen ja työllisyyden kuntakokeilun käynnistyminen sekä ammatillisen koulutuksen valtionosuusien kasvu.

Tuottavuusmittarit, Elinvoima- ja osaamislautakunta	8/30/2020	8/30/2021	Muutos	Muutos%	TA 2021**
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-219	-246	-27	12,4 %	-378
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-489	-532	-44	8,9 %	-817
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-244	-276	-32	13,0 %	-424
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-76	-77	0	0,1 %	-144
Täydentävät mittarit					
Elinvoimaindikaattori*	-	-	-	-	+
Selittävät mittarit					
Sairauspoissaolot, %	2,34	2,47	0	%yks	0,00%
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,66	0,68	0,02	3%	0,66
Asukasmäärä	240 433	242 457	3 016	1,3 %	244 500

*Elinvoimaindikaattori mittaa kunnan elinvoiman muutosta. Indikaattori on yhdistetty muuttujia kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista: väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos. Mittarista ei ole saatavilla ennustetta, vaan tieto pohjautuu uusimpiin tilastotietoihin. Tavoitteena on, että indikaattorin arvo on positiivinen.

** TA 2021 on päivitetty talousarvio

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka					
Toimintatulot	200 178	243 943	272 391	288 138	15 747
Toimintamenot	-63 153	-97 822	-107 521	-104 307	3 214
Toimintakate	137 025	146 121	164 870	183 831	18 961

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat poikkeamat:

- Pysyvien vastaavien myyntivoittojen ennuste on 63,1 milj. euroa, joka on 13,4 milj. euroa suunniteltua suurempi.
- Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan kertyvän 0,9 milj. euroa ja vuokratuottoja 1,1 milj. euroa suunniteltua enemmän.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakateen toteuma tammi-elokuussa oli 137,0 milj. euroa, mikä on 27,1 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa parempi. Toimintatuotot ovat toteutuneet 18,6 milj. euroa tasaisen vauhdin vuosisuunnitelmaa suurempina. Poikkeama aiheutuu keskeisimmin pysyvien vastaavien myyntivoitoista, jotka eivät kerry tasaisesti vuoden aikana. Myös toimintakulut

ovat toteutuneet 8,5 milj. euroa kauden suunnitelmaa pienempinä mikä aiheutuu pääasiassa vuokratulusta. Vuokratulot ovat toteutuneet alkuvuonna 7,4 milj. euroa kauden suunnitelmaa pienempinä, koska vuosisuunnitelmaa laatiessa oletuksena on ollut, että myytävien kohteiden vuokratulot alkavat toteutua heti vuoden alusta.

Tilinpäätösennusteen toimintakate, 183,8 milj. euroa, on 19 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Pysyvien vastaavien myyntivoittojen ennuste on 13,8 milj. euroa suunniteltua parempi. Ennusteissa ja toteumissa vaikuttavat kirjatut sote-kiinteistöjen myyntivoitto 29,9 milj. euroa, Teivon tonttien myyntivoitto 6,4 milj. euroa sekä Virastotalon myyntivoitto 3,6 milj. euroa. Maankäyttösopimus-

korvausten osalta ennuste on 13,1 milj. euroa mikä on 0,9 milj. euroa budjetoitua enemmän. Myös vuokratuottojen ennuste on 1,1 milj. euroa budjetoitua parempi.

Toimintakulujen ennuste alittaa vuosisuunnitelman 3,2 milj. eurolla. Etenkin vuokratuottojen osalta ennustetta on tarkennettu, ja vuokratulujen ennustetaan toteutuvan 2,6 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Vuosisuunnitelmassa varauduttiin myytävien kohteiden (sote-kiinteistöt) vuokratulujen toteutuvan heti vuoden alusta. Myytyjen kohteiden luovutusaikataulujen täsmentyminen aiheuttaa muutoksia myös kulujen toteutumiseen. Palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan 0,6 milj. euroa budjetoitua pienempinä.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Asunto- ja kiinteistölautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kuusi sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa kaikkien tavoitteiden

arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut maanvuokrasopimuksissa	Tavoite etenee palvelu- ja vuosisuunnitelman mukaisesti. Pientalotonttien kaikki uudet maanvuokrasopimukset allekirjoitetaan sähköisesti Maanmittauslaitoksen KVP-palvelussa. Sähköinen allekirjoitus otettiin tuotantokäyttöön vuonna 2020. Toukokuussa otettiin tuotantokäyttöön uusittavien pientalotonttien vuokrasopimusten sähköinen allekirjoitus ja sen osalta käyttö lisääntyy sitä mukaa, kun uusittavia vuokrasopimuksia tulee. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
20	Yritystontteja on luovutettu vähintään 50 000 k-m ²	Yritystontteja on luovutettu 01-08/2021 välisenä aikana 45 903 k-m ² . Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
31	Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	Elokuun loppuun mennessä oli käynnistynyt 726 kohtuuhintaisen asunnon rakentaminen (vuokra: 618, aso: 108). MAL4- sopimuksen tavoitteena on 573 kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen käynnistyminen vuonna 2021. Tavoite toteutui.	+
32	Asuinrakentamisen rakennusoikeutta on asetettu haettavaksi 100 000 k-m ²	Asunto- ja kiinteistölautakunnassa 21.4.2021 esitetyn tonttihaun ohjelmoinnin mukaan tontteja asetetaan haettavaksi vuoden 2021 aikana noin 153 800 k-m ² (jatkuva haussa olevien osuus noin 22 000 k-m ²). Kesäkuun tonttihaussa oli tarjolla noin 66 000 k-m ² . Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet tammi-elokuussa 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Koko vuoden osalta työvoimakustannusten ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisina. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Tuottavuusmittareiden raportointi ja analyysi sisältyy lautakunnan talousosion elokuun toiminnan ja talouden katsauksessa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-6 251	-14 871	-16 070	-9 775	6 295
Pysyvien vastaavien luovutustulot	19 481	38 192	34 088	34 784	696
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)					
Bruttoinvestoinnit	-52 685	-69 591	-115 058	-96 770	18 288
Rahoitusosuudet	68	3 249	500	500	0
Nettoinvestoinnit	-52 617	-66 342	-114 558	-96 270	18 288
Pysyvien vastaavien luovutustulot	63 245	2 876	42 300	64 316	22 016
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-1 113	-3 282	-20 260	-11 500	8 760
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-1 200	-2 635	-5 335	-5 335	0

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Asunto- ja kiinteistölautakunnan investoinnit muodostuvat talonrakennushankkeista, maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Erikseen valtuustoon nähden sitovien kehitysohjelmien Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta investointimenoja sisältyy lautakunnan vuosisuunnitelmaan yhteensä 25,6 milj. euroa.

Tammi-elokuussa lautakunnan alaisia investointeja on toteutettu yhteensä 61,2 milj. eurolla, josta talonrakennushankkeiden nettoinvestointien osuus on 52,6 milj. euroa. Investointien toteuma akila pl. erikseen sitovat erät, on 6,2 milj. euroa. Toteuma muodostuu mm. Kolmenkulman esirakentamisesta, Hervannan

pohjoisakselin alueen purku- ja lunastuskustannuksista sekä maanhankinnasta.

Nettoinvestointien tilinpäätösennuste, 122,9 milj. euroa, on 33,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi.

Tampereen kaupunki hankkii tiloihin ja rakennuksiin liittyvät hanke- ja rakennuttamispalvelut Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä. Vuoden 2021 talonrakennuksen nettoinvestointien vuosisuunnitelma sisältäen uudelleenbudjetoinnit ovat yhteensä 114,6 milj. euroa. Valtuusto päätti kesäkuussa (Kv 14.6.2021 §77) talonrakennushankkeiden (pl. Hiedanranta) vuosisuunnitelman pienentämisestä 7,2 milj. eurolla. Talonrakennusinvestointien (pl. Hiedanranta) ennustetaan toteutuvan 18,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Merkittävimmät kohteet, joihin alitus kohdistuu, ovat Etelä-Hervannan koulu ja päiväkotit uudisrakennus,

Lielahden uusi päiväkotit, Multisillan päiväkotit ja koulu uudisrakennus, Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus sekä Pispalan koulun perusparannus.

Maaomaisuuden (pl. Kehitysohjelmat) investointien ennuste on 9,8 milj. euroa ja se alittaa vuosisuunnitelman 6,3 milj. eurolla. Merkittävimmät erot vuosisuunnitelmaan nähden ovat mm. Takojankatu, jonka kaava ei ole vielä saanut lainvoimaa ja se on vaikuttanut töiden aloituksen viivästyneeseen. Lakalaivan (Sulkavuori) pima-investoinnin aloituksen viivästyminen aiheutuu siihen haettuun lupaan kohdistuvasta valituksesta. Töiden tekeminen siirtyy viivästyneiden johdosta vuodelle 2022. Tammelan stadionin johtosiirtoon ei talousarviossa oltu varauduttu, mutta ennusteessa siihen on ennustettu kohdistuvan noin 0,3 milj. euroa. Hervannan pohjoisakselilla tehdään kaava-alueen toteuttamista ja siihen liittyy maanvuokrasopimuksien päättymiä. Sopimusten päättymisen yhteydessä kaupungin velvoitteisiin kuuluu näiden alueiden rakennusten purku- ja lunastuksia (purku ja lunastusehto).

Pysyvien vastaavien luovutustuloja on kirjattu tammi-elokuussa 82,7 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat sote-kiinteistöt (49,3 milj. euroa), Virastalon apportti, Ratapihankadun toimistokortteli sekä Teivon tontit. Pysyvien vastaavien luovutustulojen ennuste koko vuodelle on 99,1 milj. euroa, mikä on 22,7 milj. euroa suunniteltua enemmän. Ennusteeseen sisältyy edellä mainittujen lisäksi mm. Tammelan stadionin asunto-tonttien arvioitu luovutustulo.

Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien investoinneista kerrotaan Kehitysohjelmat-osiossa.

ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN PALVELUALUE

Talonrakennushankkeet (1 000 euroa)	Kustannus- arvio	Tot. 2021	VS 2021	Ennuste 2021	Ero VS/ ENN
Uudis- ja lisärakennukset					
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS					
Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti uudisrakennus	33 960	2 971	9 500	8 000	1 500
Eteläpuiston päiväkoti ja koulu	6 060	21	0	50	-50
Hippoksen uusi päiväkoti	5 001	1	45	44	1
Ikurin päiväkoti ja koulu uudisrakennus	9 990	58	200	125	75
Isokuusen päiväkoti ja koulu, uudisrakennus	9 892	4 102	7 892	7 000	892
Lamminpään koulu rakennus 2 uudisrakennus	4 200	7	300	100	200
Lea Kalevanpuiston koulun väistötilat	49	49	0	49	-49
Lielahden uusi päiväkoti	6 960	1 789	3 530	2 220	1 310
Messukylän päiväkoti uudisrakennus	7 455	10	279	100	179
Multisillan päiväkoti uudisrakennus	7 100	2 658	6 404	5 000	1 404
Mustametsän päiväkoti ja neuvola	10 370	51	55	55	0
Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus	12 900	4 028	7 590	6 400	1 190
Pellervon päiväkoti ja koulu uudisrakennus	8 515	2 144	2 700	2 170	530
Sammon koulun laajennus ja päiväkoti (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkoti)	28 000	7 823	13 000	13 000	0
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT					
Kulttuuripalvelut					
Tampereen taidemuseon laajennus	22 830	39	300	200	100
Vapaa-aikapalvelut					
Tammelan stadion uudisrakennus	28 400	2 148	7 224	6 500	724
Kaupin urheilupuisto	13 800	1 994	4 912	4 050	862
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT					
Hatanpään sosiaali- ja terveyskeskus, uudisrakennus	0	25	500	100	400
Koukkuniemi:Männistö,Rausan laajennus	9 000	1 669	2 190	1 685	505
KONSERNIHALLINTO					
Eteläinen paloasema, uudisrakennus	13 377	40	0	90	-90
Tampereen kaupunginarkisto, uudisrakennus	7 200	292	1 200	1 200	0
Virastotalon laajennus ja perusparannus	0	30	801	30	771
Uudis- ja lisärakennukset yhteensä		31 952	68 622	58 168	10 454
Perusparannushankkeet					
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS					
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun perusparannus ja laajennus	18 500	20	0	50	-50
Atalan terveysaseman muutos päiväkodiksi	1 800	7	0	7	-7
Hyhkyn koulun (rak 1 ja 2) perusparannus	6 350	760	2 960	2 800	160
Härmälän koulu perusparannus	11 500	30	0	50	-50
Kissanmaan koulun perusparannus	11 250	2	82	50	32
Lentävänniemen koulu A-osan sisäilmakorjaukset	3 500	472	535	480	55
Messukylän koulu perusparannus	7 000	992	1 830	1 700	130
Nekalan koulun sisäilmakorjaus ja muutos	8 000	2	0	50	-50
Pispalan koulun perusparannus	9 673	3 678	8 153	7 000	1 153
Pyynikintie 2 koulurakennus	23 500	1 611	5 466	4 500	966
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet 2021	3 500	2 095	3 500	3 300	200
Päiväkotien perusparannus 2021	3 500	748	4 157	2 450	1 707
Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperustaminen	16 160	10	340	50	290

LUKIOKOULUTUS					
Lukioiden pienet hankkeet 2021	300	194	300	300	0
Tampereen Lyseon lukio perusparannus	14 500	56	0	100	-100
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT					
Kulttuuripalvelut					
Kirjastot ja kansalaisopistoyksikkö pienet hankkeet 2021	300	135	330	300	30
Kokoelmakeskus, perusparannus	6 000	20	185	100	85
Kulttuuri ja taide pienet hankkeet 2021	1 000	378	1 112	900	212
Tampereen taidemuseon perusparannus	8 115	11	0	100	-100
Tampere-talon korjaustyöt	5 100	1 147	1 600	1 380	220
Tullikamarin perusparannus	3 900	13	186	100	86
Vapaa-aikapalvelut					
Hervannan uimahallin allasosaston perusparannus sekä ilmastoinnin uusiminen	5 700	2 530	2 221	2 700	-479
Hervannan vapaa-aikakeskus perusparannus	9 000	23	200	100	100
Liikuntapaikkojen perusparannus 2021	1 000	1 216	2 188	1 200	988
Liikunta ja nuoristo pienet hankkeet 2021	700	102	700	370	330
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT					
Koukkuniemi Hallintorakennus perusparannus	0	4	0	40	-40
Koukkuniemi Havula perusparannus	10400	1	200	30	170
Koukkuniemi Iltala ja Juhlatalo (Iltala ensin)	15988	3	0	45	-45
Sosiaali- ja terveystalokorjausten pienet hankkeet 2021	2 000	728	2 541	2 000	541
MUUT KIINTEISTÖT					
Hiedanrannan rakennusten perusparannus 2021	1000	39	2 000	200	1 800
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa 2021	300	66	300	150	150
Muiden rakennusten kiinteistö- ja laiteinvestoinnit sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit 2021	3 600	1 513	3 600	3 000	600
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit 2021	3000	2 075	3 000	2 800	200
Suunnittelukustannukset 2021	350	0	350	0	350
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt 2021	400	115	400	400	0
Ei-palautettavat liittymismaksut	0	5	0	0	0
Ensikertainen kalustaminen	0	66	0	0	0
Perusparannushankkeet yhteensä		20 866	48 436	38 802	9 634
TALONRAKENNUSHANKKEET YHTEENSÄ					
Rahoitusosuudet		-68	-500	-500	0
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT PL. HIEDANRANTA (SITOVA ERÄ)					
		52 711	114 558	96 270	18 288
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-63 245	-42 300	-64 316	-22 016
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ					
		-10 427	74 758	32 654	-42 104

Tuottavuus

Asunto- ja kiinteistölautakunnan palvelut koostuvat tilaomaisuuden hallinnasta, asumisen kehittämisestä sekä kiinteistötoimen yksiköstä. Tammi-elokuun to-

teutunut asukaskohtainen tulos kasvoi yli 30 % edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Taustalla on etenkin omaisuuden myyntivoittojen poikkeuksellisen korkea taso, joka on yli kolmin-

kertainen edellisvuoteen verrattuna. Asukaskohtaisiin käyttökustannuksiin vaikuttaa mm. poistotason kasvu sekä uusien tilakohteiden kulut, joista on kertynyt myös vastaavasti vuokratuottoja.

Tuottavuusmittarit, Asunto- ja kiinteistölautakunta	8/30/2020	8/30/2021	Muutos	Muutos%	TA 2021*
Päämittarit					
Tilikauden tulos, euroa/asukas	305	404	99	32,6 %	430
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-351	-373	-22	6,3 %	-612
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-10	-11	-1	6,5 %	-17
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-128	-137	-9	7,2 %	-217
Selittävät mittarit					
Tilatehokkuus, htm2/asukas	17,79	17,07	1,92	10,8 %	12,00
Asukasmäärä	240 433	242 457	2 024	0,8 %	244 500

* TA 2021 on päivitetty talousarvio

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	16 529	29 395	28 840	28 207	-633
Toimintamenot	-41 787	-55 770	-64 621	-64 858	-237
Toimintakate	-25 258	-26 375	-35 781	-36 651	-870
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatieto / Joukkoliikenteeseen kohdistuva osuus)	221	267	310	310	0
Toimintakate vyörytyksin	-25 037	-26 108	-35 472	-36 342	-870
Kaupunkiympäristön suunnittelu					
Toimintatulot	5 707	13 270	11 475	11 013	-462
Toimintamenot	-9 094	-12 625	-13 969	-13 927	42
Toimintakate	-3 387	646	-2 494	-2 914	-420
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-898	-1 494	-1 629	-1 629	0
Toimintakate vyörytyksin	-4 285	-849	-4 124	-4 543	-420
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito					
Toimintatulot	7 581	12 132	12 441	12 091	-350
Toimintamenot	-23 916	-30 198	-36 741	-37 009	-268
Toimintakate	-16 335	-18 067	-24 299	-24 918	-618
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-462	-674	-631	-631	0
Toimintakate vyörytyksin	-16 797	-18 741	-24 930	-25 548	-618
Kestävä kaupunki					
Toimintatulot	2 824	3 401	4 458	4 637	179
Toimintamenot	-5 272	-7 535	-8 393	-8 399	-5
Toimintakate	-2 448	-4 134	-3 936	-3 762	174
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-715	-959	-932	-932	0
Toimintakate vyörytyksin	-3 163	-5 093	-4 868	-4 695	174
Raitiotie-kehitysohjelma					
Toimintatulot	3	51	0	0	0
Toimintamenot	-762	-1 415	-1 500	-1 500	0
Toimintakate	-759	-1 365	-1 500	-1 500	0
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-37	-59	-50	-50	0
Toimintakate vyörytyksin	-796	-1 424	-1 550	-1 550	0

- Koronapandemia vähentää jossain määrin kadunvarsipysäköinnin tuloja

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan kaupunkiympäristön palvelualueen toteutuneet toimintatuotot alittavat 2,7 milj. eurolla vuosisuunnitelman

ja toimintakulut alittavat 1,6 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Toimintatuottojen alitus johtuu osaltaan siitä, että koronapandemia on vähentänyt jossain määrin kadunvarsipysäköinnin tuloja liikkumisen ollessa vielä normaalia vähäisempää.

Myös asemakaavoituksen kaavoitustulot ovat toteutuneet vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä kaupungin omien maiden kaavoitus on ollut ennakoitua suurempaa, eikä tämä ole laskutettavaa työtä. Toimintatuottoja alentaa osaltaan myös kuluvan vuoden hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen vuosisuunnitelmasta poiketen. Toimintakulujen alitukseen vaikuttaa osittain henkilöstökulujen alhainen toteuma, mikä johtuu osittain osavuotisesti täyttämättä olevista vakanseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Alitukseen vaikuttaa myös toiminnan kausivaihtelut vuosisuunnitelmaan verrattuna, sillä hankkeiden ajoitus ei toteudu välttämättä vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) suuruudeltaan 0,26 milj. euron teknisen talousarviomuutoksen yhdyskuntalautakunnan ja joukkoliikennelautakunnan palveluostoihin konsernihallinnolta. Muutoksella palveluostojen kohdentumista tarkennettiin lautakuntien välillä vähentämällä yhdyskuntalautakunnan palveluostoja 0,26 milj. euroa ja kasvattamalla samalla määrällä joukkoliikennelautakunnan palveluostoja. Muutoksen nettovaikutus palvelualueen ja kaupungin tulokseen on +/- 0 euroa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuussa (KV 14.6.2021 § 77) 0,6 milj. euron toimintamenojen lisäyksen asemakaavoituksen palveluostoihin, jolla vastataan käynnissä olevien ja käynnistytävien kaavahankkeiden selvitystarpeen merkittävään kasvuun.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutu-

van 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Tuottojen alitus johtuu osittain siitä, että koronapandemia vähentää edelleen asiointiin perustuvaa liikkumista ja pienentää sen vuoksi kadunvarsipysäköinnin tuloja. Myös asemakaavoituksen kaavoitustulojen ennustetaan alittuvan, sillä kaupungin omien maiden kaavoitus on ennakoitua suurempaa, eikä se ole laskutettavaa työtä. Lisäksi maan vastaanottomaksujen ennuste on vuosisuunnitelmaa heikompi. Toisaalta pysäköinninvalvonnan ja katutilavalvonnan tuottojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelmaa suurempina. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Ylitus johtuu pääosin siitä, että kaupunki osallistuu Tuurnankadun sortuman kustannusten kattamiseen yhdyskuntalautakunnan päätöksen (YLA 9.3.2021 § 76) mukaisesti eikä tätä menoa ole budjetoitu.

Talousarvio sisältää 0,26 milj. euroa kaupunginhallituksen kehyspäätökseen sisältyviä säästötoimenpiteitä kohdistu- en lautakunnan palveluryhmien käyttö- talousmenoihin.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -pal- veluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 1,9 milj. eurolla vuosisuunnitel- man johtuen pääosin hulevesimaksujen tuottojen alituksesta, sillä hulevesimak- sujen laskutuksen ajoittuminen poikkeaa vuosisuunnitelmasta. Asemakaavoituksessa hankelaskutus on toteutunut 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pie- nempänä, sillä kaupungin omien maiden kaavoitus on ollut ennakoitua suurem-

paa, eikä tämä ole laskutettavaa työtä. Toimintatuottojen ennustetaan toteutu- van 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä, mikä johtuu asemakaavoituks- en tuottojen alituksesta, sillä kau- pungin omien maiden kaavoitus on ollut ennakoitua suurempaa. Toimintakulut ovat toteutuneet 0,3 milj. euroa vuosi- suunnitelmaa pienempänä. Alitus johtuu pääosin osavuotisesta täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Toimin- takulujen ennustetaan toteutuvan vuosi- suunnitelman mukaisesti.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palve- luryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 0,7 milj. eurolla vuosisuunnitel- man johtuen osittain koronapandemian vuoksi vähentyneistä kadunvarsipysä- köinnin tuotoista. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vajaa 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä koronapandemian ennustetaan yhä vähentävän kadunvarsipysäköinnin tuot- toja. Myös maan vastaanottomaksujen ennuste on vuosisuunnitelmaa heikompi. Toisaalta pysäköinninvalvonnan ja ka- tutilavalvonnan tuottojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelmaa suurem- pina. Toimintakulut (sisältäen vok) ovat toteutuneet noin 0,6 milj. euroa vuosi- suunnitelmaa pienempinä, sillä raken- nuttamishankeissa on omajohtoisen rakentamisen osuus ollut alkuvuonna vuosisuunnitelmassa suunniteltua suu- rempi. Omajohtoinen rakentaminen ei vaikuta toimintakatteeseen, vaan kulut kirjautuvat tuloslaskelman palveluosto- jen ja valmistus omaan käyttöön -tilien

kautta investoinniksi. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Ylitus johtuu pääosin siitä, että kaupunki osal- listuu Tuurnankadun sortuman kustan- nusten kattamiseen yhdyskuntalauta- kunnan päätöksen (YLA 9.3.2021 § 76) mukaisesti eikä tätä menoa ole budjetoi- tu.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 0,1 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Ali- tus johtuu pääosin siitä, että saatujen tukien ja avustusten tuloutus ei ajoitu vuosisuunnitelmassa suunnitellun mu- kaisesti. Toimintakulut ovat toteutuneet noin 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä pääosin Kestävä Tam- pere 2030 -ohjelman hankkeet eivät ajoitu vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti. Toimintatuottojen ennus- tetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa vuosi- suunnitelmaa suurempina. Ylitus johtuu ympäristöterveydenhuollon kuluvan vuoden kuntalaskutuksen korjauksesta, jolla kuntien maksuosuudet korjattiin sopimuksen mukaisiksi. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitel- man mukaisesti. Toimintakatteen ennus- tetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa vuosi- suunnitelmaa parempana.

Raitiotie kehitysohjelma -palveluryh- män toimintatuottojen ennustetaan to- teutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Toimintakulujen ennustetaan toteutu- van vuosisuunnitelman mukaisesti. Toi- mintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TPEnn 21 / VS 21
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-29 482	-52 827	-56 230	-59 080	-2 850
Rahoitusosuudet	113	2 334	0	1 463	1 463
Nettoinvestoinnit	-29 368	-50 492	-56 230	-57 617	-1 387
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-4 468	-10 505	-13 670	-13 670	0
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-8	-869	0	-8	-8

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan Kaupunkiympäristön palvelualueen bruttoinvestointien ennuste on 72,8 milj. euroa mikä on 2,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Rahoitusosuuksien ennuste on 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä johdetaan Työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Traficomilta saatavista rahoitusosuuksista, joita ei oltu budjetoitu. Nettoinvestointien ennuste on 71,3 milj. euroa, mikä on 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi.

Valtuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) Kaupunkiympäristön palvelualueen yhdyskuntalautakunnan 0,97 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2020 siirtyneistä kehitysohjelmien hankkeiden rahoista. Uudelleen budjetointi kohdistuu Viiden tähden keskusta-kehitysohjelmaan.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmässä I perustoiminnan bruttoinvestointien, rahoitusosuuksien ja nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisena.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmässä bruttoinvestointien ennustetaan toteutuvan 2,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Rahoitusosuuksien ennustetaan toteutuvan 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana.

Hämeenkadun reunojen rakentamisen osalta laadittiin erillinen sopimus raitiotien allianssi-kumppanin kanssa. Sopimus sisälsi avaintulosalueilta mitattavia (ATA-mittari), missä eri tekijöille on asetettu tavoitteita. Palvelutuottajalla on mahdollista saada bonusta ATA-mittareiden tavoitteiden toteutumisen perusteella. Lisäksi rakentaminen si-
dottiin maarakennusindeksiin. Näiden yhteisvaikutus on vajaa 0,9 milj. euroa, mihin ei vuosisuunnitelmassa varauduttu. Tampereen Raitiotie Oy:ltä siirretään liikennevalojen omaisuutta kaupungille 1,6 milj. euron arvosta vuonna 2021, mihin ei alkuperäisessä talousarviossa varauduttu. Lisäksi raitiotiehen sekä kansiareenan alueen rakentamiseen liittyy laajoja liikennevalo-, telematiikka- sekä tietoverkkojärjestelmien rakentamisia, mihin talousarviossa ei oltu varauduttu, tästä aiheutuu 0,6 milj. euron lisäkustannus. Jäähallinkaaren siltojen ja tukimuurin kohdilla pohjaolosuhteet osoittautuvat suunnittelun aikana huonommiksi. Tämän vaikutus on vajaa 0,4 milj. euroa, mihin ei vuosisuunnitelmassa varauduttu. Teiskontien jalankulku ja pyöräilyväylän parantaminen toteutetaan yhteishankkeena ely-keskuksen kanssa, mikä toteutetaan tänä vuonna kokonaisuudessaan ja lisatarve on 0,5 milj. euroa. Joidenkin pienempien hankkeiden osalta on myös ylityspainetta. Toisaalta joistakin kohteista syntyy kuluvalle vuodelle säästöä hankkeiden aloitusten viivästys-

ten tai niiden siirtymisten vuoksi. Mor-
kun aukiota ei voida rakentaa valmiiksi aukiolle rajoittuvien tontin rakentamisen takia, tältä kohteelta on säästymässä 0,4 milj. euroa. Niemenrannan sataman aallonmurtajan rakentamiskohteesta on säästymässä 0,4 milj. euroa. Santalahden Rivinterinpuiston tukimuuria ei voida toteuttaa ympäröivän talonrakentamisen takia, tältä kohteelta on säästymässä 0,4 milj. euroa. Kangasalantien meluseinän rakentaminen käynnistetään loppuvuonna ja vuodelle 2021 budjetoidusta osuudesta säästyy 0,3 milj. euroa.

Traficom myönsi valtionavustuksia kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeille jakaantuen vuosille 2021 ja 2022. Tämänhetkinen arvio on, että avustuksia voitaisiin kuluvana vuonna hakea yli 1,4 milj. euroa suunniteltua enemmän. Työ- ja elinkeinoministeriöltä ollaan saamassa liikenteen sähköistämisen tukea 0,1 milj. euroa Pyyntikintorin latausaseman rakentamisen sekä varikkolatureiden syntyneisiin kustannuksiin.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Lautakunnan talousarvioon sisältyvän, ja erikseen talousarviossa sitovan, Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Yhdyskuntalautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa 10 sitovaa

toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista viiden arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan osittain ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta

vuoden loppuun mennessä. Kolmen tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
8	90 % rakennusluvista on käsitelty 2 kuukaudessa	Rakennusvalvonnan kahden kuukauden käsittelyaikatavoite 90 % rakennusluvista ei ole toteutunut. 2021 toisen vuosineljänneksen aikana rakennusluvista 43 % käsiteltiin tavoitellussa kahdessa kuukaudessa. Edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika putosi kuitenkin 90 käsittelypäivästä 73:ään. Tämä tarkoittaa -19 %:n laskua keskimääräiseen käsittely-aikaan. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
9	Asiakaskokemus on parantunut rakennusvalvonnassa ja katujen ja yleisten alueiden kunnossapidossa	Yhteisen automatisoidun Topten-asiakaskyselyn käyttöönotto ei ole edennyt kymmenessä suurimmassa kaupungissa odotetussa tahdissa. Tällä hetkellä kysely on käytössä, tai kyselystä on kertynyt riittävästi vertailukelpoista dataa vasta neljästä kaupungista. Tulosten vertailun laadintaa on päätetty siirtää eteenpäin niin, että ensimmäinen kaupunkien välinen vertailu tehdään vuoden 2023 alussa (tavoite edellyttää kyselyn käyttöönottoa kaikissa kaupungeissa viimeistään 1.1.2022). Tampere on ottanut kyselyn käyttöönsä lokakuussa 2020, ja kyselydataa on nyt saatavilla noin vuoden ajalta. Tulosten vertailu on mahdollista tehdä aikaisintaan syyskuun lopulla 2022. Talvikaudella 2020-2021 talvikunnossapidon asiakastytyväisyys oli 2,38, kun se edellistalvena (2019-2020) oli 2,88 asteikolla 0...5 (0=erittäin huono...5=erittäin hyvä). Kriteerien mukaan arvo 3,0 kuvaa tavoiteltavaa tyytyväisyysastetta. Havaintohistoriaan (2008-2021) nähden toteutunut tyytyväisyystaso 2,38 edustaa keskimääräistä tyytyväisyystasoa. Myös talvi oli olosuhteiltaan (talven vaikeus) keskimääräinen. Kesäkunnossapidon tyytyväisyyskysely järjestetään syyslokakuun aikana, tulokset saadaan lokakuussa. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida.	?
26	80 % asemakaavoitetusta asuin-kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	Hyväksytyt asemakaavoitusohjelman mukaisesti 91% asumisen kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin. Asemakaavoitusohjelman kohteista osan vireilletulo on viivästynyt sopimusneuvottelujen vuoksi, valmistelussa ilmenneiden ennakoitua suurempien haasteiden tai kaavamuutoksen hakijan tavoitteiden tarkistusten johdosta, joiden vuoksi ohjelmoidun aikataulun mukainen asemakaavaehdotuksen valmistuminen vuoden 2021 aikana ei toteudu viiden asemakaavoitusohjelman kohteen osalla, joita on pyritty korvaamaan muiden asemakaavojen edistämällä. 8/2021 loppuun mennessä on valmistunut tulokseen asuin-kerrosalaa 163 982 k-m ² , josta 95,9% sijoittuu kasvun vyöhykkeille. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
28	Energiankulutus on vähentynyt energiatehokkuussopimuksen mukaisesti 1 %:n	Kesken vuotta on saatavilla tietoa vain kaupungin kiinteistöjen energiankulutuksesta. Edelliseen vuoteen verrattuna sekä lämmön että sähkön kulutus on noussut 1-8/2021. Vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen sekä tilojen sulkujen että lauhansään vuoksi. Vuoteen 2020 verrattuna lämpötilakorjattu lämpö on kasvanut 3,9 % ja sähkö 6 %. Erot ovat kuitenkin laskeneet aiempaan raportointiin verrattuna. Tavoitteen toteutumisesta ei voida luotettavasti arvioida siksi, että eri vuosien energiankulutustiedot eivät ole vertailukelpoisia.	?
30	Pyöräilymäärät ovat kasvaneet 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	Pyöräilymäärät vähenivät tammi-elokuun aikana 5,4 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Erityisen suuria vähenemät olivat tammi- ja helmikuussa (-50%), mutta myös elokuussa (-23 %). Merkittävämpänä syynä pyöräilymäärien laskuun arvioidaan olevan kylmän ja lumisen talven sekä sateisen elokuun. Heinäkuu oli pyöräilymäärien osalta edelliseen vuoteen verrattuna hyvä (+27%). Koko vuoden tavoitteen saavuttaminen on alkuvuoden kehityksen pohjalta haastavaa, mutta säiden pysyessä hyvinä mahdollista. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida.	?
33	Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021	Raitiotien osan 1 rakennustyöt ovat valmistuneet ja raitiotien varsinainen liikennöinti osalla 1 avattiin sekä linjalla 3 Hervanta – Pynnikipatori että linjalla 1 Tays – Sorin aukio 9.8.2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
34	Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt	Hankesuunnitelman hankinnan valmistelu on edennyt suunnitellusti Pirkkalan kunnan kanssa. Tarjouspyyntö julkaistiin 9.6., ja tarjoukset pyydetään 15.9. mennessä, ja suunnittelutyö on tavoite aloittaa lokakuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

35	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Raitiotien osan 2A Pyynikintori – Santalahti rakentaminen etenee suunnitellusti. Sepänkatu on 3.5.2021 katkaistu läpikulkuliikenteeltä sillan purkua ja uudelleenrakentamista varten. Työt ovat käynnissä koko osalla 2A Pyynikintorin ja Santalahden välisellä alueella. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet vuosisuunnitelmaa pienempinä. Vakansseja on ollut täyttämättä tai osan vuotta täytettynä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Talvikunnossapidon tuottavuusmittaristo on laadittu. Tuottavuutta kuvaavia mittareita ovat talvihoidon kustannukset, asiakastytyväisyys ja talven vaikeus. Lisäksi tuottavuutta kuvaavat kaupunkien kunnossapidon vertailut KUVE ja Kuntaliiton talvihoidon tuottavuusindeksi. Havaintohistoriaan (2008-2021) nähden toteutunut tyytyväisyystaso 2,38 edustaa keskimääräistä tyytyväisyystasoa. Talvi oli myös olosuhteiltaan (talven vaikeus) ja kustannuksiltaan keskimääräinen. Kuntien kunnossapidon kustannusvertailun (KUVE) mukaan Tampereen kustannustaso (€/as. ja €/m ²) on keskimääräinen kuuden suurimman kaupungin vertailussa. Tuottavuuden parantumista on vaikea yksikäsitteisesti osoittaa, kun otetaan huomioon kustannukset, talven vaikeus ja asiakastytyväisyys. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja kehityksen seuranta on laajennettu vuonna 2021 lautakuntien alaiseen toimintaan. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään.

Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueella on käynnissä tuottavuus- ja tuloksellisuuspilotti, jossa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seuranta. Tavoitteena on saada aikaan mittareilla todennettavaa tuottavuusmuutosta. Koronapandemian aikana toteutettuja uusia toimintatapoja hyödynnetään digitalisaation edistämiseksi.

Talouden päämittareiden mukaan sekä asukaskohtaiset nettokustannukset että käyttökustannukset ovat kasvaneet

6 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kustannusten kasvua selittää pääosin raitiotien vastikkeen kasvu lähes kolminkertaiseksi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa. Raitiotien vastikkeen osuus (painoarvo) lautakunnan kustannusrakenteessa on 12 prosenttia, joten joka kahdeksas kustannuseuro on vastikkeen aiheuttama. Työvoimakustannukset ovat kasvaneet 8 prosenttia. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa sekä asiakaspalveluyksikön siirtyminen osaksi konsernihallintoa että lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Asiakaspalveluyksikön henkilöstökulut poistuivat lautakunnan kuluvaan vuoden luvuista. Kertynyttä lomapalkkavelkaa ei jaksoteta kirjanpitoon kuluksi

enää kuukausittain kuten viime vuonna tehtiin, vaan koko lomapalkka kirjattiin kuluksi maksukuukaudelle. Kuluvaan vuoden palkkasumma on sen vuoksi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa suurempi.

Selittävien mittareiden mukaan työntekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on lievästi heikentynyt ja sairauspoissaolojen kehitys on ollut suotuisaa.

Tuottavuuspilottina toimivan talvikunnossapidon toteutunut tyytyväisyystaso 2,38 edustaa havaintohistoriaan (2008-2021) nähden keskimääräistä tyytyväisyystasoa. Myös talvi oli olosuhteiltaan (talven vaikeus) keskimääräinen. Kuntien kunnossapidon kustannusvertailun (KUVE) mukaan Tampereen kustannustaso (euroa/as. ja euroa/m²) on keskimääräinen kuuden suurimman kaupungin vertailussa.

Tuottavuusmittarit, Yhdyskuntalautakunta

	8/31/2020	8/31/2021	Muutos	Muutos%	TA 2021 *
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa / asukas	-99	-104	-5,6	6%	-146
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-266	-281	-15,1	6%	-444
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-48	-51	-3,7	8%	-77
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-87	-90	-3,1	4%	-131
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	63,1	62,8	-0,3	-0,5 %	64,0
Sairauspoissaolot, %	2,7 %	1,5 %	-1,2 %-yks.		2,6 %
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi *)	22,50	20,76	-1,7	-7,8 %	13,23
Asukasmäärä	240 433	242 457	2024	0,8 %	244 500

*) TA2021 on päivitetty talousarvio

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TPEnn 21 / VS 21
Joukkoliikenne					
Toimintatulot	30 184	50 669	60 472	52 472	-8 000
Toimintamenot	-50 702	-68 455	-79 100	-79 103	-3
Toimintakate	-20 518	-17 787	-18 628	-26 631	-8 003
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatietoyksikkö)	-221	-269	-310	-310	0
Toimintakate vyörytyksin	-20 739	-18 056	-18 937	-26 940	-8 003

- Koronapandemia vähentää edelleen merkittävästi Nysseen käyttöä

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan joukkoliikenteen palveluryhmän toimintatuotot ovat toteutuneet 10,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Koronapandemia on vähentänyt merkittävästi joukkoliikennepalvelujen käyttöä ja toisaalta ihmisten liikkumista. Lisäksi kaupunkipyöräjärjestelmän käyttäjämaksutulot ovat toteutuneet vuosisuunnitelmaa pienempinä. Pandemia vaikuttaa myös toimintakuluihin, jotka ovat toteutuneet 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä pääosin matkustus- ja kuljetuspalvelujen ostojen alituksen vuoksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) suuruudeltaan 0,26 milj. euron teknisen talousar-

viomuutoksen yhdyskuntalautakunnan ja joukkoliikennelautakunnan palveluostoihin konsernihallinnolta. Muutoksella palveluostojen kohdentumista tarkennettiin lautakuntien välillä vähentämällä yhdyskuntalautakunnan palveluostoja 0,26 milj. euroa ja kasvattamalla samalla määrällä joukkoliikennelautakunnan palveluostoja. Muutoksen nettovaikutus palvelualueen ja kaupungin tulokseen on +/- 0 euroa.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 8,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 8,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Myyntituottojen ennustetaan toteutuvan 13,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tuot-

tojen alitus johtuu koronapandemian arvioiduista vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin. Valtionavustusta ennustetaan saatavan korona-vaikutusten kattamiseen yhteensä 6,1 milj. euroa. Kaupunkipyöräjärjestelmän käyttäjämaksutulosten ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä, sillä järjestelmän käyntiinlähde viivästyi aiotusta ja toisaalta sähköpotkulautojen kysyntä on ollut vahvaa. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisina.

Talousarvio sisältää 0,033 milj. euroa kaupunginhallituksen kehyspäätökseen sisältyviä säästötoimenpiteitä kohdistuen lautakunnan käyttötalousmenoihin.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TPEnn 21 / VS 21
Joukkoliikenne					
Bruttoinvestoinnit	-195	-456	-500	-500	0
Rahoitusosuudet	0	885	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-195	429	-500	-500	0

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan Joukkoliikenteen palvelualueen bruttoinvestointien ja nettoinvestointien ennuste on 0,5 milj. euroa,

mikä on vuosisuunnitelman mukainen. Investoinnilla rahoitetaan lippu- ja maksatus- ja infojärjestelmän pitkävaikutteisia hankintoja.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa viisi sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista

kolmen arvioidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Ta-

voitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
9	Asiakaskokemus on parantunut joukkoliikenteessä	Joukkoliikenteen asiakastytyväisyyttä mitataan linjoittain kyselytutkimuksella. Asiakkailta pyydetään arvioimaan palvelun ystävällisyyttä, kuljettajan ajotapaa, bussin siisteyttä, reitin sopivuutta, istumapaikkojen riittävyttä ja aikataulun pitävyyttä. Kesä-elokuussa 2021 vastauksia saatiin noin 1200 kappaletta ja edellä mainittujen kysymysten yleisarvosana oli 4,19 asteikolla 1-5. Vuotta aiemmin yleisarvosana oli 4,30 eli asiakastytyväisyys oli hieman heikentynyt ollen kuitenkin edelleen varsin korkealla tasolla. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut joukkoliikenteen mobiilimaksamisessa	Vuoden 2020 aikana mobiilimaksamisen osuus kertalipuista kasvoi tammikuun 40 %:sta joulukuun 65 %:iin. Vuoden 2021 alusta mobiilimaksamisen osuus on kuu-kausittain kasvanut ja elokuussa 2021 yli 77 %:a kertalipuista ostettiin mobiililippuna. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
29	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna	Joukkoliikenteessä tehtiin tammi-elokuussa 2021 yhteensä 14,2 miljoonaa matkaa, mikä on noin 37 % vähemmän kun vastaavana ajanjaksona 2019. Poikkeama johtuu koronapandemian pitkittymisestä 2021. Korona vaikuttaa matkustajamääriin merkittävästi vielä pitkään ja vuoden 2021 tavoite jää toteutumatta syksyn 2021 joukkoliikenteen palvelutason merkittävästä parantamisesta huolimatta. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet vuosisuunnitelman mukaisesti. Vakansseja on ollut osan vuotta täytettyinä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Talouden päämittareiden mukaan asukaskohtaiset nettokustannukset ovat kasvaneet 17 % ja käyttökustannukset 15 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koronapandemia on pienentänyt voimakkaasti joukkoliikenteen lipputuloja, mutta pandemia pienensi lipputuloja jo vertailuvuonna mikä selittää nettokustannusten kasvuprosentin pienentymistä. Käyttökustannusten kasvua selittää vertailuvuonna voimakkaasti pandemian vuoksi leikattu palvelutarjonta. Työvoimakustannukset ovat kasvaneet 12 %. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Selittävien mittareiden mukaan työntekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on selkeästi parantunut ja sairauspoissaolojen kehitys on ollut suotuisaa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tuottavuus

Syksyllä 2020 on muodostettu palveluryhmään asiakaskokemusta, markkinointia sekä myyntiä johtava ja kehittävä tiimi. Tiimi muodostuu kolmesta nykyisestä palveluryhmän työntekijästä ja vuoden 2021 alussa ryhmään rekrytoidaan markkinointisuunnittelija. Organisoinnin keskeisenä tavoitteena tuottavuuden näkökulmasta on markkinoinnin ja myynnin tuloksellisuuden kehittäminen. Tulojen lisäämispyrkimyksen lisäksi joukkoliikenteen tuottavuutta parannetaan vähentämällä palvelutarjontaa vähäisemmän kysynnän alueilla ja ajankohtina sekä nostamalla lipunhintoja.

Talouden päämittareiden mukaan asukaskohtaiset nettokustannukset ovat

kasvaneet 17 % ja käyttökustannukset 15 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koronapandemia on pienentänyt voimakkaasti joukkoliikenteen lipputulota, mutta pandemia pienensi lipputulota jo vertailuvuonna mikä selittää nettokustannusten kasvuprosentin pienentymistä huhtikuun lopun tarkasteluajankohtaan verrattuna. Käyttökustannusten kasvua selittää osittain vertailuvuonna voimakkaasti pandemian vuoksi leikattu palvelutarjonta. Kustannusten kasvua selittää pääosin raitiotien vastikkeen kasvu noin kuusinkertaiseksi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa. Raitiotien vastikkeen osuus (painoarvo) lautakunnan

kustannusrakenteessa on 11 prosenttia, joten vastikkeen kasvun vaikutus kustannuksiin on merkittävä. Työvoimakustannukset ovat kasvaneet 12 prosenttia. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Kertynyttä lomapalkkavelkaa ei jaksoteta kirjanpitoon kuluksi enää kuukausittain kuten viime vuonna tehtiin, vaan koko lomapalkka kirjattiin kuluksi maksukuukaudelle. Kuluvan vuoden palkkasumma on sen vuoksi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa suurempi.

Selittävien mittareiden mukaan työntekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on selkeästi parantunut ja sairauspoissaolojen kehitys on ollut suotuisaa.

Tuottavuusmittarit, Joukkoliikennelautakunta	31.8.2020	31.8.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021 *
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa /asukas	-72	-85	-12,3	17%	-76
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-181	-209	-28,0	15%	-324
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-3	-3	-0,4	12%	-5
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-174	-182	-8,6	5%	-282
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	71,5	77,0	5,5	7,8 %	65,9
Sairauspoissaolot, %	4,7 %	2,6 %	-2,1 %-yks.	-	4,5 %
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	47,26	46,18	-1,1	-2,3 %	30,4
Asukasmäärä	240 433	242 457	2024	0,8 %	244 500

*) TA2021 on päivitetty talousarvio

KEHITYSOHJELMAT

Hiedanranta

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Hiedanranta	-316	-3 018	-1 484	-1 103	381
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-106	-1 972	-429	-348	81
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-176	-957	-830	-530	300
Yhdyskuntalautakunta	0	-13	-150	-150	0

Tuleva Hiedanrannan kaupunginosa koostuu kolmesta osa-alueesta: keskustasta, Järvi kaupungista ja uudesta Lielahdesta. Koko alueelle tavoitellaan koteja 25 000 asukkaalle ja työpaikkoja 10 000 tekijälle. Hiedanranta -kehitysohjelma toimii Kehitysohjelmat -palveluryhmässä ja johtaa, koordinoi sekä varmistaa, että Hiedanranta kokonaisuudessaan kehittyi tavoitteiden mukaisesti. Hiedanrannan kehitysohjelma osaltaan vastaa Hiedanrannan Kehitys Oy:n omistajaohjauksesta.

Hiedanrannan käyttötalouden kokonaisuus -1,5 milj. euroa jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan, asunto- ja

kiinteistölautakunnan, sivistys- ja kulttuurilautakunnan sekä yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin. Kehitysohjelman tammi-elokuun käyttötalouden toteuma on 0,3 milj. euroa. Hankkeiden kulurakenne ei ole lineaarinen vaan palvelujen ostot painottuvat loppuvuoteen.

Tilinpäätösennuste -1,1 milj. euroa on 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Talousarviossa Tampereen kaupungilla olleita Hiedanrannan rakennuskantaan ja kiinteistöihin kohdistuneita tehtäviä on siirtynyt Hiedanrannan kehitys Oy:n vastuulle. Vastuumuutosten takia arvioidaan, että Hiedanranta -kehitysohjelman asunto- ja kiinteistöla-

kunnan alainen käyttötalouden talousarvio alittuu 0,3 milj. euroa.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan tilinpäätösennusteeseen on lisätty RECO -hankkeen toimintatuloja AKKE -tukena 81 000 euroa. Kansallista Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen -määrärahaa käytetään työ- ja elinkeinoministeriön 22.10.2020 päätöksen mukaisesti koronakriisistä elpymiseen ja jälleenrakennukseen liittyviin toimenpiteisiin.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Hiedanrannan kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa yksi sitova toiminnan tavoite ja kolme toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuo-

den loppuun mennessä. Toimenpiteiden toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteen ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
36	Ensimmäisten korttelialueiden asemakaavoitus on käynnistetty yleissuunnitelman ja kehitysohjelman tavoitteiden mukaisena	Hiedanrannan ensimmäinen korttelialueita koskeva asemakaava numero 8793 on vireillä tavoitteiden mukaisena. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Näsisaaren toteutus on käynnissä ja mahdollistaa raitiotien toteutuksen.	Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi 2.2.2021 valitukset Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 20.1.2020 myöntämään vesilupaun liittyen. Yksi valittaja on kuitenkin hakenut päätökseen liittyen valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Näsisaaren täyttöjä ei ole tämän vuoksi vielä aloitettu. Mikäli KHO ei ota valitusta käsittelyyn, täyttö aloitetaan. Tieto tilanteesta arvioidaan saatavan 10/2021. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
2	Hiedanrannan yleissuunnitelman Lielahden suunnittelualueeseen kuuluvien yksityisten osien tarkempi yleissuunnittelu on käynnistynyt.	Lielahden maanomistajien kanssa käytiin maanomistajakeskustelut vuoden 2020 aikana 6/2020 hyväksytyn Hiedanrannan yleissuunnitelman pohjalta. Maanomistajien tarkempia näkemyksiä kuunnellaan ja edistetään yleissuunnitelman mukaisia ratkaisuja. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida ennen yhdessä sovittavaa linjausta jatkotoimista.	?
3	Arvioidaan Hiedanrannan maanomistajien kanssa alueen arvonmuodostuksen ja toteutusaikataulun kannalta hyväksyttävää ratkaisuesityksiä nollakuidun toimenpiteille	Nollakuituun liittyen aiempina vuosina tehdyistä selvityksistä on koottu yhteenveto. Vuoden 2021 aikana kootaan ajantasainen näkemys nollakuidusta. Yhteenveto esitellään kaupunginhallitukselle, ja kaupunginhallitus voi tehdä tämän pohjalta jatkolinjaukset tavoitteista. Toimenpiteen toteutuminen voidaan arvioida, kun asia on viety kaupunginhallituksen käsittelyyn. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-1 130	-4 151	-20 260	-11 508	8 752
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-1 113	-3 282	-20 260	-11 500	8 760
Yhdyskuntalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-17	-869	0	-8	-8

Vuoden 2021 talousarviossa Hiedanrannan investoinnit ovat, uudelleenbudjetoinnit huomioiden, yhteensä 20,3 milj. euroa. Tärkeimmät kohteet vuonna 2021 ovat Näsisaaren vesistöäytön valmistelu (ml. johtosiirrot) ja varsinainen vesistöäyttö, alueen rakennusten kunnostus sekä purku ja pilaantuneiden maiden kunnostus.

Kehitysohjelman nettoinvestointien tilinpäätösennuste on 11,5 milj. euroa. Investointimenojen arvioidaan toteutuvan 8,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Näsisaaren rakentamiseen on tälle vuodelle 2021 budjetoitu 13,4 milj. euroa. Lisäksi on uudelleenbudjetoitu vuodelta 2020 käyttämättä jäänyttä investointirahaa ja kohdistettu Näsisaaren projekteille 3,6 milj. euroa, joten v. 2021 on käytettävissä 17,0 milj. euroa.

Näsisaaren vesiluvasta tehty valitus on KHO:n käsiteltävänä. Päätös arvioidaan saatavan syksyllä 2021 joka tarkoittaisi, että rakennustöihin ryhdytään vielä 2021 aikana.

Näsisaaren rakentamiseen varattua investointimäärärahaa ei ole vielä juurikaan toteutunut, koska mainitusta syystä rakentamaan ei ole päästy lukuun ottamatta joitakin ennakoivia töitä. Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo -työmaalta ajettu Näsisaaren rakentamiseen tarkoitettu louhe on ajettu varastoon ja kirjattu vaihto-omaisuuteen kuljetuskustannuksen mukaisella arvolla, joten louheen ajokustannus ei vielä näy Näsisaaren investointina. Kun KHO:n päätös ja siten vesistöäytön lupa saadaan, kirjaan louhevaraston arvo (5,1 milj. euroa) Näsisaaren projektille.

Näsisaaren rakentamisen liittyvä uppopuiden poisto on valmistumassa ja Possiojan hulevesijärjestelmän rakentaminen on käynnistynyt. Lielahden voimalaitoksen lauhdevesiputken sijoittaminen uuteen paikkaan etenee toteutusvaiheeseen. Paasikiventien hulevesijärjestelyyn ja Vaitinaron puistoraitin rakentamiseen valmistaudutaan. Lisäksi on käynnissä työmaajärjestelyjä ja varsinaisen vesistöäytön valmistelu.

Hiedanrannan Suunnittelukonttori -rakennuksen korjaustyöt etenevät suunniteltua hitaammin. Tämän vuoksi arvioidaan, että Asunto- ja kiinteistölautakunnan alainen talonrakennushankkeiden nettoinvestointien talousarvio alittuu 1,8 milj. euroa.

Viiden tähden keskusta

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Viiden tähden keskusta	-1 683	-3 211	-4 623	-4 143	480
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-1 586	-3 110	-4 293	-3 813	480
Yhdyskuntalautakunta	-97	-101	-330	-330	0

Viiden tähden keskusta -kehittämiso-
hjelma on pohja keskustan kaupunkiympäristön strategiselle, pitkäjänteiselle ja johdonmukaiselle kehittämiselle. Kehitysohjelman käyttötalous jakautuu yhdyskuntalautakunnan ja elinvoima- ja osaamislautakunnan vuosisuunnitelmiin.

Asemakeskushankkeen yleissuunnitelman toimeenpano ja sen teknisten, taloudellisten sekä vaiheistamiseen liittyvien reunaehtojen selvittäminen ja tiedonhallinta jatkuvat suunnitelman mukaisesti. Ensimmäisen vaiheen asemakaavaa edistetään siten, että se on nähtävillä vuoden 2021 aikana. Tullikamarin auki-
on asemakaavaa edistetään, mm. Pakkahuoneen huoltoyhteyksiä on tutkittu. Asemakaava edistyy vuoden 2020 aikana. Pakkahuoneen uusi sisäänkäynti on otettu osaksi asemakaavaprosessia. Noutoparkin ajoyhteys Tullin parkkiin pyritään toteuttamaan vuosien 2020-2021 aikana. Sorin alueen ideointia ja kehittämistä käynnistellään.

Kunkun parkin asemakaavan 8437 luonnos oli nähtävillä 20.2. □ 19.3.2020. Kunkun parkin asemakaava (8437) sekä Näsikallion eritasoliittymän ja Amuritunnelin asemakaavan (8676) ehdotukset viedään eteenpäin rinnakkain, tavoitteena kaavojen hyväksyminen vuoden 2020 lopussa.

Viinikanlahden kaksivaiheinen kansainvälisen ideakilpailun 2019-2020 tulos julkistettiin huhtikuussa. Asemakaavan valmisteluvaiheen MRL:n mukainen nähtävillä olo toteutettiin yleisötilaisuuk-
sineen, viranomaisneuvotteluineen ja

palautetta keräämällä. Pandemian takia Viinikanlahden hankkeessa käytettiin aiottua enemmän digitaalisia työmenetelmiä ja julkaisuja, jotka nostivat konsulttityön kustannuksia mutta mahdollistivat kilpailun loppuun saattamisen ja onnistuneen julkistuksen. Kaupunginhallitus linjasi kesäkuussa, että alueen kehittämistä ja suunnittelua jatketaan kilpailun voittaneen kilpailuehdotuksen pohjalta ja tuomariston suositusten mukaisesti. Syksyllä 2020 käynnistetään kaupunkirakenteen jatkosuunnittelu, selvitetään erityiskysymyksenä vesistösiltojen toteutettavuutta sekä pidetään kilpailunäyttely.

Tammelan täydennysrakentamisessa kaupunginosan kehitystä kuvaavan Tammelan virtuaalimallin yleisökäyttöliittymä julkistettiin ja otettiin koekäyttöön kesäkuussa, syksyllä tehdään seuraava päivitys. Tammelan energiamallinnuksen ensimmäisen vaiheen raportin luonnos valmistui kesäkuussa, työ tarkentuu ja jatkuu syksyllä. Smart Park Tammelan valmistelussa painopisteinä olivat velvoitepaikkakysymykset sekä ensimmäisen toteutettavan pilotin valmistelu Pohjolan palvelukeskuksen korttelissa. Tavara-aseman siirron ja siihen liittyvän tontinluovutuksen valmistelu sekä Tammelan stadionin hanke etenivät omina hankkeinaan.

Keskustorin visiotyössä viimeisteltiin 3D-malliin ja esittelyvideoon uusimmat osat Hämeensillan uuden alikulun ja Mokka-alueen kohdalta. Lisäksi toteutettiin Kauppahallin historiaa esittelevä digitaalinen näyttely yhteistyössä maakuntamuseon kanssa, esillä Kauppahal-

lissa oheistapahtumineen sekä Ratikkakahvilan viereisessä näyttelytoteemissa. Ratikkakahvilan elävöitysyhteistyö käynnistettiin Tampere Tunnetuksi ry:n kanssa. Keskustan tapahtumapuisto □konseptia ideoitiin eteenpäin yhteistyössä kulttuuritoimen ja ECOC 2026 -hankkeen kanssa, ja valmistauduttiin projektiin kytkemiseen osaksi Läntisen keskustan visiotyötä.

Läntisen keskustan visiotyössä valmisteltiin erillisenä konsulttityönä lähtötehtöjen aineistopaketti, tiedolla johtamisen periaatteiden mukaisesti tulevan vuoden visiointia ja yhteistyötä varten. Ulkomaisen pääkonsultin johdolla järjestettiin ensimmäiset työpajat kiinteistön omistajille ja sidosryhmille. Visiotyö valmistuu näillä näkymin suunnitelmien mukaisesti loka-marraskuun aikana. Visiotyötä tukemaan on kesän aikana toteutettu kaikille läntisen keskustan taloyhtiöille ja kiinteistönomistajille suunnattu verkkokysely. Lisäksi on käynnistetty Takonraitin luonnostelu reitin toteutettavuuden selvittämiseksi.

Tampereen Taidemuseon ja Pyynikin torin asemakaavan luonnosvaihe on käynnissä, kaava valmistuu 2020.

Hakametsä Sport Campus □hankkeen konsepti- ja toteutuskilpailu käynnistyi 30.6.2020. Kilpailuaika päättyy 2.11.2020. Kilpailussa haetaan konseptia ja toteuttajaa kaupungin tavoitteiden mukaiselle Hakametsä Sport Campukselle.

Tammerkosken rantamuurin valaistuksen uudistaminen sekä Valoviikot Hämeenkadun osalta ovat edenneet suunnitelmallisesti alkuvuoden 2020 aikana.

Tammerkosken muurivalaistuksen kunnostusurakan neljäs ja viimeinen vaihe saadaan valmiiksi vuoden 2020 aikana. Hämeenkadun valoviikkojen suunnittelun konsepti- ja toteutusvaiheet valmistuvat myös vuoden 2020 aikana.

Santalahden rantapuistoon rakentuva Särkänniemen tapahtumarantakonsepti on edennyt suunnitellusti ja puisto on valmistunut ja käyttöön otettu.

Viiden tähden keskusta- ja Raitiotie-kehitysohjelmat toteuttavat yhteistyös-

sä vuoden mittaisen, tammikuussa alkaneen, monimediakampanjan. Kampanja tukee Tampereen keskustassa toimivia yrittäjiä ja ylläpitää keskustan vetovoimaa raitiotien rakentamisen aikana. Kampanjan pääviesti on kertoa keskustassa asioimisen sujuvuudesta, vaikka rakennetaan ja rohkaista käyttämään keskustan palveluita tuttuun tapaan.

Kehitysohjelman tilinpäätösennuste on 0,7 milj. euroa budjetoitua parempi. Elinvoima- ja osaamislautakunnan

alaiseen ennusteeseen on lisätty SURE -hankkeen toimintatuloja EU -tuen Elinvoima- ja osaamislautakunnalle 320 000 euroa. Yhdyskuntalautakunnan osalta toiminta on ollut alkuvuodesta vähäistä. Yhdyskuntalautakunnan tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 0,4 milj. euroa.

Korona -epidemia ei toistaiseksi vaikuta kehityshankkeiden suunniteltuun toimintaan.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Viiden tähden keskustan kehitysohjelmalle asetettiin vuoden 2021 talousarviossa neljä toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa kahden toimenpiteen arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan

osittain ja yhden toimenpiteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Viinikanlahden alueen yleissuunnittelu ja hankekehitys etenevät asemakaavaluonnoksen pohjana käytettäväksi kokonaissuunnitelmaksi.	Viinikanlahden yleissuunnittelu ja hankekehitys etenevät tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä asemakaavoituksen kanssa. Raitiotien, infrasuunnittelun ja ympäristökunnostusten teknisiä ratkaisuja ennakoitu, yleissuunnittelun aikataulu ohjelmoitu ja siihen liittyviä selvityksiä ja suunnittelutoimeksiantoja käynnistetty. Tavoitteena on, että yleissuunnitelma alueen jatkokehittämisestä tuodaan vuodenvaihteessa kaupunginhallitukselle kaupungin tavoitteena linjattavaksi. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Asemakeskuksen matkakeskustermiinalin toteutukset linjataan.	Matkatermiinalin toteutussopimus on allekirjoitettu valtion osapuolten kanssa. Toteutuksen mahdollistava suunnittelu on käynnissä ja suunnittelusopimus on tehty. Toimenpiteet mahdollistavat hankkeen toteutuksen 2022 heti, kun valtion rahoituspäätös TAHERA-hankkeelle toteutuu. Tällöin linjataan myös toteutuksesta. TAHERA on 2021 toukokuussa julkaisussa valtion väyläverkon investointiohjelman 2022–2029 luonnoksessa korissa 1A. Kaupungin lausuntoluonnoksessa todetaan, että kyseessä on Tampereen kaupungin kannalta erittäin tärkeä hanke ja TEN-T-verkon valtakunnan tärkeimpiä solmupisteitä, CEF-tukien hakumahdollisuuksien selvittäminen tärkeää. Edunvalvonta on nyt tämän hankkeen etenemisen kannalta ensisijainen asia. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
3	Läntisen keskustan visiotyön pohjalta laaditaan ja käynnistetään läntisen keskustan elävöittämisen toimenpideohjelma.	Läntisen keskustan toimenpideohjelma valmistui ja hyväksyttiin 21.6.2021 kaupunginhallituksessa. Toimenpide toteutui.	+
4	Särkänniemen elämysalueen ensimmäiset kehittämishankkeet käynnistettiin.	Särkänniemen elämysalueen asemakaavaehdotus on valmistunut ja ollut nähtävillä. Se on mahdollista saada lautakuntaan hyväksyttäväksi syys-lokakuun aikana. Asemakaavan lopullisen hyväksymisen mahdollistava yhteistyösopimus on hyväksyttävä kaupunginhallituksessa/valtuustossa samanaikaisesti. Kaavan mukaisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vasta kaavan tultua lainvoimaiseksi. Ensimmäiset kehittämishankkeet toteutuvat täten vasta aikaisintaan 2022 aikana. Vaikka asiat etenevät, toimenpiteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-5 668	-13 140	-19 005	-19 005	0
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-1 200	-2 635	-5 335	-5 335	0
Yhdyskuntalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-4 468	-10 505	-13 670	-13 670	0

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman investoinnit jakautuvat yhdyskuntalautakunnan ja asunto- ja kiinteistölautakunnan vuosisuunnitelmiin. Vuonna 2021 kehitysohjelmalle on varattu investointeihin yhteensä 19,0 milj. euroa josta 13,7 milj. euroa kohdentuu yhdyskuntalautakunnan talousarvioon ja 5,3 milj. euroa asunto- ja kiinteistölautakunnan talousarvioon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) yhdyskun-

talautakunnan 0,97 milj. euron sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan 1,735 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2020 siirtyneistä Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmien hankkeiden määrärahoista. Kehitysohjelman suunnitellut investoinnit voidaan toteuttaa vuosisuunnitelman mukaisesti huomioiden uudelleenbudjetoinnit.

Kehittämisohjelman merkittävimmät investoinnit kohdistuvat vuonna 2021 Ranta-Tampellan yleisten alueiden vii-

meistelyyn, Tampereen Kansi -hankkeen kaupungin sopimusvelvoitteisiin, Särkänniemen elämyskokonaisuuden toteutuksen käynnistämiseen sekä Tullinaukion ja alueen kehittämiseen ja Asemakeskukseen.

Investointeja on toteutettu tammi-elo-kuun aikana yhteensä 5,7 milj. eurolla. Tilinpäätösennusteen mukaan kehitysohjelman investoinnit toteutuvat vuosisuunnitelman mukaisesti.

Smart Tampere

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-480	-975	-994	-994	0
Yhdyskuntalautakunta	-295	-648	-837	-837	0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	0	-53	0	0	0
Konsernihallinto	0	-127	0	0	0
Kehitysohjelma yhteensä	-775	-1 802	-1 831	-1 831	0

Smart Tampere -kehitysohjelma jakaantuu seuraaviin osaohjelmiin: Kestävä Tampere 2030 -ohjelma, Ekosysteemi-ohjelma sekä Digiohjelma. Smart Tampere -kehitysohjelman vuosisuunnitelma on yhteensä 1,8 milj. euroa ja se jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan ja yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin. Digiohjelman määrärahat kohdistuvat konsernihallinnon vuosisuunnitelmaan.

Smart Tampere -ohjelmassa kehitetään älykkäitä ja kestäviä palveluja, teknologioita ja toimintatapoja, jotka helpottavat ihmisten arkea, lisäävät hyvinvointia ja turvallisuutta sekä mahdollistavat kaupungin hiilineutraalin ja ressurssiinsa kasvu.

Smart Tampere -ekosysteemiohjelma edistää alueen yritysten älykästä uudistumista, kasvua ja vahvistaa Tamperetta houkuttelevana osaamiskeskittymänä. Ohjelman toimintamallina on ekosysteemien ja kaupunkialustojen kehittäminen valituissa teemoissa ja näin tuetaan yrityksiä uudistumaan ja menestymään. Samalla vahvistetaan Tampereen kansainvälistä mainetta älykkään kaupunkikehityksen edelläkävijänä. Ohjelman toteuttajana toimii Business Tampere.

Smart Tampereen Kestävä Tampere 2030 -ohjelma edistää Tampereen strategian tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2030. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä kaupungin yksiköiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Ohjelmassa edis-

tetään asumisen, liikkumisen, energian tuotannon ja kulutuksen vähäpäästöisiä ja hiilineutraaleja ratkaisuja sekä hiilinielujen vahvistamista. Ohjelman omistaja on kaupunkiympäristön palvelualue / kestävä kaupunki.

Smart ekosysteemiohjelman toteutunut toimintakate on 0,2 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa parempi. Palvelujen ostot, mm. EU- rahoitteisten hankkeiden vastinrahojen painottumisesta aiheutuen kohdistuvat loppuvuoteen. Tilinpäätösennusteessa ohjelman toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Smart Tampere -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kolme toiminnan tavoitetta ja kuusi toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista kahden arvioidaan toteutu-

van ja yhden jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteistä neljän arvioidaan toteutuvan ja yhden toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä. Yhden toimenpiteen toteutu-

mista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
21	Hervannan 5G alusta on tuoteistettu tason 4 automaattiliikenteen testialueeksi	Vaatusmäärittelyn perusteella on käynnistetty HD karttakokonaisuuden hankinta. Työpajoissa määriteltiin suosituksia testialueen toimintamallista. Alueen sivusto on valmistunut ja julkaistu kielillä suomi ja englanti. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
22	IoT alustalla on käynnistetty kaksi kokeilua	Valmisteltu Citylot2 -hankkeen avulla avattavia nopeita kokeiluja. IoT alustaa hyödynnäviä kokeiluja avataan 2 kpl, nämä julkistetaan syyskuussa. STARDUST- ja RECO-hankkeissa valmisteltu avattavaksi alustalle konseptitason haaste. Haaste tullaan julkaisemaan syyskuussa. Alustan esittelymateriaali on työn alla. Materiaalin avulla alustaa voidaan markkinoida laajemmin eri toimijoiden käyttöön. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
27	Hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt Kestävä Tampere 2030 - tiekartan toimenpitein 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta	Keväällä 2020 valmistuneen, vuoden 2019 päästölaskennan mukaan hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt 1990 tasoon verrattuna 30 %. Vuoden 2021 päästölaskennan alustavat tiedot saadaan keväällä 2022 ja varmistuslaskenta keväällä 2023. Tavoitteen toteutumista pidetään epätodennäköisenä. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Luodaan automaattiliikenteen testialueen toimintamalli ja käynnistetään toiminta alueella [Ekosysteemiohjelma].	Vaatusmäärittelyn perusteella on käynnistetty HD -karttakokonaisuuden hankinta. Työpajoissa on määritelty suosituksia testialueen toimintamallista. Alueen sivusto on valmistunut ja julkaistu kielillä suomi ja englanti. Vuoden 2021 loppuun mennessä tavoitteena on saada valittua operaattori alueelle, mutta tämänhetkinen arvio on, ettei operaattori ehdi aloittaa toimintaa enää vuoden 2021 puolella. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
2	Varmistetaan kokeilujen käynnistyminen IoT-alustalla markkinoinnilla sekä luomalla puitteet kaupungin, yritysten ja muiden sidosryhmien yhteistyölle [Ekosysteemiohjelma].	Valmisteltu Citylot2 -hankkeen avulla avattavia nopeita kokeiluja, joissa hyödynnetään IoT-alustaa. Kokeilut avataan ja julkistetaan syyskuussa. STARDUST- ja RECO-hankkeissa valmisteltu avattavaksi alustalle konseptitason haaste. Haaste tullaan julkaisemaan syyskuussa. Alustan esittelymateriaali työn alla. Materiaalin avulla alustaa voidaan markkinoida laajemmin eri toimijoiden käyttöön. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Tarjotaan säännöllisiä ja monipuolisia asukkaille suunnattuja vuorovaikutustilaisuuksia ilmastoteemassa [Kestävä Tampere -ohjelma].	Eco Impact Events – ilmasto- ja ympäristöteemaisia etäkeskusteluiltoja järjestettiin toukokuusta alkaen 6 kertaa (3 suomeksi ja 3 englanniksi). Keskusteluililat jatkuvat ainakin vuoden loppuun asti kahdesti kuukaudessa. Erätauko-dialogisuutta kestävyiden teemoissa kuntalaisten kanssa edistetään yhdessä digitaalisen kansalaispaneeli hankkeen kanssa (seudullinen liikkumisen digipaneeli). Keskustelutilaisuuksia on suunniteltu loppuvuodelle (koronatilanen niin salliessa). Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Hiilineutraalisuustiekartan toteutus, ohjaus ja seuranta on käynnistynyt [Kestävä Tampere -ohjelma].	Hiilineutraalisuustiekartan raportoinnin ohjeistus yhdistettiin kaupungin palvelu- ja vuosisuunnitelmien raportoinnin yhteyteen. Yksiköt raportoivat tiekartan toimenpiteistään suoraan Tampereen Ilmastovahtiin. Myös kaupungin ekotukihenkilöitä on koulutettu Ilmastovahdin käytössä sekä kannustettu osallistumaan mahdollisuuksien mukaan tiekartan tavoitteiden asettamiseen, toteuttamiseen ja seurantaan. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

5	Kaupungilla on suunnitelma kiertotalouden toteuttamiseksi [Kestävä Tampere -ohjelma].	Kestävä Tampere -ohjelmassa valmisteltiin Kiertotalouden mahdollisuudet Tampereella -esitys, joka esitettiin kaupunkiympäristön palvelualueen ja kaupungin johtoryhmissä elokuun lopussa sekä kaupunginhallitukselle 6.9.2021. Kaupunginhallitus linjasi, että suunnitelman valmistelu voidaan käynnistää. Suunnitelman on tarkoitus valmistua 31.3.2022. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
6	Koko Smart Tampere -ohjelman yhteisenä toimenpiteenä on älykkään ja kestävä Tampereen kansainvälisen tunnettuuden lisääminen	Tampere Smart City Week 2022 conference -tapahtuman suunnittelu etenee. Tapahtuma tullaan järjestämään fyysisenä tapahtumana UROS LIVE -areenalla, yhteistyössä Tampereen Messujen kanssa. Valmistellaan kaksi hakemusta Barcelonan World Smart City Awards 2021 -kilpailuun kategorioissa City Award (Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartta) ja Mobility Award (Tampere.Finland -sovellus). Päätettiin osallistua kansainväliseen Vision2045-hankkeeseen, jossa Tampereen ilmastotyöstä tehdään kansainväliseen levitykseen video sekä osallistutaan maailman ilmastokonferenssi COP26 yhteydessä järjestettävään summit-tapahtumaan. Tampere sai näkyvyyttä Vuoden taidokkaimmalla hankinnalla (IoT-alusta). Lisäksi kaupunki osallistui kolmeen kansainväliseen älykaupunkien innovaatiotoiminnan ja ICT-ratkaisuiden webinaariin/työpajaan. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Raitiotie-kehitysohjelma

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Yhdyskuntalautakunta	-759	-1 365	-1 500	-1 500	0
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-37	-59	-50	-50	0
Toimintakate vyörytyksin	-796	-1 424	-1 550	-1 550	0

Yhdyskuntalautakunnan alle kuuluvan Raitiotie-kehitysohjelma -palveluryhmän toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Kehitys-

ohjelman toteutuneet toimintakulut ovat 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienemmät. Tarkemmin Raitiotiehankeesta on raportoitu Toiminnan ja talouden

katsauksen liitteessä 1, Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Raitiotien kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kolme toiminnan tavoitetta ja kolme toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa kaikkien ta-

voitteiden ja toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
33	Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021	Raitiotien osan 1 rakennustyöt ovat valmistuneet ja raitiotien varsinainen liikennöinti osalla 1 avattiin sekä linjalla 3 Hervanta – Pyynikintori että linjalla 1 Tays – Sorin aukio 9.8.2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
34	Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt	Hankesuunnitelman hankinnan valmistelu on edennyt suunnitellusti Pirkkalan kunnan kanssa. Tarjouspyyntö julkaistiin 9.6., ja tarjoukset pyydetään 15.9. mennessä, ja suunnittelutyö on tavoite aloittaa lokakuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
35	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Raitiotien osan 2A Pyynikintori – Santalahti rakentaminen etenee suunnitellusti. Sepänkatu on 3.5.2021 katkaistu läpikulkuliikenteeltä sillan purkua ja uudelleenrakentamista varten. Työt ovat käynnissä koko osalla 2A Pyynikintorin ja Santalahden välisellä alueella. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Hankesuunnittelun Koilliskeskus - Härmälä valmistelu, käynnistäminen ja suunnittelun ohjaus.	Kilpailutusta on valmisteltu Pirkkalan kunnan kanssa ja tehtävämäärittystä on ohjattu yhdessä Pirkkalan sekä kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Hankintailmoitus on julkaistu 9.6. ja tarjosten jättämisen määräaika on 15.9., jonka jälkeen tavoitteena on hankintapäätöksen tekeminen syyskuun aikana. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Raitiotiehankeeseen viestintään ja sidosryhmäyhteistyöhön osallistuminen osan 1 käyttöönottossa ja osan 2 rakentamisessa.	Osan 1 käyttöönoton osalta kehitysohjelma on ollut mukana valmistelemaan toukokuussa alkanutta matkustajille avointa koeliikennettä, elokuun avajaispahtumaa, raitiotieliikenteen alkamiseen liittyviä liikenneturvallisuukskampanjoita sekä erityisesti koululaisille suunnattuja kampanjoita. Osan 2 rakentamisesta on järjestetty yrittäjäinfoja ja avoin yleisötilaisuus rakentamisen vaikutuksista. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Raitiotiehankeeseen kehitystoiminnan tehtävien organisointi ohjelman päättymisen jälkeen	Kaupunginhallitus päätti 6.4., että raitiotiejärjestelmän kehitystoiminta keskitetään Tampereen Raitiotie Oy:öön ja muille ratikkakunnille Tampere tarjoaa yhtiön suunnitteluvaiheen vähemmistöosakkuutta. Kunnissa on tämän jälkeen tehty tarvittavat päätökset vähemmistöosakkaaksi liittymisestä, ja kuntiin on lähetetty tarjouskirjeet osakkuuden lunastamisesta. Tehtävä- ja henkilötason neuvottelut ovat edenneet suurelta osin työsopimusvaiheeseen. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Vetovoimainen elämiskaupunki

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-449	-766	-742	-742	0

Vetovoimainen elämiskaupunki -kehitysohjelmaa on päivitetty kulttuuripääkaupunkihauksen tuloksen pohjalta, aiemmin sovitun "plan B:n" mukaisesti. Tampere ei tullut valituksi Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026, vaan valinta kohdistui Ouluun. Kansainvälinen asiantuntijaraati (9 jäsentä) antoi loppuraportin Suomen kulttuuripääkaupunkivalinnasta heinäkuussa 2021. Kulttuuripääkaupunkihauksen aikana syntyi valtava määrä ohjelmaehdotuksia, joiden hyödyntäminen Tampereen ja Pirkanmaan kulttuuripalveluiden, luovan talouden ja matkailun edistämiseksi on tärkeää. Tampereen kaupunginvaltuusto ja 19 kuntakumppania tekivät periaatepäätöksen, että mikäli Tampere ja Pirkanmaa ei tule valituksi kulttuuripääkaupungiksi 2026, osoitetaan 10 prosenttia kuntien suunnitellusta rahoitusosuudesta hank-

keen tavoitteiden toteuttamiseen ("plan B").

Jatkohankkeen visiona on Elinvoimaisen kulttuurimaakunta ja luovien alojen kansainvälinen osaamiskeskittymä, jossa sekä kulttuurin tuottaminen että siihen osallistuminen on saavutettavissa yhdenvertaisesti. Tavoitteena kehittää ja vahvistaa hakuvaiheessa tehtyä ohjelmatyötä, luovien alojen kansainvälistymistä, Tampere26 hankkeen arvoja mm. yhdenvertaisuutta, alueellista yhteistyötä ja verkostoja, Pirkanmaalaista yhteistä identiteettiä, luovien alojen työllisyyttä, osaamispohjaa ja toimijaverkostoa.

Siirtymä- ja valmisteluvaihe jatkohankkeen osalta on 1.7. - 31.12.2021. Valtuusto päätti kesäkuussa (14.6.2021 S77) talousarviomuutoksesta, jolla kohdennettiin 0,2 milj. euroa lisärahoitusta siirtymävaiheen toteuttamiseen. Syksyn aikana val-

mistelussa ovat kulttuuripääkaupunkihankkeen jälkityöt, KV-kumppanuuksien ylläpito, rahoitettavien projektien valinta sekä hallinnollinen valmistelu sekä Pirkanmaan kulttuuriyhteistyön jatkokehittäminen.

Vetovoimainen elämiskaupunki -kehitysohjelman vuosisuunnitelma 0,7 milj. euroa kohdistuu Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueelle Vetovoima ja edunvalvonta -palveluryhmään. Kehitysohjelman tammi elokuun toteutunut toimintakate on 0,1 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa pienempi. Taustalla on rekrytointien toteutuminen hieman suunniteltua pienempänä sekä palvelujen ostojen painottuminen loppuvuoteen. Tilinpäätösennusteessa toimintakatteen arvioidaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Vetovoimainen elämiskaupunki -kehitysohjelmalle asetettiin vuoden 2021

talousarviossa yksi toiminnan tavoite ja kaksi toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa tavoite jäi toteutumatta. Kumppien toimenpide toteutui. Tavoitteen ja

toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Tampere ja Pirkanmaa eivät tulleet valituksi vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi. Suunnitelmien mukaisesti on kuitenkin aloitettu valmistelemaan ns. plan B -vaihtoehtoa haun aikana syntyneiden ideoiden ja ohjelmien hyödyntämiseksi Tampereella ja muissa Pirkanmaan kunnissa. Tavoite ei toteutunut.	-
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Lopullisen hakukirjan valmistelu ja luovuttaminen EU:n asiantuntijaraadin arvioitavaksi 23.4.2021 mennessä.	Hakukirja luovutettiin tavoitellun aikataulun mukaisesti 23.4.2021. Toimenpide toteutui.	+
2	Varmistetaan asiantuntijaraadin vierailun ja vuoden 2026 kulttuuripääkaupungin valintatilaisuuden onnistuminen.	Asiantuntijaraati vieraili 26.5.2021 Tampereella ja raadin kuuleminen pidettiin 1.6.2021 Helsingissä. Raati valitsi kulttuuripääkaupungiksi vuodelle 2026 Oulun. Jatkohanke valmistellaan siirtymävaiheen 07-12/2021 aikana. Toimenpide toteutui.	+

Tampere Junior

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-266	-357	-668	-668	0

Tampere Junior kehitysohjelman tavoitteina vuodelle 2021 on määritellä lapsiperheiden hyvinvointi-indikaattorit hyvinvointivarojen pohjalta sekä laatia edistynyttä analytiikkaa hyödyntävä toimintamalli lapsiperheiden alueellisen eriytymisen arviointiin.

Kehitysohjelman talouden ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Hyvinvointi-indikaattorien laatimiseen tarvittavan laajan rekisteriaineiston

saanti käyttöön viivästyi. Elokuun loppuun mennessä aineistot on saatu analysoitavaksi ja kaupunkitasoiset tulokset ovat valmistuneet. Työpajatyöskentely aloitettiin toukokuussa mutta työn valmistuminen siirtyi edellä mainitusta viiveestä johtuen lokakuulle. Asetetut tavoitteet tullaan silti saavuttamaan. Nuoret SIB -hankkeen toteuttaminen käynnistyi vuoden 2021 alussa ja nuorten rekrytointi hankkeeseen on aloitettu. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö

käynnistyi ja Unicefin edellyttämä nykytilan arviointi on käynnistetty. Yhdenvertaista harrastamista edistetään erillisen määrärahan avulla. Määrärahaa on osoitettu suoraan 7.luokkalaisille ja toisen asteen koulutuksen ensimmäisen vuoden opiskelijoille omavalintaisiin harrastuksiin Nuorisopassi-sovelluksen kautta. Harrastusrahan käyttö on lisääntynyt voimakkaasti, elokuun loppuun mennessä käyttäjiä on ollut yli 3 000.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Tampere Junior -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa yksi sitova toiminnan tavoite ja kaksi

toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa sekä tavoitteen että toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun

mennessä. Tavoitteen ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointierojen kaventamiseen liittyvät toimenpiteet on määritelty ja pilotit on nimetty	Hyvinvointi-indikaattoreita ja tilannekuvaa muodostetaan monialaisissa analyysityöpajoissa. Analyysityöpajat käynnistyivät toukokuussa, mutta laajan rekisteriaineiston saanti käyttöön viivästyi. Tästä johtuen osa työpajoista siirrettiin syksylle. Työ valmistuu lokakuun loppuun mennessä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Määritellään lapsiperheiden hyvinvointi-indikaattorit hyvinvointivarojen pohjalta.	Hyvinvointi-indikaattorien laatimiseen tarvittavan laajan rekisteriaineiston saanti käyttöön viivästyi. Elokuun loppuun mennessä aineistot on saatu analysoitavaksi ja kaupunkitasoiset tulokset ovat valmistuneet. Työpajatyöskentely aloitettiin toukokuussa mutta työn valmistuminen siirtyi viiveestä johtuen lokakuulle. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Laaditaan edistynyttä analytiikkaa hyödyntävä toimintamalli lapsiperheiden alueellisen eriytymisen arviointiin.	Työryhmä on perustettu ja aiheeseen on tehty harjoituksia Lapsiperheiden tilannekuva 2020-aineistolla. Varsinainen toimintamalli kehitetään loppuvuoden aikana sen jälkeen, kun hyvinvointi-indikaattorit on määritelty ja tilannekuva 2021 lapsiperheiden hyvinvoinnista Tampereella kokonaisuutena on muodostettu. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

KONSERNIHALLINTO

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
ICT-kehittäminen					
Toimintatulot	175	193	593	593	0
Toimintamenot	-3 273	-7 454	-7 773	-7 773	0
Toimintakate	-3 098	-7 261	-7 180	-7 180	0
Bruttoinvestoinnit	-2 397	-2 270	-8 878	-7 378	1 500
Rahoitusosuudet	839	438	2 058	2 058	0
Toimintakate + nettoinvestoinnit	-4 656	-9 093	-14 000	-12 500	1 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	67	0	0	0
Tarkastuslautakunta					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-237	-384	-430	-430	0
Toimintakate	-237	-384	-430	-430	0
Keskusvaalilautakunta					
Toimintatulot	0	0	0	200	200
Toimintamenot	-850	-28	-902	-1 242	-340
Toimintakate	-850	-28	-902	-1 042	-140
Konsernihallinto					
Toimintatulot	17 981	21 426	26 787	26 953	166
Toimintamenot	-30 952	-43 057	-52 839	-50 891	1 948
Toimintakate	-12 971	-21 631	-26 052	-23 938	2 114
Nettoinvestoinnit	-118	0	-146	-146	0

ICT-kehittäminen

Tietohallintoyksikön tehtävä on kehittää kaupungilla ICT-toimintaympäristöä. Vuodelle 2021 kehittämiseen on varattu yhteensä 12 milj. euroa, josta investointeihin 6,5 milj. euroa. Lisäksi valtuuston päätöksellä helmikuussa siirrettiin 2 milj. euroa vuodelta 2020 käyttämättä jäänyttä rahaa.

Tietohallinnon ICT-kehittämisen toimintakate ja nettoinvestoinnit yhteensä ovat toteutuneet elokuun loppuun mennessä 4,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Osasyynä on se, että projektit eivät ole käynnistyneet heti alkuvuonna, kuten on budjetoitu ja toisaalta projektien ostot painottuvat loppuvuo-

teen. Edelliseen vuoteen nähden ICT-kehittämisen kustannukset ovat 0,2 milj. euroa suuremmat. Koronapandemia aiheuttaa kustannuksia erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen ICT-kehittämiseen, mutta ICT-kehittämisen kokonaiskustannusten ennustetaan olevan suunnitellun mukaiset.

Konsernihallinnon ICT kehittämisen investointien tilinpäätösennuste alittaa 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelman. Tilinpäätösennusteeseen on päivitetty ICT-kehittämisen menojen kohdistuminen käytötalouteen ja investointeihin projektien vuosisuunnitelmien mukaisesti.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toimintakateen tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen 0,43 milj. euroa.

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan toimintakateen tilinpäätösennuste on 0,14 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi johtuen kuntavaalien ajankohdan siirtymisen aiheuttamista lisäkustannuksista.

Konsernihallinto

Konsernihallinnon (pl. tietohallinnon ICT-kehittäminen, Tarkastuslautakunta, Keskusvaalilautakunta) toimintakate oli tammi-elokuussa -13,0 milj. euroa, mikä oli 4,5 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Merkittävimpiä syitä tähän on, ettei joukkoliikenteen tietojärjestelmiä ole vielä saatu käyttöön ja terveydenhuollon ICT-palvelussa on tapahtunut muutoksia suunniteltuun nähden. Lisäksi tapahtumia ja vieraanvaraisuuksia toteutetaan rajoitetusti ja uusilla formaateilla. Henkilöstömenot ovat alituneet 0,5 milj. euroa, koska vakansseja on ollut täyttämättä, uusia rekrytointeja on viivästynyt ja palkattomia vapaita on pidetty.

Konsernihallinnon toimintakateen tilinpäätösennuste on 2,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi johtuen henkilöstömenojen sekä koronapandemian vuoksi säästyvistä kustannuksista.

Investointien tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen. Investointiennusteessa on mukana kesäkuussa hankittu siirrettävä varavoimakone (0,1 milj. euroa).

Tuottavuuden toimenpidekokonaisuuksien eteneminen

Tuottavuuden parantamisen toimenpidekokonaisuuksien edistäminen konsernihallinnossa alkuvuonna 2021:

Toiminnan ja palveluprosessien uudistaminen, sisältäen mm. tiedonhallintalain toimeenpanon kaupunkiorganisaatiossa ja siihen liittyen tietovaraston käyttöönoton sekä useita muita järjestelmien uusimisia ja käyttöönottoja: Tiedonhallintalain toimeenpano kaupunkiorganisaatiossa -projekti on toteuttanut kaupunkiorganisaation tiedonhallintamallin, johon on määritelty mm. kaupunkiorganisaation tietovarannot ja tarvittavat tiedot tietoturvallisuus-

toimenpiteistä. Osana projektityötä on toteutettu myös kaupunkitasoinen tietojärjestelmärekisteri sekä asiakirjajulkisuuskuvaus. Aliprojektissa on perustettu tietovarastoalusta ja tuotu talouden kirjanpitoliedot tietovarastoon valmius noin 90 %. HR datan osalta vastaavaa siirtoa suunnitellaan, valmius noin 20 %.

Hankintojen tehostaminen toteuttamalla hankintojen kehittämisen ja digitalisoinnin kehittämissuunnitelmaa (2020-2023) yhteistyössä palvelualueiden kanssa:

Toimenpiteessä on edetty tiekartan mukaisesti, tarkemmat tiedot löytyvät hankintojen kehittämisen osiosta.

Toimintatapojen uudistaminen digitalisaation avulla sekä muut toimenpiteet

talouden tasapainottamiseksi (esim. henkilöstön vapaaehtoiset vapaat): Tällä hetkellä on toteutusvaiheessa 42 projektia, joissa tehdään merkittävää ICT-kehittämistä. Projekteissa edistetään digitalisaatiota sekä kaupungin sisäisessä toiminnassa että palvelutuotannossa. Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt hyödyntäen digiasioinnin mittaristoa. Talouden tasapainottamisen toimenpiteenä konsernihallinnon henkilöstö on mm. sitoutunut pitämään vapaaehtoisia palkattomia vapaita noin 930 päivää vuonna 2021.

YHTEISET ERÄT

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	793	1 534	1 394	1 256	-138
Toimintamenot	-83 114	-120 976	-126 869	-127 206	-337
Toimintakate	-82 321	-119 442	-125 475	-125 950	-475

Yhteisten erien toimintakate toteutui tammi-elokuussa 1,6 milj. euroa suunniteltua parempana.

Toimintatuotot toteutuivat lähes suunnitellusti. Toimintamenot toteutuivat 1,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Avustukset alittavat vuosisuunnitelman 0,8 milj. euroa, mikä johtuu pääosin siitä, että suurtaapahtuma-avustuksia on maksettu budjetoitua vähemmän. Palvelujen ostot toteutuivat 0,9 milj. euroa suunniteltua pienempinä johtuen useista syistä.

Edelliseen vuoteen nähden toimintakate on kasvanut noin 3 milj. euroa. Syytähän on Tredun maksuosuuden kasvu 4,3 milj. euroa.

Yhteisten erien toimintakatteen tilinpäätösennuste on 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa huonompi. Tredulle osoitettavan valtionosuusrahoituksen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 1,2 milj. eurolla, ja tästä esitetään valtuustolle talousarviomuutosta. Ennusteessa on huomioitu kaupunginhallituksen päätös korottaa henkilöstön

liikunta- ja kulttuurietuutta 80 eurosta 200 euroon nostaa ennustetta 1 milj. euroa ja toisaalta arvio siitä, että osallistuvan budjetoinnin uutta kierrosta ei ehditä käynnistää 2021 (0,5 milj. e). Lisäksi ennakoimattomiin menoihin tehtyä varausta on pienennetty sekä tehty muita pienempiä tarkistuksia.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-18 000	-36 491	-20 200	-20 200	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	2 906	0	0	0

Konsernihallinnon Yhteisten erien investoinnit ovat pääasiassa sijoituksia konserniyhtiöihin. Investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2021 ennuste sisältää varaukset Keskusvirastotalon apportiin (13,0

milj. euroa) sekä sijoitukset Suomi-rata Oy:ön (0,2 milj. euroa). Alkuperäiseen talousarvioon sisältyi lisäksi 2 milj. euron varaus osakkeisiin ja osuuksiin, josta on sidottu 0,038 milj. euroa Istekki Oy:n osakkeiden merkintään (Kaupunginhallituksen konsernijaosto 31.8.2021 § 83).

Varausta on käytettävissä 1,96 milj. euroa.

Luovutustuloja ei ennusteta vuodelle 2021.

TASEYKSIKÖT

Pirkanmaan pelastuslaitos

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Liikelylijäämä	-89	293	-1	-1	0
Investoinnit	-578	-2 377	-2 400	-2 400	0
Rahoitusosuudet	0	194	137	137	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	37	7	50	50	0
Investointien rahavirta yhteensä	-541	-2 176	-2 213	-2 213	0

Pirkanmaan pelastuslaitoksen liikelylijäämä on elokuun lopussa 0,1 milj. euroa alijäämäinen. Tilinpäätöksen ennustetaan olevan vuosisuunnitelman mukainen tilinpäätöskirjaukset huomioiden.

Liikevaihto oli elokuun lopussa 36 milj. euroa (2020: 35,1), mikä on aavistuksen vuosisuunnitelmaa enemmän. Liikevaihtoon kirjataan pelastustoimen maksuosuustulojen ja ensihoidon tulojen lisäksi myös ensivastetoiminnan tulot, nk. ERHE-maksut sekä palotarkastusmaksut.

Sopimukseen perustuvia pelastustoimen maksuosuustuloja on kertynyt 32,7 milj. euroa. Pelastuslain mahdollistamista palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä perittävistä maksuista oli kertynyt elokuun loppuun mennessä 0,18 milj. euroa, ERHE-maksuja 0,3 milj. euroa ja ensivastetuloja 0,15 milj. euroa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri (PSHP) ja Pirkanmaan pelastuslaitos ovat solmineet yhteistoimintasopimuksen koskien ensihoitopalvelun toteuttamista Tampereen, Pirkkalan, Nokian, Valkeakosken, Lempäälän, Akaan, Vesilahden, Ylöjärven

ja Urjalan kuntien alueilla. Suurin osa ensihoidon tuloista kertyy sopimuslaskutukseen perustuen PSHP:lta. Ensihoidon liikevaihto oli elokuun lopussa 8,8 milj. euroa, josta 6,2 milj. euroa on kertynyt sopimuslaskutuksesta. Alkuvuoden ensihoitopalvelun omavastuu- ja kela-tulojen vaje on tasaantunut ja ne ovat nyt vuosisuunnitelman mukaiset.

Pirkanmaan pelastuslaitos on valmiusorganisaatio, joten muuttuvat suoritteiden määrät vaikuttavat vain vähän kuukausittaisiin menoihin. Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintamenot olivat elokuun lopussa 35,4 milj. euroa (+6,4 %). Toimintamenoista 75 prosenttia on pelastustoiminnan menoja, loput ensihoidon menoja. Menot ovat toteutuneet hieman vuosisuunnitelmaa suurempina, mutta ero ei ole merkittävä.

Henkilöstömenojen toteuma elokuun lopussa oli 25,8 milj. euroa, mikä on 5,9 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Jos lomapalkkavelkakirjausten kaupunkitasoinen kirjaustavan muutos eliminoidaan laskelmista, ovat henkilös-

tökulut kasvaneet edellisestä vuodesta 3,6 prosenttia. Henkilöstökulut ovat toteutuneet vuosisuunnitelman mukaisesti.

Muiden toimintamenojen kuin henkilöstömenojen toteuma yhteensä on 9,6 milj. euroa, mikä on 7,9 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Koronan talousvaikutukset elokuun lopussa ovat menojen osalta 0,1 milj. euroa. Nämä kohdistuvat valtaosin suojainhankintoihin.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen investoinnit painottuvat loppuvuoteen. Investoinnit koostuvat pääasiassa raskaasta sammutuskalustosta ja ambulansseista. Elokuun loppuun mennessä toteutuneet investointimenot kohdistuvat hybridiyksikön, kelirikkoaluksen ja ambulanssien hankintoihin sekä vuoden 2020 kevytyksikön investointiin. Investoinnit toteutuvat tilinpäätösennusteen mukaisesti.

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Pelastustoimen valvontatehtävät ovat toteutuneet valvontasuunnitelman mukaisesti	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen 2. vuosikolmanneksen loppuun mennessä: Yritys- ja laitoskohteet: 1388/2350 (59 %), pientalot: 15160/15385 (99,6 %), muut asuinrakennukset: 447/1350 (33 %). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Pelastustoimen toimintavalmiusaikavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (10 min.); Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (15 min.)	Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaika oli elokuun lopussa 7 min 41 sek ja pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaika 12 min 24 sek. Tavoite toteutui.	+
3	Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2020 verrattuna	Työhyvinvoinnin matriisin tulokset	Työhyvinvointimatriisin tulokset saadaan vasta tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Liikelaitokset

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Liikelyljäämä, 1 000 euroa	Tot 1-8 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Tampereen Vesi	19 242	28 867	26 617	29 398	2 781
Tampereen Kaupunkiliikenne	-886	371	-500	-400	100
Yhteensä	18 356	29 238	26 117	28 998	2 881

1 000 euroa	Tot 1-8 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Tampereen Vesi					
Bruttoinvestoinnit	-10 426	-22 426	-21 000	-21 000	0
Rahoitusosuudet	0	150	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-10 426	-22 276	-21 000	-21 000	0
Tampereen Kaupunkiliikenne					
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	-35	-35
Pysyvien vastaavien luovutustulot	27	69	20	55	35
Liikelaitokset yhteensä					
Bruttoinvestoinnit	-10 426	-22 426	-21 000	-21 035	-35
Rahoitusosuudet	0	150	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-10 426	-22 276	-21 000	-21 035	-35
Pysyvien vastaavien luovutustulot	27	69	20	55	35

Kaupungin liikelaitosten Tampereen Veden ja Tampereen Kaupunkiliikenteen yhteenlaskettu tammi-elokuun toteutunut liikelyljäämä oli 18,4 milj. euroa. Yhteenlaskettu liikelyljäämäennuste 29 milj. euroa on 2,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi, koska kumpikin liikelaitos ennustaa vuosisuunnitelmaa

parempaa liikelyljäämää. Liikelaitosten investoinnit ovat elokuun loppuun mennessä toteutuneet 10,4 milj. eurona. Tarkempi liikelaitoskohtainen talouden analyysi on esitetty kummankin liikelaitoksen tekstin yhteydessä.

Tampereen Vesi

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Liikelylijäämä	19 242	28 867	26 617	29 398	2 781
Bruttoinvestoinnit	-10 426	-22 426	-21 000	-21 000	0
Rahoitusosuudet	0	150	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-10 426	-22 276	-21 000	-21 000	0

Tampereen Veden tammi-elokuun liikevaihto 44,1 milj. euroa ylitti vuosisuunnitelman 0,5 milj. eurolla. Liikevaihdosta veden myyntituottoja on 16,6 milj. euroa ja jätevesimaksutuottoja 26,4 milj. euroa ja tilaustöiden laskutusta 1,1 milj. euroa. Vuosisuunnitelmaan nähden veden myyntituotot ja jätevesimaksutuotot ylittivät suunnitellun ja tilaustöiden laskutus alitti suunnitellun. Liikevaihdon ennustetaan kuitenkin tasaantuvan ja toteutuvan vuoden lopun tilanteessa vuosisuunnitelman mukaisena. Jäteveden käyttömaksuun ja veden ja jäteveden perusmaksuihin tehtyjen korotusten takia liikevaihto toteutui 2,1 milj. euroa suurempana edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Tarkastelujakson liikelylijäämä toteutui 4,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana ja 1,5 milj. euroa edellisvuoden vastaavaan ajankohdan liikelylijäämää parempana. Aineiden ja tarvikkeiden ostot toteutuivat ja niiden ennustetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa alle vuosisuunnitelman, koska jätevedenpuhdistuksen kemikaalien ja sähkön ostojen suunnitelmassa on varauduttu korkeampiin hinnankorotuksiin ja kulutukseen. Myös rakennusmateriaalien ostoja on toteutunut suunniteltua vähemmän. Palvelujen ostot toteutuivat tammi-elokuussa 2,4 milj. euroa alle vuosisuunnitelman, koska rakennusten ja alueiden kunnossapitoon ja rakentamisen kustannuksia on syntynyt suunniteltua vähemmän.

Verkostojen ylläpitoa on pystytty tekemään suunniteltua alhaisemmilla kustannuksilla ja pieniä korjaustöitä on tehty suunniteltua vähemmän. Tällä on vaikutusta myös rakennusmateriaalien ostoihin. Myös koneiden ja kaluston kunnossapidon kustannukset alittuvat ja kokonaisuutena palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan 1,7 milj. euroa alle vuosisuunnitelman. Henkilöstökulut ovat toteutuneet 0,4 milj. euroa alle vuosisuunnitelman ja niiden ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa alle vuosisuunnitelman, koska kuluvalle vuodelle suunnitellut rekrytoinnit ovat viivästyneet. Poistot ovat toteutuneet 0,5 milj. euroa yli vuosisuunnitelman ja niiden ennustetaan toteutuvan 0,7 milj. euroa yli vuosisuunnitelman, koska investointeja on valmistunut suunniteltua aikaisemmin. Liiketoiminnan muut kulut alittavat vuosisuunnitelman 0,2 milj. eurolla, koska koneita ja laitteita on vuokrattu suunniteltua vähemmän. Kokonaisuutena Tampereen Veden liikelylijäämän ennustetaan toteutuvan 29,4 milj. eurolla, joka ylittää vuosisuunnitelman 2,8 milj. eurolla.

Elokuun loppuun mennessä investoinnit ovat toteutuneet 10,4 milj. euron suuruusina. Verkostoinvestointeja on toteutunut elokuun loppuun mennessä yhteensä 7,0 milj. euroa. Verkostopuolen merkittävimmät investoinnit ovat Vuoreksen läntisen jätevedenpumppaamon ja paineenkorotusaseman rakentaminen

0,9 milj. euroa, josta on toteutunut 0,9 milj. euroa sekä Boijenkadun vesihuolto 0,8 milj. euroa, josta on toteutunut 0,7 milj. euroa. Osa suunnitelluista verkostoinvestoinneista ei toteudu, koska kaava-alueet eivät valmistu suunnitellusti, mutta muita korvaavia investointeja pyritään aloittamaan. Vedentuotannossa ja jätevedenpuhdistuksessa investointien toteuma on 3,4 milj. euroa. Laitosinvestoinneissa suurimpana kohteena on Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen loppuunsaattaminen, johon on varattu 3,3 milj. euroa ja joka on toteutunut 2,7 miljoonalla eurolla. Kokonaisuutena investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti 21 milj. euron suuruusina, vaikka kaikki investoinnit eivät ole käynnistyneet vuosisuunnitelman mukaisesti.

Tampereen Vedellä on vuoden 2021 palvelu- ja vuosisuunnitelmassa kolme tuottavuuden parantamiseen tähtävää toimenpidekokonaisuutta. Jätevesiverkoston analytiikkapalveluiden käyttöönotolla mahdollistetaan jätevesiviemärin vuotomäärien selvittäminen pumppaamoalueittain ja sillä voidaan parantaa verkostonsaneerauksen kohdistamista. Analytiikkapalvelu on käytössä ja järjestelmän kehittämistä on jatkettu yhteistyössä toimittajan kanssa, vuotovesien erottelun toimivuutta seurataan syyskaudella 2021.

Energiatohokkuuden parantamisen osalta yhdeksi vuoden 2021 toimenpi-

LIIKELAITOKSET

teeksi on määritelty energiankulutuksen seurantajärjestelmän käyttöönotto. Toimenpide on edennyt siten, että noin 130 sähkönkulutuspisteen kulutustieto siirtyy jo Vedelle. Seuraavaksi edetään ottamalla käyttöön selainpohjainen Focus-järjestelmä, joka on visuaalinen käyttöliittymä energiankulutustietoihin. Tämä mahdollistaa järkevien seuranta-kokonaisuuksien ja näkymien määritte-

lemisen sähkönkulutustietoihin. Focus-järjestelmää on kehitetty toimittajan kanssa keväällä 2021, käyttöliittymä ja näkymät energiankulutustietoihin kohteittain valmistuvat ja tulevat käyttöön syksyn aikana. Hankinnoissa energiatehokkuuden huomioiminen on Tampereen Vedellä jatkuvaa toimintaa.

Hankintatoiminnassa sopimuksenhallintajärjestelmän Efecten käyttöönotto

on aloitettu pilotoinnilla heinäkuussa 2021. Jatkossa Efecte-järjestelmästä on tulossa koulutuksia ja se otetaan käyttöön koko organisaatiossa. Hankinnan toiminta- ja kehittämissuunnitelmaa vuosille 2022–2024 valmistellaan parhaillaan.

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Sairauspoissaolo-% ei nouse v. 2019 tasosta ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna	Sairauspoissaolo% 1-8/2021 on 4,77%, joka on enemmän kuin vertailuvuonna 2019 (4,42%). Sairauspoissaolot ovat kuitenkin vähentyneet kesä-elokuussa verrattuna kevääseen. Työkykykeskusteluja on käyty ja työjärjestelyjä on tehty: siten on mahdollista, että tavoite toteutuu. Tapaturmia 2 kpl, joista molemmat ovat aiheuttaneet yhden päivän työkyvyttömyyden. Vuonna 2020 tapaturmia oli yhteensä 6 kpl, joten tavoite määrän laskusta näyttäisi toteutuvan.	+/-
2	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla	Häiriötilanteiden määrän kehitys/verkkoston pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen. Kaupinojan vedenottamon tuotantovalmius 100 %.	Häiriöitä 24 kpl/815 km (v.2020 9kpl/809km). Vuotojen määrä on kasvussa verrattuna viime vuoteen. Kaupinojan laitoksen saneeraus etenee suunnitellusti, tuotantovalmius on tällä hetkellä 50 % kokonaiskapasiteetista. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
3	Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen toimintavarmuudesta huolehditaan	Verkoston keskimääräinen uusiutumisaika on alle 100 v.	Tähän mennessä on uusittu 2,6 km, koko vuoden tavoite on n. 8,5 km. Vesijohtoverkoston pituus on noin 800 kilometriä, joten koko vuoden vauhti on alle 100 vuotta. (800/8,5=94,1 vuotta). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Liikelaitoksen yhtiöittämisestä on tehty selvitys yhdessä omistajaohjauksyksikön kanssa	Toimenpiteet ja toteutus-tilanne	Selvitys on tehty ja se on käsitelty konsernijaostossa 18.5.2021. Tavoite toteutui.	+

Tampereen Kaupunkiliikenne

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Liikelylijäämä	-886	371	-500	-400	100
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	-35	-35
Pysyvien vastaavien luovutustulot	27	69	20	55	35

Vuoden 2021 toimintaa on leimannut edelleen koronapandemian aiheuttamat erityyppiset rajoitteet ja varautumistoi-
met. Linja-autoissa on edellytetty maskin
käyttöä, autot on suojattu bakteereja tu-
hoavalla nanopinnoitteella, siivousta on
tehostettu ja bussit on varustettu käsi-
desiautomaatein. Suojaustoimista huoli-
matta pandemian myötä edellisvuosista
laskenut matkustajavolyymi on laskenut
myös tilatun suoritteiden määrää edellis-
vuodesta ja vaikka tulokertymä on ylit-
tänyt vuosisuunnitelman jää se selvästi
edellisvuodesta.

Vuoden merkittävin muutos TKL:n
suoritevolyymissa tapahtui kuitenkin
elokuun alussa, kun Tampereen Ratikka
aloitti liikennöinnin ja koko linjastora-
kenne numerointineen uusittiin. Tällöin
TKL:lta tilattu suoritemäärä laski huo-
mattavasti.

Vuoden kahden kolmanneksen jälkeen
TKL:n liikevaihto on jopa 0,6 milj. euroa
budjetoitua suurempi.

Liikevaihdon positiivisen ylityksen vas-
tapainona vuosisuunnitelmaa suurempi-
na ovat kesän jälkeen toteutuneet myös
henkilöstökulut, jotka tässä kohden
ylittävät suunnitelman runsaalla puo-
lella miljoonalla eurolla. Suunniteltua
suurempi liikennöintimäärä sekä uute-
na tarjottu linja-autoliikenteen ohjaus-
keskuspalvelu kasvattavat palkallisten
henkilötyövuosien määrää. Kohonnut
polttoaineen hinta ja selkeästi budjetoit-
tua isommaksi nousseet vakuutusmenot
rasittavat tulosta. Muita kuluja rasitta-
vat myös vanhan tuotantosopimuksen
mukaiset sanktiomaksut, joita ei uuden
sopimusmallin mukaisesti ole alkaneelle
vuodelle budjetoitu.

Kokonaisuutena liikelylijäämä elokuun
jälkeen on vuosisuunnitelmaa heikompi.
Syksyn myötä kesäkaudesta jonkin
verran kohenevan tulokertymän myötä
tilanteen odotetaan kuitenkin hieman
kohentuvan ja olevan lopulta kuta kuin-
kin linjassa vuosisuunnitelman kanssa.
Vuoden 2021 tulosennuste on 0,1 milj.
euroa budjetoitua parempi.

Vuoden 2021 osalta ei laskevan suorite-
volyymin vuoksi olla tekemässä linja-au-
tokaluston uushankintoja. Polttoaineen
jakelujärjestelmä edellyttää pienehköä
investointia.

Investoinneissa tullaan lähivuosina
tekemään laajamittaisempia ratkaisuja
uusiutuviin käyttövoimiin ja EU-direk-
tiivin mukaisiin säädöksiin nojautuen.
Edellisenä ja kuluvana vuonna tekemättä
jääneet investoinnit tulevat silloin ajan-
kohtaisiksi.

LIIKELAITOKSET

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Sairauspoissaolojen määrä laskee vähintään 3 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3 pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna.	Edellisvuoden poikkeuksellisen matalista sairauspoissaaloista alkuvuonna 2021 kohonnut lukema on tasaantunut, mutta on yhä edellisvuotta korkeammalla tasolla. Vakavien tapaturmien lukumäärä on vuoden 2021 aikana kohonnut edellisvuotta korkeammaksi. Muutoksen taustalla oli suurimmalta osin edellisvuotta selkeästi suurempi määrä alkuvuonna tapahtuneita talvikelin aiheuttamia liukastumistapaturmia. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
2	Tuotantosopimus vuodesta 2020 alkaen on päivitetty, huomioiden tilaajayhteistyön ja palvelun laadun kehittäminen sekä vaihtoehtoihin energiamuotoihin kohdistuvat direktiivin mukaiset vaateet	Toteutustilanne ja toimenpiteet	Tuotantosopimus (2021-) on laadittu, hyväksytty ja voimassa. Allianssimallin mukaisesti toteutetaan yhteistyötä myös erillisessä johtoryhmätyöskentelyssä (AJR). Vaihtoehtoihin energiamuotoihin kohdistuvaa strategista suunnittelua toteutettu tilaajan ja tuottajan yhteistyössä. Asia huomioitu myös tulevaisuuden varikkoratkaisun suunnittelutyössä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Liikelaitoksen omaa korjaamotoimintaa on kehitetty vuonna 2020 toteutetun selvityksen pohjalta	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Organisaatiomuutos toteutettu ja uusi toimintasääntö annettu. Korjaamotoimintoja on kehitetty uuden huoltopäällikön johdolla. Vuoden loppuun mennessä myös varaosavaraston hallintaan on yhteistyössä taloushallinnon kanssa rakennettu uudet hallinta- ja raportointitoiminnot. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

LIITE 1 RAITIOTIE-KEHITYSOHJELMA JA TAMPEREEN RAITIOTIE OY

Raitiotiejärjestelmän toteuttaminen on osa valtion ja kehyskuntien kanssa tehtyjä sopimuksia kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteesta ja liikennejärjestelmästä. Viimeisin maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimus 2020–2023 on hyväksytty valtuustossa 17.8.2020 ja Valtioneuvosto hyväksyi sopimuksen 8.10.2020. Uusi pormestariohjelma vuosille 2021–2025 on hyväksytty valtuustossa 23.8.2021. Pormestariohjelmaan on kirjattu, että valtuustokaudella 2021–2025 tehdään päätökset raitiotien rakentamisesta Koilliskeskuksen ja Härmälään. Lisäksi uuteen pormestariohjelmaan on kirjattu, että Lentävänniemen raitiotieyhteys rakennetaan Näsisaaren kautta, kun lupaprosessit valmistuvat.

Raitiotiehanke muodostuu useista kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n rinnakkaisista hankinta- ja kehityshankkeista. Raitiotien infrastruktuurin eli radan, pysäkkien ja varikon rakentaa Raitiotieallianssi, jonka tilaajaosapuolia ovat Tampereen Raitiotie Oy ja Tampereen kaupunki ja palveluntuottajaosapuolia NRC Finland Oy, YIT Suomi Oy, Sweco Infra & Rail Oy ja AFRY Finland Oy. Raitioradan rakentamiseen sisältyy katu- ja viheralueiden ja kunnallistekniikan muutoksia, joiden rakennuttajana toimii Tampereen kaupunki. Raitiotieallianssin toteutussisältöön kuuluu myös kaupungin rinnakkaisia hankkeita, joiden rakentaminen on kustannustehokasta toteuttaa raitiotien rakentamisen yhteydessä. Raitiovaunut Tampereelle toimittaa Skoda Transtech Oy, joka toimii myös kaluston kunnossapitäjänä. Raitiotien toteutusosalle 1 hankitaan 20 raitiovaunua. Raitiotien liikennöinti toteutetaan allianssimallilla, jossa tilaajana on Tam-

pereen kaupunkiseudun joukkoliikenne, palveluntuottajana VR-Yhtymä Oy ja palveluintegraattorina Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan kuvaus

Kaupunginvaltuusto päätti 7.11.2016, että kaupunki toteuttaa Tampereen raitiotien toteutussuunnitelman osan 1 Hervanta—Pyynikintori—Tays mukaisen raitiotiehankkeen. Kaupunginvaltuusto päätti 25.11.2019, että raitiotie rakennetaan myös Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu–Tampereen valtatie raitiotien osan 1 yhteydessä. Samalla valtuusto päätti, että raitiolinja Tays keskussairaalalta linjataan Hatanpään valtatielle. Raitiotieallianssin osan 1 vuonna 2021 valmistuvaan toimitussisältöön kuuluvat siis raitiolinja 3 Hervanta–Pyynikintori ja linja 1 Tays–Sorin aukio.

Raitiotieallianssin alkuperäiseen hankintaan sisältyi myös osan 2 Pyynikintori–Lentävänniemi suunnittelu ja mahdollinen rakentaminen. Osan 2 kehitysvaiheen suunnittelun aloittamisesta kaupunginhallitus päätti 18.12.2017. Lentävänniemen haaran lisäksi osan 2 kehitysvaiheeseen sisältyi Lielahden pistoraitien suunnittelu. Valtuusto päätti osan 2 rakentamisesta 19.10.2020 ja rakentaminen alkoi marraskuussa 2020.

Raitiotieallianssin urakka on pitkäkestoinen ja monia muutoksia tuova. Raitiotietä rakennetaan keskelle elävää ja toimivaa kaupunkia. Liikennejärjestelyt muuttuvat rakennustöiden edetessä toistuvasti. Rakentamisen aikaisten liikennejärjestelyjen lähtökohtana on, että kaikille kiinteistöille pääsee ja että pelastus- ja huoltoliikenne toimii kaikissa tilanteissa. Keskeistä rakentamisen

aikaisessa tiedottamisessa ja vuorovaikutuksessa on, että asianosaiset saavat tiedon muutoksista ennakkoon ja riittävän ajoissa. Raitiotieallianssi tiedottaa kunkin alueen rakennustöistä verkkosivuillaan (www.raiotieallianssi.fi), eri some-kanavissa sekä tarvittaessa kohdenetusti suoraan sidosryhmille.

Tampereen kaupunki vastaa raitiotieradan suunnitteluun ja rakennuttamiseen liittyvästä yleis- ja asemakaavoituksesta sekä liikennejärjestelmän, joukkoliikennejärjestelmän ja katu- ja viherympäristön suunnittelusta ja suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja päätöksenteosta. Näistä asioista tiedotetaan Tampereen kaupungin omilla verkkosivuilla (www.tampere.fi/raiotie).

Kaupunginhallituksen 3.10.2016 päätöksellä perustettu Raitiotien kehitysohjelma koordinoi raitiojärjestelmän toteuttamista kaupungin vastuulla olevissa asioissa raitiotien suunnittelu-, rakentamis- ja käyttöönottoaiheissa vuosina 2017–2021. Kehitysohjelma toteutetaan kaupunginhallituksen ohjauksessa ja sen tehtävä on sovittaa yhteen raitiotiehankkeen tilaajatahojen, kaupungin eri palveluyksiköiden ja Tampereen Raitiotie Oy:n intressejä kaupungin kokonaisedun mukaisesti. Raitiotien kehitysohjelmalla tavoitellaan toimivaa raitiotiejärjestelmää ja onnistunutta raitiotiejärjestelmän toteuttamisprosessia.

Raitiotiejärjestelmän osa 1 on onnistuneesti otettu liikennekäyttöön 9.8.2021. Raitiotien osan 2A Pyynikintori Santalahti rakentaminen alkoi marraskuussa 2020.

Tampereen Raitiotie Oy raitiotiejärjestelmän omistajana ja ylläpitäjänä vastaa raitiotien rataifran, pysäkkien ja varikon suunnitteluttamisesta, rakennuttami-

LIIKELAITOKSET

sesta, ylläpidosta ja toimivuudesta sekä raitiovaunukaluston hankinta- ja kunnossapitosopimuksista. Yhtiö vastaa myös raitiotieinvestoinnin rahoituksen järjestämisestä ja rakentamishankkeen toteuttavan Raitiotieallianssin toteutussuunnitelman mukaisista kustannuksista.

Raitiotie on keskeinen osa Tampereen kaupunkiseudun kuntien valtuustoissa 2015 hyväksymän rakennesuunnitelman sisältöä. Vuonna 2019 aloitettiin Tampereen raitiotien seudullisen yleissuunnitelman laatiminen, johon osallistuvat tilaajina seudun kunnista Tam-

pere, Pirkkala, Kangasala ja Ylöjärvi. Raitiotien kehitysohjelma on vastannut seudullisen yleissuunnitelman Tampereen kaupungin kustannusosuudesta ja suunnittelun ohjauksesta. Seudullinen yleissuunnitelmassa määritettiin tulevaisuuden raitiotieratojen ratavarausten

RAITIOTIEN OSAN 1 KATUKOHTAINEN RAKENTAMISAIKATAULU

sijainnit ja laajuus asemakaavoituksen, liikennejärjestelmän suunnittelun ja kunnallistekniikan suunnittelun tueksi. Seudullisen raitiotien ratavarauksista on päätetty Tampereen valtuustossa lokakuussa 2020 ja Pirkkalan, Kangasalan ja Ylöjärven valtuustoissa marraskuussa 2020. Yleissuunnitelman valmistuttua maaliskuussa 2021 ryhdyttiin yhteistyössä asianomaisten kuntien kanssa kilpailuttamaan hankesuunnitelman laadintaa rataosilla Koilliskeskus-Tays ja Sorin aukio-Pirkkala sekä tarkentavan yleissuunnitelman laadintaa rataosalla Hiedanranta-Ylöjärven Leijapuisto. Tarkentavan yleissuunnitelman laatiminen on alkanut syyskuussa 2021 ja hankesuunnitelman

suunnittelukonsulttien tarjoukset saadaan 15.9.2021 mennessä.

Töiden eteneminen ja toiminnan painopisteet vuonna 2021

Rakentaminen

Osan 1 rakennustyöt ovat vuonna 2021 jatkuneet pääosin enää ydinkeskustassa, erityisesti Hatanpään valtatie haaralla sekä Hämeenkadulla. Raitiotieradan osalta työt saatiin valmiiksi elokuun alussa 2021, jonka jälkeen Raitiotieallianssi on osalla 1 tehnyt vielä hankkeen yhteydessä toteutettavia muita katurakennustöitä. Osalla 2A rakennustyöt ovat alkaneet

Onkiniemessä ja Santalahdessa vuoden 2020 lopulla, ja vuoden 2021 maaliskuussa työt aloitettiin myös Sepänkadulla. Toukokuussa 2021 Sepänkatu katkaistiin läpikulkuliikenteeltä rautatien ylittävän sillan purkua ja uudelleenrakentamista varten. Kesän aikana työt ovat olleet käynnissä koko osalla 2A Pyynikintorin ja Santalahden välisellä alueella.

Elokuun lopulla 2021 Raitiotieallianssin osan 1 projektiajasta oli käytetty 87 prosenttia ja ratainfra tekninen valmiusaste oli 95 prosenttia. Laskelmassa on mukana Hatanpään valtatie ratahaara. Osalla 2 projektiaikaa oli elokuun lopulla käytetty 26 prosenttia ja valmiusaste oli 25 prosenttia.

OSA 1 (HERVANTA-PYYNIKINTORI JA TAYS-SORIN AUKIO)

Ennuste, milj. euroa	Alku-peräinen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä
Tampereen kaupunki									
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	-7,5	-1,3	-1,0	-1,5	-1,4	-1,5			-6,6
Tampereen Raitiotie Oy									
Raitiotien rakentaminen, osa 1 (Allianssivaihe)	-238,8	-63,3	-73,8	-97,4	-19,7	-21,2			-275,4
- Allianssin kustannukset ja Tilaaajan kustannukset	-238,8	-61,7	-65,7	-73,8	-12,8	-12,0			-225,9
- Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen		-1,6	-8,1	-23,6	-6,9	-9,2			-49,4
Vaunuhankinta *)	-61	-10,8	-4,0	-1,8	-27,6	-33,6	-0,4	-3,7	-82,0
Valtiontuki, kehitysvaihe ja osa 1		18,1	20,0	19,5	0,6	5,4			63,6

*) Osan 1 raitiovaunujen määrä on nostettu 19 kappaleeseen

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi kolari- ja ilkvältaosat, vara- ja vaihto-osat, järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

OSA 2 (PYYNIKINTORI-LENTÄVÄNNIEMI)

Ennuste, milj. euroa	Alku-peräinen	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2022	2026	Yhteensä
Tampereen kaupunki											
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	0										0,0
Tampereen Raitiotie Oy											
Raitiotien rakentaminen, osa 2 (Allianssivaihe)	-92,7	-0,7	-1,1	-4,2	-22,7	-29,0	-24,5	-15,5			-97,6
- Allianssin kustannukset ja Tilaaajan kustannukset	-91,1	-0,7	-1,1	-4,2	-21,1	-27,2	-22,8	-14,2			-91,2
- Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen	-1,6			-0,1	-1,6	-1,8	-1,7	-1,3			-6,4
Infran kunnossapitolaitteet	-0,3				-0,3	-0,8	-0,8				-2,0
Vaunuhankinta *)	-21,3					-5,1	-5,8	-9,1	-0,1	-1,1	-21,3
Valtiontuki, kehitysvaihe (KAS2) ja osa 2 (TAS2)	24,9		0,5	1,3	6,1	7,9	6,7	2,4			24,9

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi vara- ja vaihto-osat,

järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

Suunnittelu

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma valmistui maaliskuussa 2021. Seudullisen yleissuunnitelman yhteydessä laadittiin yhdessä Pirkkalan, Ylöjärven ja Kangasalan kanssa raitiotien jatkolinjojen alustava rakentamisaikataulu. Aikataulu on esitelty kaupunginhallitukselle 14.12.2020 ja 6.4.2021.

Raitiotien kehitysohjelma on valmistellut jatkosuunnitelmien hankintaa yhteistyössä Pirkkalan kunnan ja Ylöjärven kaupungin kanssa. Hiedanranta-Ylöjärvi-raitiotien tarkentavan yleissuunnitelman tarjouspyyntö julkaistiin huhtikuussa 2021 ja hankintapäätös tehtiin 22.6.2021. Suunnittelutyö alkoi syyskuussa 2021. Pirkkala-Koilliskeskus-osuuden hankesuunnitelman tarjouspyyntö julkaistiin kesäkuussa 2021 ja tarjousten jättämisen määräaika on 15.9.2021.

Kaupunginhallitus päätti 6.4.2021, että Tampere tarjoaa Pirkkalalle, Ylöjärvelle ja Kangasalalle mahdollisuutta liittyä suunnitteluvaiheen vähemmistöosakkaaksi Tampereen Raitiotie Oy:öön 1.1.2022 alkaen. Kunnissa on osittain jo tehty tarvittavat päätökset vähemmistöosakkuuden hyväksynnästä. Kuntiin on lähetetty tarjouskirjeet osakkuuden lunastamisesta. Osakkeiden merkintäaika on 1.12.2021 asti.

Muut hankinnat

Tampereen ensimmäinen raitiovaunu toimitettiin toukokuussa 2020. Säännölliset vaunutoimitukset Tampereelle alkoivat syksyllä 2020 ja ovat jatkuneet siten, että elokuun loppuun mennessä on saapunut yhteensä 18 vaunua, joista 13 vaunua vuoden 2021 aikana. Viimeiset kaksi vaunua toimitetaan lokakuun 2021 loppuun mennessä. Tampereelle oli määrätty raitiotien ensimmäisessä vaiheessa 19 raitiovaunua, mutta kahdeskymmenes vaunu on päätetty rakentaa valmiiksi varaosiksi tarkoitetuista osista.

Raitiotiepysäkkien katostoitimittaja on JCDecaux Finland Oy. Samaan hankintaan kuuluvat myös Tampereen kaupungin alueen bussikatokset. Sopimus alkoi vuoden 2021 alusta ja on 15 vuoden mittainen. Pysäkkikatosten asennukset aloitettiin syksyllä 2020 ja saatiin valmiiksi kevään 2021 aikana. Raitiovaunu- ja katos Hankinnoista vastaa Tampereen Raitiotie Oy.

Käyttöönotto

Vuoden 2020 aikana otettiin käyttöön rataosuudet Hervannan varikolta Pyy-nikintorille saakka. Etelä-Hervannan ja Taysin haarat otettiin käyttöön maaliskuussa 2021. Viimeinen osan 1 ratahaara, Hatanpään valtatie, otettiin käyttöön heinäkuussa 2021. Koe- ja koulutusajoja ajettiin koko käyttöönötetulla rataverkolla varsinaisen liikennöinnin aloittamiseen saakka.

Huhtikuun 2021 alkuun aiottua avoimen koeliikenteen aloitusta lykättiin pandemiatilanteen vuoksi 10. toukokuuta alkavaksi. Huhtikuun ajan liikennöitsijä testasi aikataulujen mukaista ajoa ilman matkustajien mukanaoloa. Avoimen koeliikenteen aloitusajankohtaa ja turvajärjestelyjä arvioitiin yhteistyössä Tampereen kaupungin häiriötilanteiden johtoryhmän kanssa ja Pirkanmaan pandemiaohjausryhmän linjauksia seuraten. Ensimmäisten kahden viikon ajan koeliikenteen kyytiin pääsi pandemiatilanteen vuoksi ainoastaan rajattu määrä matkustajia ennakkovarauksen tekemällä. 24. toukokuuta alkaen kyytiin pääsi ilman ennakkovarausta kaikilta ratikkalinjan 3 pysäkeiltä. Koeliikennettä ajettiin arkipäivisin ja liikennöntiajat laajenivat vaiheittain kesän aikana. Varsinainen liikennöinti molemmilla raitiotielinjoilla alkoi suunnitellusti 9.8.2021.

Ratikan käyttöönoton viestinnän vetovastuu on Tampereen Raitiotie Oy:llä, mutta Raitiotien kehitysohjelma on ollut vuoden 2021 aikana mukana toteutta-

massa ja rahoittamassa viestinnän toimenpiteitä yhdessä kaupungin perusyksiköiden kanssa. Tampereen Ratikan verkkosivuilla (www.tampereenratikka.fi) on tietoa raitiotiejärjestelmästä, sen käyttöönotosta sekä Ratikkaan liittyvistä liikenneturvallisuusasioista.

Talous

Osan 1 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 1 määritettiin kokonaiskustannusarvio 238,8 miljoonaa euroa. Tämä koostuu:

- osan 1 kehitysvaiheen kustannuksista 10,5 milj. euroa,
- osan 1 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus: 219,02 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 4,2 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 3,2 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 1,875 milj. euroa

Allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus on laskettu 8/2016 hintatavassa. Allianssin tavoitekustannukseen vaikuttavat rakennusalan ja rakennusmateriaalien yleiset kustannusmuutokset, jotka ovat allianssisopimuksessa sidottu osaindeksiin. Tavoitekustannukseen tehdään indeksitarkastus neljännesvuosittain, jolloin tavoitekustannus joko laskee tai nousee. Indeksimuutokset eivät sisälly alkuperäiseen kokonaiskustannusarvioon, ne ovat allianssisopimuksessa sovittu tilaajan riskiksi. Indeksikorotukset osan 1 ajalta Q1/2017–Q1/2021 ovat 9,81 milj. euroa.

Raitiotieallianssin bonuspooli on kannustinjärjestelmä, joka määrittelee palveluntuottajille urakasta jaettavan bonuksen tai sanktion määrän. Kannustinjärjestelmän tarkoituksena on ohjata allianssia sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin. Onnistuminen tuottaa palveluntuottajille bonusta ja tilaajalle tavoitteiden mukaista arvoa. Raitiotierakentamisen osan 1 bonuspoolin suuruus on Hatan-

pään haaran lisäämisen jälkeen 4,15 miljoonaa euroa. Budjettivarauksessa on arvioitu, että bonuspoolista toteutuu 50 %. Tämänhetkinen ennuste bonuspoolin toteutumisesta on 9,44 miljoonaa euroa. Bonuspoolia kasvattaa allianssin tavoite-kustannuksen alitus.

Lisäksi raitiotieinfran kokonaiskustannusarvioon vaikuttavat alkuvaiheen kustannukset ennen vuoden 2016 rakentamispäätöstä, rakentamisen aikana aktivoitavat kustannukset (mm. korot ja palkat) sekä kalustosopimuksen mukaiset varikon koneet ja laitteet, pysäkkikakotokset sekä järjestelmät.

Tampereen kaupunginvaltuusto on päättänyt 25.11.2019 että raitiorata toteutetaan Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu–Tampereen valtatie raitiotien toteutusosan 1 yhteydessä. Hatanpään valtatie osuudelle on päätetty tilaajan hankinnoille 0,32 milj. euroa, riskivaraukseen 0,24 milj. euroa sekä bonuspoolin budjettivaraukseen 0,20 milj. euroa.

Raitiotien toteuttamisen yhteydessä on päätetty toteuttaa Raitiotieallianssin tavoite-kustannusta nostavia raitiotiejärjestelmän sisällönmuutoksia, joiden lähtökohtana on raitiotiejärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden lisääminen sekä kaupunkikuvallisten haittojen ja hallinnollisten riskien minimointi. Osa sisällönmuutoksista on hankkeen kokonaiskustannusta pienentäviä muutoksia. Elokuun 2021 loppuun mennessä näitä hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 23,58 milj. eurolla. Osa hankkeen sisällönmuutoksista katetaan tilaajan hankinnoilla, tilaajan riskivarauksella sekä kone- ja laitehankinnoilla, kokonaiskustannusta nostavia hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 21,77 miljoonalla eurolla elokuun 2021 loppuun mennessä. Raitiotien toteutusvaiheen osan 1

kokonaiskustannusarvio elokuussa 2021 on 275,36 milj. euroa.

Raitiotien osan 1 vaunukaluston arvioitu hankintahinta on noin 82,01 milj. euroa. Lisäksi raitiotiehankkeeseen liittyviä muita kustannuseriä ovat Raitiotien kehitysohjelman budjetti vuosille 2017–2021 7,5 milj. euroa (ennuste 6,6 milj. euroa).

Kaupunkiympäristön palvelualue toteuttaa raitiokaduilla rinnakkaishankkeita vuosibudjetin puitteissa, osa niistä teetetään Raitiotieallianssilla. Rinnakkaishankkeet eivät sisälly raitiotien toteutushankkeen kokonaiskustannusarvioon eivätkä ole valtionapukelpoisia. Kaupungin rinnakkaishankkeiden arvioitu osuus osalla 1 Hatanpään haara mukaan lukien on 61,0 milj. euroa, joista on toteutunut elokuun 2021 loppuun mennessä 56,4 milj. euroa.

Valtuusto päätti raitiotien osan 2 Pyy-nikintori–Lentävänniemi rakentamisesta 19.10.2020. Osan 2 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 2 määritettiin kokonaiskustannusarvio 93,1 miljoonaa euroa, joka koostuu:

- osan 2 kehitysvaiheen kustannuksista 2,9 milj. euroa,
- osan 2 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoite-kustannus: 84,87 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 1,0 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 1,5 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 0,875 milj. euroa
- Tampereen Raitiotie Oy:n muut varaukset 1,879 milj. euroa

Kaupungin Raitiotieallianssilta tilattavien rinnakkaishankkeiden arvioitu määrä osan 2 Pyy-nikintori–Santalampi rakentamisessa on 26,2 milj. euroa. Toteutunut Raitiotieallianssin osan 2 rinnakkais-hankkeiden laskutus heinäkuun 2021 loppuun mennessä oli 4,2 milj. euroa.

Allianssin palveluntuottajia sitova osan 2 tavoite-kustannus on laskettu 3–6/2020 hintatasossa.

Valtio on maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa vuosille 2020–2023 sitoutunut osallistumaan Tampereen raitiotien osien 1 ja 2 ja Hatanpään valtatie ratahaaran infrastruktuurin suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiin 88,43 milj. eurolla. Samassa sopimuksessa valtio on sitoutunut tukemaan seudullisen yleissuunnitelman valmistelua enintään 30 prosentilla ja enintään 0,46 milj. eurolla.

Seudullisen yleissuunnitelman valtionapu jakaantuu tilaajakunnille niiden kustannusosuuksien mukaisesti. Seudullisen yleissuunnitelman valtionapuhakemus on toimitettu valtionapuviranomaiselle kesäkuussa 2021. Vuosittaisen valtontukiosuuden maksatuspyynnön suuruus määräytyy hankkeen valtiontukeen oikeuttavien vuosikustannusten toteutumisen perusteella.

Hatanpään valtatie suunnittelun ja rakentamisen valtionapuhakemukset on toimitettu valtionapuviranomaiselle syyskuussa 2020. Hatanpään valtatie suunnittelun valtionapupäätös on tehty 23.4.2021 ja maksatuspyyntö toimitetaan syksyllä 2021. Rakentamisen osalta valtionapupäätös on tehty 30.6.2021 ja maksatuspyyntö toimitetaan tammi-kuussa 2022.

Raitiotien osan 2 rakentamisen valtionapuhakemus, valtionapu enintään 24,0 milj. euroa, on toimitettu valtionapuviranomaiselle joulukuussa 2020 ja valtionapuviranomaisen päätös saatu 30.6.2021. Osan 2 rakentamisen ensimmäinen maksatuspyyntö toimitetaan vuoden 2021 päätteeksi.

TAMPERE